

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Disputatio V. De Censura Interdicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

lib. 2. cap. 20. numero 7. asserunt & merito pro quolibet crimine enormi. & notabiliter scandaloso Clericum etiam in factis degradari actualiter posse, & curiæ seculari tradis quod experientia teste sæpe comprobatum est. Neque huic consuetudini obstat Textus in cap. cum non ab homine de iudiciis. exigens incorrigibilitatem, vt curiæ seculari tradatur. Clericus puniendus, quia textus loquitur de quolibet delicto graui, ob cuius causam plerumque loquendo non est tradendus Clericus curiæ seculari, nisi adste incorrigibilitas. Non tamen in eo Textu prohibetur quin Ecclesia possit ob enorme delictum nulla expectata incorrigibilitate, reum curiæ seculari puniendum committere, quandoquidem ipsa Ecclesia non habet penam quam imponere possit delicto dignam. Quod si roges quod censetur delictum enorme? Respondeo Iudicis arbitrio hoc remitti, vt dixit Iulius Clarus lib. 5. §. fin. q. 3. m. 36. Censetur autem esse delictum enorme homicidium qualificatum, scilicet homicidium Prælati, vel Sacerdotis, fratris, & patris, Item assassinum, furtum, sacrilegium, deprædatio communium bonorum, & similia. Et generaliter omnia illa delicta ob quæ pena mortis iure ciuili statuta est, si pluries repetita fuerint enormitatem continent, vt bene Paul Laym. d. cap. 5. in fine.

14. Facili depositione, vel degradatione regulariter solus Pontifex depositum, & degradatum in suum pristinum statum restituit. Verum si crimina ob quæ quis depositus est adulterio minora fuerint, poterit Episcopus dispensationem concedere post peractam penitentiam. Vt deciditur in cap. de s. Clerici de iudiciis. Et tradit aliis relatis Bonac. disp. 4. p. m. n. 11. Neque obest infamia orta tum ex delicto, ratione cuius depositio facta est, tum ex sententia depositionis, quia infamia orta ex delicto penitentia purgatur, quæ vero ex sententia condemnatoria nascitur, dispensatione tollitur.

15. Sed an ad hanc dispensationem faciendam indigeat Episcopus consensu Capituli? Difficultate non caret. Nam Panor. dicit cap. de s. Clerici num. 16. de iudiciis alios referens, existit Capituli consensum necessarium esse. Dacitur ex lapidato Textu ubi Pontifex inquit: Potest Episcopus cum Clericis post peractam penitentiam dispensare. Nam particula cum clericis, denotat Clericos ad dispensationem concurrere, illique causam efficiendam esse. Sed contrarium omnino dicendum est, spectata consuetudine quæ soli Episcopo hanc potestatem concedit, teste Glossa in cap. cum ex eo, verbo Episc. de elect. in 6. Decio in cap. de s. Clerici, vers. de adulterij, num. 20. de iudic. Romano cons. 32. §. in fine. Alterio t. 2. disp. 2. q. 9. vers. quamuis, quos refert, & sequitur Bonac. t. 1. disp. 4. de censur. p. unico circa finem. Quinimo etiam spectato iuris rigore, exillimo Clericorum consensum necessarium non esse, vt docuit Glossa supra, quia nullus est Textus ex quo hic consensus colligatur: nam cap. de s. Clerici, dicens posse Episcopum cum Clericis post peractam penitentiam dispensare: ly cum clericis non actiue, sed passiuè sumendum est, prælati que hunc sensum potest Episcopus cum Clericis ob minora crimina adulterio depositis post peractam penitentiam, dispensare.

16. Degradatum verò iuste nullus alius præter Pontificem restituit. Tum quia degradatio semper fit ob grauiora crimina adulterio: tum quia à gradu & statu clericali omnino, & irreuocabiliter iure ordinario deicitur degradatus. Atque ita colligitur ex c. si lapsus. & c. qui semel. 50. disp. & notauit Bonac. ex communi sent. d. 4. p. m. n. 1. Dixi iuste, nam si iniuste quis degradatus fuerit, ipsi qui prædictam sententiam tulit, competit emendare, cum autem non solus Episcopus, sed alij Episcopi, seu Abbates, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, sententiam degradationis tulerint, per ipsos emendatio facienda est: colligitur ex cap. Episcopus presbyter 1. q. 3. vt per quas causas degradatio nata est, per easdem dissoluatur. Non tamen caret probabilitate quod docuit Speculator in tit. de accus. Alter. t. 2. disp. 2. cap. 9. sub fin. solum Episcopum sententiam degradationis iniuste factam, reuocare, & emendare posse, quia eius munus est subdium iniuste grauatam defendere, & iniuriam ei irrogatam depellere.

- 4. Interdictum locale, & personale diuiditur in interdictum generale, & speciale.
- 5. Item interdictum personale aliud est totale, aliud partiale.

Item Interdicti plerumq; in iure sumitur pro dicto, seu ordinatione iudicis inter reum, & actorem. Et enim cum hi cõtendunt de possessione aliqua obtinenda, vel retinenda, & iudex quid sit faciendum statuit, statutum illud quia est inter duos dictum, Interdictum appellatur, vt constat in h. de interd. in princ. & ff. de iud. & Gl. Clem. 1. de foro comper. secundum quam acceptioem quæ latissima est, triplex est in iure ciuili interdictum: exhibitorium, restitutorium, & prohibitorium, quo prator rem alicui exhibet, restituit, vel prohibet.

At Interdictum sumptum à verbo interdictio, solam significat decretum Iudicis prohibitorium, quo Iudex aliquid faciendum prohibet. Infit. de interditiis. §. exhibitorium. vers. sententiam. & leg. relocatorum. Leg. moris. & leg. fin. ff. de penis. Et in iure Canonico hæc acceptio Interdicti frequentissima est, vt constat ex cap. minor. 1. q. 1. §. 4. & cap. significasti de officio Archidiacon. & cap. cum illarum de sentent. excommunic. & cap. 2. & 3. de matrim. contracto contra interdictum Ecclesiæ. Et constat ex his quæ tradit Glossa in Clement. vn. de foro comper. & Clement. 1. de sepulturis. Panor. in cap. pastor alius. n. 14. de causa possess. de propriet. Couarru. cap. alma mater 2. p. §. 2. n. 1. de sentent. excommen. in 6. & alij passim.

Strictius tamen in præfenti nomen interdicti sumitur, nempe pro bonorum spiritualium prohibitione in penam vel medicinam alicuius delicti imposita, & secundum hanc acceptioem interdictum vna est ex censuris Ecclesiasticis, quarum mentio fit in cap. querenti de verbor. significati. vt constat ex Glossa ibi, & Doctoribus statim referendis.

Varias Interdicti sic accepti definitiones Doctores assignarunt, ea mihi aptior videtur quæ sumitur ex cap. non est si vobis de sponsalib. & cap. quod in re, de penis. & remissimè. Et quam tradunt Nauarr. cap. 27. numero 164. Couarru. in cap. alma mater de sentent. excommunicati. in 6. p. 2. §. 1. numero 2. Vgolin. de censur. lib. 5. cap. 24. num. 2. Sayrus lib. 5. cap. 1. numero 7. Suar. disp. 32. sect. 1. Auila 5. p. disp. 1. in princ. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 1. Bonac. t. 1. de censur. disp. 5. p. 1. in princ. Gaspar Hurtado tract. de interdicto diffinit. 1. Coninch. disp. 17. dub. 1. & alij passim, nempe Interdictum est censura Ecclesiastica, prohibens vsum diuinorum quatenus à fidelibus haberi possunt. Nominè censuræ conuenit Interdictum cum suspensione, & excommunicatione, quia omnes hæc sunt censuræ Ecclesiasticæ. Cap. querenti de verbor. significati. Differt verò à suspensione, quia suspensio priuat per se vsum actiuum non passiuum diuinorum, & quatenus est vsum potestatis spiritualis: ac Interdictum diuinis tam actiuè quàm passiuè priuat, non quatenus à potestate spirituali procedunt, sed quatenus sunt quædam bona spiritualia, & diuina à fidelibus participanda. Præterea suspensio solos Clericos afficit, Interdictum verò Clericis, & laicis commune est. Ab Excommunicatione differt Interdictum, quia non ita late patet ac Excommunicatio, & sub diuerso modo diuina prohibet: ac Excommunicatio fideles remouet à sacramentis, officijque diuinis, suffragijs Ecclesiæ, & communione aliorum fidelium, cum tamen Interdictum à sacramentis, officijque diuinis tantum remoueat. Et præterea excommunicatio illis omnibus priuat quatenus sunt quædam cum aliis fidelibus communicatio; ac Interdictum ea prohibet secundum se, & quatenus sunt quædam bona à fidelibus habenda. Vt latius tradunt Suarez, Sayr. Coninch. Vgolin. & alij loc. alleg.

Interdictum aliud est locale, aliud personale, quæ diuisio sumitur ex c. præfenti. Cap. si sententia. Cap. si ciuitas de sentent. excommunicati. 6. Locale interdictum directè, & immediatè afficit locum, & indirectè & mediate personas, quia in eo loco interdicitur diuina celebrari ob alicuius culpam. Neque est inconueniens rem inanimatam capacem esse huius inhabilitatis sicut & violationis. Personale immediatè, & directè afficit personam cui interdicta est diuinorum participatio. Alij addunt mixtum quod ex locali, & personali coalescit, quodque deambulatorium nuncupatur, eo quod afficit non solam personam, sed quemcumque locum, quo illa persona fuerit ingressa, vt habetur, cap. non est vobis, de sponsalib. cap. dilectis si quis de appellat. Sic tradunt ex communi sententia Nauarr. cap. 27. n. 166. Henriq. lib. 23. cap. 43. n. 1. Sayr. lib. 5. cap. 1. n. 10. Coninch. disp. 17. dub. 1. conclus. 2. Auila 5. p. disp. 1. dub. 1. Bonac. tom. 1. disp. 5. pun. 1. n. 2. Laym. Suar. Hurtado, & alij loc. alleg.

Interdictum verò tam locale quàm personale diuiditur in Interdictum generale, & speciale. Generale locale est, quod plura loca sub se continet; speciale quod specialem locum spectat. Explico exemplis, Interdictum locale generale est, quod fertur in regnum, prouinciam, diocesium, vel ciuitatem, quinimo quod fertur in parochiam, seu castrum, equi

DISPUTATIO V.

De censura Interdicti.

PUNCTVM I.

Quid, & quomplex sit Interdictum?

- 1. Nomen Interdicti à quo sumatur?
  - 2. Definitur Interdictum.
  - 3. Interdictum aliud est locale, aliud personale.
- Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars V. I.

quia illa parochia plures sub se Ecclesias continere potest, ut colligitur ex cap. cum in partibus de verbor. significat. Et plurius relatis docet Suar. t. 5. de censur. disp. 32. sect. 2. num. 7. Henric. lib. 1. cap. 41. num. 3. Coninch. disputat. 17. dub. 1. n. 3. Bonac. t. 1. de censur. d. 5. pun. 1. n. 5. & 6. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. c. 1. n. 2. Speciale Interdictum locale est, quod in locum determinatum fertur. Vt si vna, vel plures Ecclesie alicuius civitatis supponantur. Interdictio, siquidem ex vi illius non interdicitur officia divina in oratoris privatis celebrari, neque ex vi illius censetur interdictum regnum, provincia, diocesis, civitas, villa, vel castrum. Quod ad Interdictum generale locale requiritur erat. Arg. d. cap. cum in partibus de verbor. significat. & Extraug. provide de sentent. excommunicat. Et tradit Nauarr. cap. 27. num. 166. Sayrus lib. 5. cap. 1. num. 13. & 14. Henric. lib. 1. cap. 41. numero 3. Bonac. d. p. 1. num. 7. Paul. Layman. cap. 1. num. 2. Coninch. disp. 17. num. 2. & alij.

Interdictum verò personale generale est, quod fertur in aliquod corpus politicum, quod propriis legibus gubernari potest. V. g. si incolæ huius provincie, civitatis, parochie, collegij, seu alterius communitatis interdicitur. Speciale verò est quod in personas particulares fertur, ut in Petrum, Franciscum &c. Neque opus est ut hæc personæ propriis nominibus designentur. Satis namque est si sub aliqua ratione communi exprimentur, ut si in personas tale delictum committentes feratur; sufficienter exprimentur singulares personæ, esse ignotæ sint. Interdictum latum in familiam plures censetur esse speciale, eo quod familia non constituitur communitatem propriis legibus gubernandam. Sic Paludan. 4. dist. 18. q. 8. art. 1. principalis. §. quantum ad primum conclus. 1. Sayrus lib. 5. cap. 1. n. 10. Henric. lib. 1. cap. 42. numero 3. Auila 5. p. disp. 1. dub. 4. conclus. 8. Bonac. disp. 5. p. 1. numero 16. Galpar Hurtado difficult. 2. Sed rectius oppositum docuit Coninch. disp. 17. dub. 1. num. 11. quia illud Interdictum videtur ferri non in personas quatenus aliqua qualitate sibi propria afficiuntur, sed quatenus afficiuntur qualitate communi, scilicet quatenus sunt ex tali familia; & vnum corpus politicum componunt.

Potè interdictum personale aliud est totale, aliud pariale, cuius divisionis meminerunt ferè omnes Doctores, ut videtur est in Sayto lib. 5. thesauri, cap. 4. in fine, Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 1. circa finem. Totale est quod omnes effectus Interdicti personali comprehendit. Parziale verò quod aliquibus, vel vno tantum privatis, ut si Interdictum à celebratione, à receptione Sacramentorum, ab ingressu Ecclesie, &c.

PUNCTUM II.

Quæ loca, & quæ personæ sub interdicto locali, & personali comprehenduntur?

§. I.

De interdicto locali.

- 1 Sub interdicto locali generali comprehenduntur suburbia, & ædificia continentia.
- 2 Quid per suburbia intelligatur?
- 3 Cathedralis Ecclesia sub interdicto civitatis, vel diocesis comprehenditur.
- 4 Interdicta diocesi, civitas censetur interdicta.
- 5 Interdicta aliqua Ecclesia, illius capella, & cæmeterium contiguum interdictum censetur.
- 6 Quæ veniant intelligenda, cum terra alicuius domini Interdicto generali locali supponitur?
- 7 Hoc Interdictum locale omnes tam sacculares quàm regulares, tam incolæ, quàm exteri observare tenentur.
- 8 Interdictum locale semper secum fert personale Interdictum.

Sub Interdicto locali generali civitatis comprehenditur non tantum locus directè interdictus, sed illius suburbia, & ædificia continentia, ut habetur expressè cap. si civitas de sentent. excommunicat. in 6. Etenim si ad hæc loca prædictum Interdictum non extendetur, nullius ferè considerationis esset Interdictum appositum, cum facile possent interditi ad hæc loca confugere, & divini celebrare possent. Quod adeo verum est, ut etiam si suburbia alterius sint domini, & potestatis, uti solent esse Ecclesie Regularium, & Equitum Sancti Ioannis, & similibus ad omnia illa Interdictum locale generale extendatur, ut definitum est à Conc. Trident. sess. 2. cap. 12. & c. 2. 1. de regularib. Et colligitur ex dicto cap. si civitas, & tradunt omnes. Nam esto iudex apponens Interdictum generale, in ea loca exempta iurisdictionem non habeat, ne eius sententia eludatur à iure facta est comparatione illorum locorum extensio.

Notanter dixi generale civitatis, nam si Interdictum sit regni vel provincie, probabile est ad suburbia, & continentia non extendi, quia ex eo quod aliqui illius provincie accedere possunt ad suburbia pro divinis audiendis; non tamen omnes illius regni incolæ debent que non redditur Interdictum frustratorium, ut bene aduertit Sayr. lib. 5. thes. cap. 3. num. 5.

Per suburbia intelliguntur ædificia extra muros civitatis interdictæ contigua, vel propè illam existentia quæ Hispanè *arrabales* dicuntur, ad quæ incolæ civitatis commodè pro divinis audiendis, & celebrandis se conferre possunt. Per ædificia continentia intelliguntur, quæ esto sint extra civitatem à muris separata, & non contigua ipsis, at illi sunt propinqua, sed quantum propinquitatem habere debeant, ut censentur ædificia continentia? Vnica regula definitiva non potest. Nam aliqui de quorum numero est Sylvest. verbo interdictum 2. §. 4. affirmant ædificia quæ à civitate interdicta, spatium milliarij excedunt non censeri ædificia continentia, quod sanè probabilè est, ut inquit sayrus, lib. 5. cap. 3. num. 3. Sed rectius Suar. disp. 32. sect. 2. num. 23. Auila, 5. p. disp. 1. dub. 3. Coninch. disp. 17. dub. 1. numero 18. Fillius, tract. 14. cap. 1. num. 8. & 9. Bonac. t. 1. de censur. disp. 5. p. 1. num. 21. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 1. num. 2. Galpar Hurtado tract. de interdicto difficult. 5. censent arbitrio Iudicis hoc esse definiendum ex regula tradita in d. cap. si civitas. Etenim loca illa, ad quæ populus abique graui difficultate confugere potest ad audienda divina, sub interdicto civitatis comprehendendi debent, aliàs interdictum civitati appositum pariter nec, & eluderetur.

Sed an interdicta civitate, vel diocesi Ecclesia cathedralis censetur interdicta? Doctores dissentiunt. Negant Couarr. cap. anima mater. 2. par. §. 1. num. 4. cum Staph. leo de litteris gratis fol. 116. Henric. aliis relatis, lib. 1. cap. 41. num. 4. Ducuntur argum. Textus in cap. quammis de preb. in 6. vbi nomine Ecclesiarum non comprehenditur Cathedralis in casu otioso, qualis erat in eo textu relatus. Sed omnino tenendum est sub Interdicto civitatis, vel diocesis Cathedralis comprehendendi, aliàs enervaretur vis Interdicti generalis contra Textum in d. cap. si civitas, ut bene notavit Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 3. num. 10. Saar. de cens. disp. 1. sect. 2. n. 2. Bonac. t. 1. de censur. disp. 5. pun. 1. num. 7. & alij apud ipsos. Neque obest Textus in cap. quammis, quia non dicitur sub nomine civitatis, vel diocesis non comprehendit Ecclesiam Cathedralis, sed sub nomine Ecclesiarum civitatis, vel diocesis. Quocirca si Interdictum esset omnium Ecclesiarum illius civitatis, vel diocesis, probabilè est Cathedralis non comprehendendi, ex prædicto Textu; & docuit Henric. lib. 1. cap. 42. num. 3. Sayrus d. lib. 5. cap. 3. num. 10. Et inclinat Bonac. supra, quia Ecclesia Cathedralis ob eius dignitatem censetur specialiter nota digna nec venire sub dictione vniuersali omnium Ecclesiarum, sicuti non veniunt Canonici Ecclesie Cathedralis sub Interdicto generali Clericorum. Sed contrarium fortè alicui probabilius videbitur, eo quod exceptio facta Ecclesie Cathedralis in cap. quammis ultra illum casum non videatur extendi, ut colligitur ex illis verbis: Propter illius honorem volumus hoc casu includi: Et casus erat gratia facta alicui, ut possit in aliqua Ecclesia illius diocesis prebendam. Notanda igitur sunt illa verba hoc casu, quæ denotant in aliis casibus sub nomine Ecclesiarum Cathedralis comprehendendi.

Gravior difficultas est, an interdicta diocesis, censetur civitas interdicta? Negat Bonac. t. 1. de censur. disp. 5. p. 1. numero 11. eo quod diocesis accipi debet secundum suam propriam speciem, secundum quam à civitate differt. Sed verus casus contigit, & omnia loca diocesis comprehendit, quia diocesis ex civitatibus, villis, & pagis coalescit. Ergo interdicta diocesi censetur interdicta omnes illius partes, sicuti interdicta civitate censetur interdicta omnes Ecclesie in illa civitate contentæ.

Potè interdicta aliqua Ecclesia illius capella, & cæmeterium contiguum, censetur interdicta; quia illi accedunt, & illius partes esse censentur, ut definitur in dicto cap. si civitas de sentent. excommunicat. lib. 6. secus dicendum esset de alia Ecclesia etiam interdicta contigua, dummodò illi accessoria non sit, sicuti est capella, vel cæmeterium, ut ex communi tradunt Sayrus lib. 5. cap. 2. num. 15. Suar. disp. 32. sect. 2. num. 25. & 27. Auila 5. p. de censur. disputat. 1. dub. 3. conclus. 4. Coninch. disp. 17. dub. 1. num. 17. Bonac. t. 1. de censur. disp. 5. p. 1. num. 26. & alij ab eisdem relati. Quod si duo sint cæmeteria alicuius Ecclesie medio quodam pariete diuisa, affirmat Taberna interdictum 1. §. 8. & probabilè reputat Sayrus dicto cap. 1. in fine. cæmeterium illud pariete intermedio diuini, Interdicto Ecclesie non subici, quia non videtur illius pars nec accessorium; cum sit pariete intermedio ab Ecclesia seorsum. Quod certissimum esset, si cæmeterium distinctum ad alteram Ecclesiam non interdictam pertineret. E contra interdicto cæmeterio, vel capella per speciale interdictum, nullatenus Ecclesia interdicta censetur, ut à contrario sensu manifestè colligitur.

colligitur ex d. cap. si civitas, & notant Doctores superius relati.

Quæ veniant intelligenda, cum terra alicuius domini Interdicto generali locali supponatur: Non est constans Doctorum sententia. Nam esto omnes conveniant comprehendere illas terras, in quas dominus absolutum, & plenum dominium habet, ac diligenti, ac comprehendatur eæ in quas diuisum, seu partiale dominium retinet, vel est usufructuarius, vel feudatarius, vel depositarius, &c.

Qua in re tenendum est Interdictum non subiciit terram quæ pro indiuiso alterius est innocens, ne absque culpa innocens puniatur. Argum. c. fin. q. 4. Et tradit S. Anton. 3. p. rit. 27. de interdicto c. 3. Syluest. verbo interdictum. 2. vers. secundum. Sayrus alius relatus lib. 5. thesauri. cap. 3. num. 2. Quod si terra illa diuisim sit innocens, & innocens, ita ut pars illius nocenti competat, & pars distincta innocenti, exlimat Sayrus dicto cap. 3. num. 2. eam partem quæ ad dominum nocentem pertinet, Interdicto subiciit, non autem illam quæ innocenti competit. Quod certe verum est, si de Interdicto directo, & immediato loquamur; ac si de Interdicto accessorio, & quasi per consequentiam sermo sit, verius credo partem illam innocenti competentem Interdicto subiciit, ne Interdictum generale latum in terram domini nocentis eludatur, contra Textum in cap. si civitas, de sentent. excommunicat. in 6. Eluderetur autem, si populus habitans in terra directè interdicta, postea ad diuina audienda, & celebranda ad partem terræ contiguam accederet. Neque satisfaciendo solutio Sayri dicto cap. 3. num. 2. Interdictum illud non esse quoad dominum terræ frustratorium, siquidem in eius terris diuina prohibentur, tamen si quoad populum frustratorium sit, quia Textus in d. cap. si civitas, extendens Interdictum generale ad suburbia, & continentia, non attendit ad comparationem illius, ob cuius causam Interdictum apponitur vim, & efficaciam retineat, quia id semper verificaretur, tamen si in suburbis, & adiacentibus continentibus diuina peragi possent, sed attendit ne populus facile possit Interdicti vim enervare, seu eludere.

Quod si de terris ad dominum pleno iure pertinentibus loquamur, si Interdictum feratur sub hac forma: Interdicimus omnes terras illius domini in quas ipse dominum habet, omnes terras sub illius dominio existentes interdicuntur, quia nulla est ratio ob quam vna potius quam alia sit interdicta, & dictio omnes nullam excludit. At ex prædicta forma Interdicto non subiciuntur terræ, in quas solum dominium substructionem habet, & administrationem, vel usufructum, quia harum propriè dominium non habet. Neque item credo subiciit terras in quas solum dominium directum dominus habet. Vti sunt datæ in pignus, vel hypothecam, vel feudum, quia illud Interdictum in damnum potius feudatarij, & hypothecarij cederet, vt bene aduertit Coninch. statim referendus. Verum si Interdictum feratur sub hac forma: Interdicimus omnes terras, quas dominus habet, vel possidet, est probabile sit, solum comprehendere eas quæ pleno iure à domino possidentur, ac verius videtur comprehendere eas quarum habet usufructum, vt sunt terræ in feudum, vel pignus acceptæ, quæ verè ab ipso habentur, & possidentur. Argum. cap. 1. de postulat. Prelator. Et docuit pluribus relatis Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 3. à num. 17. Henric. lib. 1. cap. 4. n. 2. Aulæ 5. p. disp. 1. dub. 3. Coninch. disp. 17. dub. 1. num. 1.

Ad terras autem de nouo post Interdictum latum ab illo domino acquiratas, nequaquam Interdictum extenditur, nisi in sententia Interdicti id expresse fuerit. Quia sententia ex se non respicit futura. Argum. cap. quia nonnullis. Et ibi Glossa verbo ad futura de Rescrip. Si enim gratia ad futura non extenditur, Clement. litteras de Rescrip. à fortiori nec penes extendendæ sunt. Vt bene colligitur ex leg. non potest. ff. de iudicia. & leg. damnnum. ff. de damnno infecto. Atque ita docent Gemianus. cap. si sententia. §. ceterum num. 6. Et ibi Ancharan. vers. sexto. Francus. vers. sexto. tangit. de sentent. excomm. lib. 6. Paludan. in 4. d. 1. 8. q. 3. art. 1. principali §. quantum ad primum. concl. 5. Sylu. verbo interdictum. 2. vers. secundum. Sayrus alius relatus lib. 5. cap. 3. num. 2. Bonac. t. 1. de cens. disp. 5. p. 1. n. 27.

At si terras Interdicto suppositas dominus vendat, aut alio modo alienet, censet Coninch. disp. 17. dub. 1. à num. 22. Gaspar Hurtado tract. de interdicto, difficut. 5. in fine. cessare Interdictum, si ob culpam solius domini, & non incolatum fuerint interdictæ, quia integra ratio finalis ob quam illæ terræ sunt interdictæ, est, quia sunt domini delinquentis, vt eo interdicto appposito puniatur, & corrigatur; quæ ratio omnino cessat alienatione facta.

Sed rectius contrarium docuerunt Doctores communiter. Gemianus. Ancharan. Francus, Syluest. Paludan. Sayr. Bonac. loc. alleg. Suar. disp. 32. sect. 2. num. 30. Vgolin. tab. 5. cap. 12. num. 3. Quia esto ratio finalis, ob quam illa terra Interdicto fuerit supposita, cesset, non tamen inde probatur cessare Interdictum ipso iure, sed auferendum esse, quia illud Inter-

Verh. de Castro. Sum. Mor. Pars VI.

dictum non fuit latum sub conditione restrictiua; quouique terra illa domini delinquentis esset, sed absolute latum est, ac proinde ad quemcunque transit, secum defert onus interdictum ei annexum.

Deinde interdicta terra alicuius domini, interdicta censentur non solum templa, & Ecclesie oratoria ibidem existentia tempore Interdicti, sed quæ postmodum fuerint erecta, non quia sententia Interdicti futura respiciat, sed quia respicit solum, cui Ecclesia denud constructa inhæret. Sicuti aduertit Vgolin. tab. 5. de censur. cap. 2. §. 6. Sayrus lib. 5. cap. 3. num. 13. Coninch. disp. 17. dub. 1. num. 16.

Idem existimo, si Ecclesie interdictæ pars aliqua adderetur, eo ipso illa pars debet censeri interdicta. Tum quia cum aliis partibus præexistentibus eandem Ecclesiam constituit, tum quia saltem Ecclesie interdictæ accessoria est, & accessorium naturam sequitur principalis, vt bene notauit Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 3. num. 22. Alter. de interdicto disp. 10. cap. 6. eolum. 4. & 5. Bonac. tom. 1. de censur. disp. 5. p. 1. n. 19. Secus censerem si Ecclesia interdicta funditus periret, & in eo loco alia de nouo reedificaretur, quia denud reedificata neque est Ecclesia quæ Interdicto fuit supposita, neque illius pars.

Hoc Interdictum locale omnes tam sæculares, quam regulares, tam incolæ, quam exteri, tam exempti, quam non exempti obseruare tenentur, quia hæc non tam est prohibitio personis facta, quam inhabilitas, & priuatio diuinorum loco imposita. Argum. capituli licet. vers. ad eam tenem. Et capite, auctoritate de Privileg. lib. 6. Et pluribus exornat Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 3. à num. 28. Quod aded verum est, vt etiam ipse qui Interdictum locale apponit, eo durante reneatur illud obseruare, quia ea obligatio nascitur ex iure communi, cui ipse derogare nequit. Sicuti tradit Syluest. verbo interdictum 2. vers. vigesimo. Nauar. cap. 27. num. 161. Vgolin. tab. 5. de censur. cap. 6. §. 1. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 3. num. 28. Aulæ 5. p. disp. 1. dub. 5. conclus. 2. Coninch. disp. 17. n. 2. 5. Bonac. t. 1. disp. 5. punct. 1. in fine.

Ad exteremum: communiter monent Doctores Interdictum locale semper secum ferre personale Interdictum, illorum inquam, qui causam Interdicto locali dederunt; nam hi specialiter sunt interdicti, ita vt neque in illo loco interdicto, nec alibi diuina participare possint, vt colligitur ex cap. sicut de sentent. excommunicat. in 6. Ad alias autem personas Interdictum locale generale, vel speciale nullatenus extenditur, sed extra locum interdictum possunt diuini interesse, quia interdictum locale, & personale distincta sunt, & locale solum afficit locum, & personas in ordine ad locum interdictum. Sicuti ex communi notatur Nauar. cap. 27. n. 167. Sotus in 4. d. 2. q. 3. art. 1. concl. 1. Couarru. cap. alma 2. p. §. 1. n. 6. Henric. lib. 13. cap. 42. §. 4. Sayr. lib. 5. cap. 2. n. 4. & seq. Suar. disp. 32. sect. 2. num. 32. & 33. Bonac. t. 1. de censur. disp. 5. punct. n. 2. Coninch. disp. 17. dub. n. 5. Et deciditur cap. si sententia de sentent. excommuni. lib. 6.

§. II.

De Interdicto personali.

- 1 Interdicto populo, collegio, omnia illius populi, & collegij membra censentur interdicta.
- 2 Extenditur doctrina ad habitantes in suburbis, & locis continentibus.
- 3 Ab hoc Interdicto personali generali excimuntur Episcopi.
- 4 Deinde infantes nondum adli capaces, & amentes.
- 5 Item à populo recedentes alibi domicilium suscepturi.
- 6 Item secundum probabilem sententiam, exteri.
- 7 Qui duplex domicilium habent interdicti censentur, cum in loco interdicto habitant. Secus in loco non interdicto.
- 8 Interdicto populo Clerus non censetur interdictus, neque contra.
- 9 Interdicto Clero, R eligiosi non veniunt.
- 10 Interdictis Doctoribus alicuius Vniuersitatis, tam laici quam Clerici interdicuntur.
- 11 Interdicto populo loca illius populi non sunt interdicta, etsi alij contrarium censent.
- 12 Qui censentur affici interdicto personali specialit

Interdicto populo, collegio, Vniuersitate, omnes qui illius populi, collegij, & vniuersitatis sunt membra censentur interdicti, vt deciditur capite si sententia de sent. excomm. lib. 6. Quod intelligendum est etiam si abentes sint, quando Interdictum apponitur, quia absentia non impedit eos esse membra communitatis interdictæ, vt notauit Ioannes Andreas in dicto cap. si sententia Syluest. verbo interdictum 2. §. 2. Henric. lib. 11. capitulo 42. numero 2. Sayrus libro 5. capitulo 4. num. 3. Bonac. tom. 1. disp. 5. punct. n. 19. Quinimo eorum fuerint innocentes, non excusantur ab Interdicto,

quia non interdiciuntur quatenus innocentes sunt, sed quatenus sunt partes communitatis nocentis. Neque est vltima inconueniens hoc Interdicto innocentes ligari, quia ex hoc ligamine non priuantur bono aliquo obtento, sed impediuntur ab eo obtinendo, quatenus Ecclesia non vult sua bona illis communicare in punitionem illius qui delictum commisit. Sicut colligitur ex dicto cap. si sententia. Et tradit ibi Ioann. Andr. Syluest. Henric. loc. alleg. Sayrus n. 12. optimè Coninch. disp. 17. dub. 1. n. 6. Et 7. Gaspar Hurtado tract. de interdicto difficult. 4. Adde prædicto Interdicto communitatis subiecti qui post latum Interdictum partes illius sunt, quia verè ad communitatem interdictam pertinent. Vt docuit Glossa in dicto cap. si sententia verbo non competant. Panormit. in cap. quoniam de officio ordinari. in princ. Et c. cum in partibus, de verbor. signific. in princ. Sylu. verb. interdictum 2. n. 6. Henric. lib. 13. cap. 42. n. 2. Suar. disp. 36. sect. 2. n. 10. Et 10. Auila 5. p. disp. 1. dub. 4. Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 8. Communitas autem sæpè coalescit ex laicis, Clericis, & religiosis, quo casu omnes interdicta Viuersitate comprehenduntur, quia illius sunt partes, & notantur relati Doctores, specialiter Coninch. disp. 17. dub. cap. 10. Et 11.

2. Extenditur hæc Doctrina ad concius habitantes in suburbiis, & locis conuentibus, quia reputantur concius illius populi interdicti, sicut dictum est de Interdicto locali. Quod intelligendum est, cum æquè ac alij de populo honores, & onera populi interdicti habeant, quia eo ipso censentur esse de populo illo. Secus verò si sint sui iuris, suæque onera, & honores distinctos habeant. Sicut tradit Syluest. verbo interdictum 2. numero. 15. Tabiena 1. numero. 9. Vgolin. tab. 5. cap. 20. §. 2. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 4. numero. 23. Auila 5. p. de censur. disp. 1. dub. 4. conclus. 3. Bonac. r. 1. disp. 5. p. n. 1. n. 18. Secundo extenditur ad Magnates, Marchiones, Daces, nisi consuetudine, vel privilegio exemptantur ab hac obligatione, à qua non censentur exempti ex eo quòd exemptantur ab honoribus, & oneribus temporalibus, cum ea exemptio conueniat eos esse de populo, vt rectè aduertit Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 14. Si verò sit sui iuris existeret, vt nihil de honoribus, vel oneribus populi participaret, neque à populo penderent, huic Interdicto non essent subiecti, quia non censentur esse de populo, vt notat Syluest. verb. interdictum 2. n. 14. Henric. lib. 13. c. 42. n. 2. Vgolin. tab. 5. c. 20. §. 2. Sayrus d. cap. 4. n. 14.

3. Ab hoc Interdicto personali generali excipiuntur primò Episcopi, nisi de ipsis fiat expressa mentio, ex textu in cap. quia periculosum de sentent. excommunic. in 6. & tradunt omnes.

4. Secundo excipiuntur infantes nondum doli capaces, & amentes, quia ob defectum vsus rationis capaces non sunt prohibitionis per censuram Interdicti appositæ, bene tamen prohibentur tradi Ecclesiasticæ sepultura, quia hæc non tam ipsos, quam Clericos sepulcros afficit, vt tradit Syluest. verb. interdictum 2. n. 18. Couarru. cap. alma 2. p. §. 4. n. 5. Henric. lib. 13. cap. 42. n. 3. Valent. r. 4. disp. 7. q. 18. p. 2. Sayrus aliis relatis, lib. 5. cap. 4. n. 21. Auila 5. p. disp. 1. dub. 4. conclus. 5. Bonac. r. 1. disp. 5. p. n. 1. n. 22. Gaspar Hurtado tract. de interd. diff. 4. n. 9.

5. Tertio excipiuntur qui à populo recedunt alibi domicilium suscipere, nam eo ipso desinant esse illius populi ob cuius rationem Interdicto subiciebantur, vt bene aduertit Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 21. Et 6. Suar. disp. 3. 1. sect. 2. n. 34. Auila 3. p. disp. 1. dub. 2. conclus. 1. & alij communiter.

6. Quarto secundum probabilem sententiam, exteri etiam diu in populo habitent, vt scholastici, & mercatores ab Interdicto populi exemptantur, quia esto plerumque legibus populi astringantur, non tamen illis quæ singulares personas quatenus sunt partes illius populi afficiunt, vt est hæc lex Interdicti, quia exteri ad populum non pertinent, neque partes illius sunt. Sicut tradit Nauarr. cap. 27. n. 167. Henric. lib. 13. cap. 42. n. 3. Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 19. Auila 5. p. disp. 1. dub. 4. conclus. 10. Coninch. disp. 17. dub. 1. n. 12. Vgolin. tab. 5. cap. 20. §. 3. n. 2. Bonac. r. 1. de censur. disp. 5. p. n. 2. n. 20. & alij.

7. Quinto variant Doctores, an duplex domicilium habentes, aliud in loco Interdicto, aliud in loco non interdicto, sint interdicti? Nam Calderin. tract. de interdicto, memb. 2. n. 39. Angel. verb. interdictum 1. n. 4. Tabiena eodem §. 10. Rolella num. 8. affirmant interdictos esse, quia verè sunt de populo interdicto, & illius honoribus fruuntur, debent ergo onera illius subire. Econtra verò Syluest. verbo interdictum, num. 13. Henric. lib. 13. cap. 42. numero. 2. & probabile reputat Sayrus lib. 5. cap. 4. numero. 18. negant interdictos esse, quia cum æquè partes sint populi interdicti, & non interdicti, nulla est ratio ob quam populi interdicti onus subire debeant, potius quam libertate frui populi non interdicti. Sed inter has duas extremas sententias media via tenenda est, scilicet supradictos subiecti Interdicto, cum in loco interdicto habitent, secus si in loco non interdicto quia æquum est vt durantes habitatione alius de populo cuius ipsi sunt partes, confor-

mentur. Vt docet Suar. disp. 32. sect. 2. num. 16. Filiuc. tract. 18. cap. 1. q. 3. num. 14. Bonac. tom. 1. disp. 5. de censur. panali. num. 20.

Secundo interdicto populo, Cleros non censetur interdictus, neque eorum interdictio Clero populus, quia nomine populi seculares tantum veniunt intelligendi, & nomine Cleri solum Ecclesiastici, non laici. Colligitur ex cap. si sententia de sentent. excommunicat. 6. Et tradit aliis relatis Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 23. Suar. disp. 32. sect. 2. num. 14. Et 15. Auila disp. 1. dub. 4. conclus. 6. Coninch. disp. 17. dub. 1. n. 12. Bonac. disp. 5. punct. 1. num. 15. Sub Interdicto Cleri omnes illi Clerici qui privilegio canonis, & fori gaudent, intelliguntur, non autem illi quibus solum privilegium canonis competit, quia hi seculares reputantur, & iurisdictioni seculari subiciuntur. Vt notat Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 27. Coninch. disp. 17. dub. 1. n. 10. Gaspar Hurtado tract. de interd. diff. 4. circa finem.

Sed an interdicto Clero Religiosi comprehendantur, cum Interdictum feratur à summo Pontifice, seu ab eo qui in facultates, & regulares iurisdictionem, habet dissentientium Doctores Nam Gemianin. in c. si sententia, de sentent. excommunicat. in 6. Couarru. c. alma 2. p. §. 1. n. 8. Nauarr. c. 27. n. 167. Suar. disp. 32. sect. 2. n. 13. Philiac. de officio Sacerdotis, par. 1. lib. 4. cap. 3. Vuald. de interdicto. num. 159. Thomas Zerola prax. Episcop. 2. p. verbo interdictum in sine Sebastian. Medicis 2. p. sum. lib. 4. q. 5. Tolet. lib. 1. sum. cap. 18. & aliis censent comprehendendos quia communitas diuiditur in populum, & clerum. Argom. c. si sententia de sentent. excommunicat. At Religiosi etiam laici siue mares siue femina non sunt de populo, vt dictum est, ergo sunt de Clero. Ergo interdicto Clero censendi sunt interdicti. Sed rectius docuerunt contrarium Syluest. verb. interdictum 2. n. 19. Auila eodem §. numero. 9. Tabiena no. Maiol. lib. 3. de irregul. cap. 20. n. 6. Henric. lib. 13. cap. 42. n. 3. Vgolin. tab. 5. §. 5. n. 3. Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 29. Auila 5. p. disp. 1. dub. 4. conclus. 7. Coninch. disp. 17. dub. 1. numero. 8. Filiuc. tract. 18. cap. 1. numero. 14. Bonac. disp. 5. p. 1. n. 14. Paul. Layman. tract. 5. par. 4. cap. 1. numero. 3. & cap. 4. n. 3. Gaspar Hurtado tract. de interdicto, difficult. 4. n. sine, quia esto sub nomine Cleri in fauorabilibus Religiosi interliguntur non tamen penalibus, & odiosis ne potè qui diuersis legibus, & constitutionibus reguntur. si enim interdictis Religiosis non censentur Clerici seculares interdicti, neque etiam interdicto Clero, Religiosi censendi sunt. Bene tamen intelliguntur Religiosi sub Interdicto Cleri qui beneficium secularitate possident, quia vnum cum clericis secularibus corpus constituunt. Vt aduertunt Sayrus, Coninch. Hurtado locis alleg. Verum si Interdictum laicum esset non sub nomine Cleri, sed sub nomine personarum Ecclesiasticarum, censentur Religiosis tam clericos quam laicos comprehendendi, quia verè sunt persone Ecclesiasticæ ad Ecclesiam, illi quæ iurisdictionem dicere pertinet, vt aduertit Sayrus dicto cap. 4. n. 9. Ad fundamentum oppositum, respondeo. Pontificem non vult desinare omnia membra communitatis, sed declarare vul populi nomine, Clericos non comprehendendi.

Septimo interdictis Doctoribus alicuius Viuersitatis, et igitur Angel. verbo interdictum 1. n. 9. Rolella num. 5. Syluest. 2. n. 18. Vgolin. tab. 5. §. 5. n. 3. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 4. n. 30. Doctores Clericos comprehendendi, sed solum laicos, eo quod solum laicos competere videtur communitatem, seu Viuersitatem constituit. Sed nam Doctores laicos, quam Clericos comprehendunt docuerunt Tabiena verbo interdictum 1. n. 9. Armilla num. 11. Vuald. num. 159. Simon Maiol. de irregularit. lib. 3. cap. 20. n. 1. Henricus lib. 13. cap. 42. n. 1. Auila 5. p. disp. 1. dub. 4. conclus. 9. Bonac. disp. 5. p. n. 1. n. 17. quia nomen Doctoris æquè Clericis, et laicis commune est, & ex omnibus illis communitas, & viuersitas coalescit, vt experientia comprobatur.

Octauo interdicto populo, loca illius populi esse interdicta docuerunt Couarru. cap. alma 2. p. §. 1. n. 7. Henric. lib. 13. cap. 42. circa finem, ne Interdictum populi frustrum esset, si clerici possent apertis ianuis, & campanis pulsatis in Ecclesia illius populi diuina peragere. Sed merito negant loca illius populi esse interdicta Nauarr. cap. 27. n. 167. Sayrus lib. 5. cap. 4. n. 16. Coninch. disp. 17. num. 20. Auila 5. p. disp. 1. dub. 2. Gaspar Hurtado tract. de interd. difficult. 3. quia Interdictum personale à locali distinguitur, neque vnum aliud inferunt. Neque est inconueniens interdicto populo, posse clericos diuina in Ecclesia illius populi peragere, cum Ecclesia non sint interdicta. Neque inde fit interdictum populi eludi, cum populus abstinere debeat ab illis officiis diuinis audiendis. Quod si populus interdictus illis assistere velit, neque expelli possit, cessare debent clerici ab illorum celebratione non ex lege Interdicti, sed ob vitandam scandalum, & cooperationem ad peccatum.

Denique si de Interdicto personali speciali loquamur, nisi interdictum fuerint, qui in propria persona interdicti fuerint, Deinde qui causam dederint locali Interdicto

& à fortiori generali personali ex Textu in cap. si sententia de sententia excommunicat. in 6. Et tradit plures referens Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 4. à num. 11. Nominatim verò interdicti censentur qui sic post incursionem interdicti declarati & publicari fuerint nomine proprio, seu talibus circumstantiis quae personam demoustrant. Argum. cap. licet ex quadam. Et ibi Glossa, verbo demonstratio de Testibus, & attestacionib. Et cap. uia nos, & ibi Glossa, verbo aquipollentibus de consang. & affinit.

PUNCTUM III.

De causis Interdicti.

Quatuor causae concurrere possunt ad Interdictum contrahendum. Efficiens est qui Interdictum profert, materias qui Interdicto subiicitur, formalis est modus, & forma ferenda in illius prolatione, finalis est causa ob quam interdictum latum est.

§. I.

Explicatur Interdicti minister, illiusque subiectum.

- 1 Interdictum ferens iurisdictionem in foro contentioso habere debet.
- 2 Episcopus absque consensu capituli, sententiam Interdicti ferre potest, consuetudine spectata.
- 3 Capitulum Sede vacante interdicere potest medio Vicario à se electo.
- 4 Praelati religiosorum spectant à consuetudine Interdictum saltem locale ferre non possunt.
- 5 Praedicti si excommunicati, suspensi denunciati sint, neque sententiam Interdicti valide ferre, secus si non sint denunciati.
- 6 Interdici possunt personaliter omnes etiam quatenus communitatem componunt.
- 7 Interdictum locale si directè feratur, semper locus interdictus subiectus esse debet interdicenti.

Regula est ab omnibus Doctoribus recepta, ministrum seu causam efficientem Interdicti esse qui iurisdictionem in foro contentioso habet, & regulariter qui sententiam excommunicationis, & suspensionis ferre potest, poterit interdiceret. Vti sunt Pontifex, Legatus, Nuntius, delegatus, subdelegatus, Episcopus non conlectus, & Capitulum Sedè vacante, & quicumque alij qui iurisdictionem quasi Episcopalem in subditos, & loca exercent, poterunt sibi subditos interdicto supponere. Argum. cap. cum inter, de consuetud. Cap. cum ab Eclesiastico de officio delegati. Et tradunt communiter Doctores, vt videre est in Paludan. in 4. d. 18. q. 8. in art. 4. princip. Syl. verb. interdictum 3. Nauarr. c. 2. 7. n. 2. 6. 4. Henric. lib. 1. c. 5. 1. Sayr. lib. 5. cap. 10. à n. 13. Suar. de consuetud. disp. 3. 6. sect. 1. & seqq.

Quadruplici Praelato est difficultas qualiter interdiceret possint. Primò de Episcopo, & à fortiori de quolibet alio Praelato sub se capitulum habente, an absque illius consensu sententiam Interdicti ferre possit? Ratio dubitandi desumitur ex cap. 1. de excessib. praelator. vbi Pontifex prohibet, ne Clericos sine iudicio Capituli Episcopus suspendat, aut eorum Ecclesias Interdicto subiiciat: fauet cap. nouit. Cap. quantum de his quae sunt à Praelato sine consensu Capit. Et cap. cum in similib. de his quae sunt à maiori parte Capit. Quos Textus variè explicant Doctores. Nam alij intelligunt de Interdicto in perpetuum, seu ad longum tempus ferendo. Alij de Interdicto pro clericorum correctione lato. Alij de Interdicto lato ex officio, & ad nullius instantiam, vt refert Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 10. à num. 19. sed dicendum est spectato iuris rigore, neq. Episcopum, neque Praelatum alium Capitulum habentem interdiceret clericos posse absque Capituli consensu, bene tamen laicos; at spectata consuetudine & laicos, & Clericos interdiceret posse: sic tradit Calderin. tract. de Interdicto memb. 3. num. 54. Glossa in dicto cap. 1. verbo capituli de excessib. praelator. & ibi Pasornit. Vgolin. de consuetud. c. cap. 1. §. 1. Sayr. lib. 5. cap. 10. num. 20. Suar. disp. 3. 6. sect. 1. n. 6. Secundo de capitulo & quidem vacante sede conueniunt ferè omnes Doctores interdiceret posse medio Vicario à se electo, iuxta Conc. Trident. sess. 24. cap. 16. de reformat. At Sede non vacante, nequaquam iure ordinario potest iuxta Textum in cap. quatuor, de his quae sunt à maiore parte Capit. Ex privilegio Sedis Apostolicæ aliquando Capitulum independentè ab Episcopo sententiam Interdicti ferre poterit: sicut notat Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 10. n. 23. Deinde ex consuetudine, & praescriptione hanc potestatem Capitulum aliquando obtinet, iuxta cap. cum inter de consuetud. Et tradit Couarru. cap. alma mater 2. p. §. 2. num. 6. Henric. lib. 1. c. 5. 1. num. 2. Sayrus dicto lib. 5. cap. 10. n. 23. Auila §. p. disp. 2. dub. 1. Suar. disp. 3. 6. sect. 1. num. 5.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars V L

Tertiò, de Praelatis Religiosorum, an inquam Interdicti sententiam tum in Religiosis sibi subditos, tum in loca suae iurisdictioni subiecta, ferre possint? Qua in re est Spectato iuris rigore dicendum est, Interdictum tam in personas, quam in loca sibi subiecta ferre posse, at consuetudine praescriptum est hanc sibi ademptam esse potestatem, saltem quoad Interdictum locale, nisi fortè in plebem iurisdictionem habeant. Sicuti tradit Henric. lib. 13. cap. 24. num. 3. & cap. 51. num. 1. Sayrus lib. 5. cap. 10. num. 22. Suar. disp. 3. 6. sect. 1. n. 2. Filiuc. tract. 18. cap. 1. quest. 7. Bonac. disp. 5. p. m. 1. num. 2. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 4. num. 1. Gaspar Hurtado de interdicto difficult. 14. initio. Quinimo Sayrus, & Henric. locis allegatis censent hos Praelatos religiosorum iurisdictionem tantum in Religiosis habentes, etiam possint sibi subditos partiali Interdicto ligare, nempe Interdicto ab audiendis diuinis, vel confessionibus excipiendis, non tamen posse eos absoluto Interdicto ligare, quod tamen non censet verum, neque alij Doctores admittunt, qui negata potestate apponendi Interdictum locale, personale concedunt.

Quarò de supradictis si excommunicati, suspensi, vel interdicti existant. Et quidem si sint excommunicati, & suspensi denunciati, communis est omnium sententia nec licitè, nec validè sententiam Interdicti ferre posse, quia priuantur iurisdictione ad illud munus obeundum requisita. At si denunciati non sint, etiam aliqui fati probabiliter existiment inualidè iurisdictionem coactivam exercere, probabilius oppositum docui hoc praesenti tract. disp. 2. de excommunicat. punct. 12. n. 6. Interdicti verò siue denunciati sint siue non, impediuntur à sententia Interdicti ferenda, quia Interdictum non iurisdictione, sed participatione diuinorum priuat. Vti tradit Auila §. p. disp. 2. dub. 3. concl. 1. & 2. Gaspar Hurtado tract. de interdict. diff. 14. num. 43.

Quoad causam materialem, seu subiectivam Interdicti, hoc est quoad eos qui interdicti possunt, certum est personale Interdictum non solum in singulares personas quae tales sunt, sed in ipsas quatenus communitatem aliquam componunt, ferri posse; in quo maximè Interdictum ab excommunicatione differt, quae nunquam in communitatem feritur. Vti habetur cap. R. emanat. §. in vniuersitate, & cap. sententia de sentent. excommunicat. in 6. Et notauit Paludan. in 4. d. 18. q. 2. princip. in questione. 2. art. 3. Henric. lib. 13. cap. 25. num. 4. & cap. 50. num. 1. Sayr. lib. 5. thesauri, cap. 10. n. 7. Oportet autem vt persona interdicenda subiecta interdicenti sit, alias eius praecipitis, & sententiis ligari non poterit. Item debet esse rationis compos; alias incapax est praecipiti, & poenae praecipito annexae, vt bene tradit Syluest. verbo interdictum 2. n. 17. Couarru. cap. alma mater 2. p. §. 4. m. 5. Henric. lib. 13. cap. 42. n. 3. Sayr. lib. 5. thesauri, cap. 10. num. 6.

Interdictum verò locale si directè feratur, semper locus interdictus subiectus esse debet interdicenti, & sub illius iurisdictione. At saepe contingit locum à iurisdictione interdicentis exemptum indirectè interdicti, ne Interdictum à iudice positum enervetur, quod verum est in generali Interdicto locali. Argum. cap. si ciuitas. Cap. si sententia de sentent. excomm. Et diximus supra.

§. II.

De causa formali & finali Interdicti, seu de forma ferendi Interdictum, & sine ob quem ferri potest.

- 1 Interdictum feritur in punitionem, & emendationem culpa commissae.
- 2 Culpa ob quam Interdictum generale ferendum est, mortalis esse debet.
- 3 Interdictum generale personale, & locale etiam speciale nunquam ferri potest ob culpam alicuius priuati.
- 4 Pro delicto à communitate commissio in retinendo aere alieno, Interdictum locale generale ferri non potest.
- 5 Interdictum verò locale speciale ferri potest.
- 6 Interdictum personale generale verius censet ob retentionem aeris alieni imponi non posse.
- 7 Interdictum personale speciale nunquam ob culpam alienam ferri potest.
- 8 Aliquibus placet ob culpam venialem speciale personale Interdictum ferri posse.
- 9 Verius est oppositum, nisi Interdictum parziale, & ad breue tempus imponatur.
- 10 Nulla est forma praescripta interdicti impositione.

Causa finalis, seu propter quam Interdictum feritur, est culpa commissae emendatio, seu punitio. Etiam Interdictum tum ad emendandum delictum, tum ad illud puniendum solet iniungi. Nunquam tamen generale Interdictum siue personale, siue locale iniungitur ob punitionem tantum peccati praeteriti, imò neque Interdictum

P 3 locale

locale speciale, ne innocentes diuini priuentur. Solum autem Interdictum personale speciale ferri aliquando potest non tantum in emendationem delicti, sed in illius punitionem, vt sic delinquens cautior in futurum reddatur, & aliis sit in exemplum. Argum. cap. De viro nefando 12. q. 2. & cap. latorem. 9. q. 1. 2. Et tradit Suar. disp. 36. sect. 3. n. 13.

2 Culpa autem ob quam Interdictum generale ferendum est, moralis esse debet, quia Interdictum generale siue locale siue personale pena grauissima est, & ex parte maior quam excommunicatio, cum ex hoc Interdicto innocentes puniantur, quorum punitione iniqua esset, nisi grauis alicuius culpa, & contumacia intercederet. Atque ita ex communi sententia docet Sotus in 4. d. 22. q. 3. ar. 1. conclus. 3. Henric. lib. 13. cap. 50. num. 1. Tolet. lib. 1. sum. cap. 19. Sayrus. lib. 5. thesauri cap. 11. num. 1. Et 16. Suar. disp. 36. sect. 3. numero 2. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. cap. 4. num. 3. Et colligitur ex cap. cum medicinalis de sententia excommunicat. in 6. & ex cap. que sunt de his que sunt a maiore parte Capit. Et ex Conc. Trid. sess. 2. 5. de reformat. cap. 3.

3 Quia in praedictum Interdictum generale personale, & locale etiam speciale cum vitra personam delinquentes afficiat innocentes, nullo modo in iure ferri, nec ferri ab alio quam a Pontifice potest, ob culpam quantumuis grauem alicuius priuatae personae, nisi ea culpa sit culpa capitis, vel communitatis. Argum. cap. non est vobis de sponsalib. & deciditur in Concilio Basiliensi sess. 20. Quia pena debet proportionari culpa, & cum haec sit pena communis culpam communem requirit. Vt pro certo tradunt Syluest. verb. interdictum 3. q. 5. Angel. num. 5. Nauar. c. 27. num. 168. Sotus 3. d. 22. q. 3. art. 1. Couarruu. cap. alma. 2. p. 1. n. 4. Et 5. Sayr. lib. 5. cap. 11. d. n. 7. Henric. lib. 13. cap. 50. num. 1. Suar. disp. 36. sect. 3. n. 5. 6. Et 9. Auila 5. p. disp. 3. dub. 1. concl. 5. Coninch. disp. 17. dub. 1. in fine. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. cap. 4. n. 4. Gaspar Hurtado tract. de interd. diff. 1. 3. n. 38.

Aliqui, nempe Cardinalis in cap. sane el. 2. de officio delegati. Panormit. ibi. numero 7. Henric. lib. 13. cap. 50. num. 1. vitra culpam capitis vel communitatis ad praedictum Interdictum ferendum requirunt vt delinquentis iurisdictionem temporalem habeat in locum, vel communitatem interdicitam, quia non videtur rationi consonum spiritualis pastoris excommunicatam cum tam graui laesura populi coeercere. Sed reatibus docuerunt contrarium Felin. in dicto cap. sane num. 2. Decio notab. 7. Archidiacon. in cap. si sententia de sent. excomm. in 6. Et ibi Dominici. & Geminian. Couarruu. cap. alma. 2. p. 1. num. 4. Et 5. 2. n. 5. Vgolin. tab. 5. cap. 20. s. 1. num. 2. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 11. numero 9. Suar. disp. 36. sect. 3. num. 7. Auila 5. p. disp. 3. dub. 1. conclus. 2. Quippe contumacia spiritualis pastoris grauius delictum est contumacia domini temporalis. Ergo si haec sufficit ad Interdictum generale personale, & locale generale, vel speciale constituendum, etiam contumacia spiritualis pastoris sufficere debet. Quod non leuiter colligitur dict. cap. sane, vbi deciditur posse de legatum Pontificis subicere Interdictum terram iurisdictioni Episcopi subiectam, absque vlla distinctione iurisdictionis temporalis, vel spiritualis.

4 Grauior dubitatio est, an pro delicto a capite, vel communitate commisso in retinendo aere alieno, possit praedictum Interdictum ferri? Et certa sententia est Interdictum locale generale ferri nequaquam posse absque speciali summi Pontificis licentia, quia ita expresse cautum est a Bonifac. VIII. in Extrauag. Prouide attendentes de sent. excommunicacion. inter communes, quam Clemens VII. anno 1530. nono Kalend. Iunij quae incipit: Licet ea que, & est 35. eisdem in bullario confirmauit: ibi enim statutum est pro contumacia domini, vel Episcopi loci in detinendo aere alieno, & debito pecuniario non soluendo, nullatenus posse aliquam prouinciam, ciuitatem, castrum, locum, territorium sine speciali Sedis Apostolicae licentia, interdici. Quod si contra factum fuerit, irritum esse decernit. Hanc licentiam restat Henric. lib. 13. cap. 50. num. 4. & consentit Sayrus lib. 5. cap. 11. num. 18. concessam esse collectori subdiij, & commissario Cruciate in Hispania. Ex qua Extrauaganti rescriptus videtur Textus in cap. ex prescripto de inreuerando.

5 Interdictum vero locale speciale, V.g. vnus vel alterius Ecclesiae, est non conueniat pro debito pecuniario imponi, absolute tamen licite, & valide imponi posse docent ex communi sententia Nauar. c. 27. n. 168. Sayrus affirmans esse omnium excepto Couarruu. lib. 5. cap. 11. num. 19. Suar. disp. 36. sect. 3. num. 8. Quia praedicta constitutio solum de Interdicto locali generali loquitur, vt aduertit ibi Glossa & Panormit. in cap. ceteris paribus de verb. significat. Et tradunt reati Doctores. Ergo cum Interdictum locale speciale nullibi inueniatur prohibitum ferri posse pro debito pecuniario afferendum est valde, & licite ferri. Praeterquam quod prohibitio facta ob causam pecuniariam de Interdicto locali generali tantum indicat alia interdicia ob eam causam proferri posse. Ceterum Couarruu. cap. alma. 2. p. 1. n. 5. Mexica de interd. diff. 2. conclus. 2. Auila 5. p. disp. 3. dub. 3. conclus. 2.

Et inclinatur Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. cap. 4. in fine, negant Interdictum locale speciale ferri ob debitum pecuniarium posse, quia in praedicta Extrauag. prohibetur, ne supponatur Interdicto prouincia, ciuitas, castrum, locus, territorium: at locus tam de Interdicto locali generali, quam speciali intelligitur. Item solutio debiti pecuniarii, facile alius viis obtineri potest, absque innocentes periculo. Praeterea locale generale Interdictum idco ob causam pecuniarii debiti prohibitum est apponi a potestate ordinaria, ne ob temporalem causam, & quae alia via emendari potest, innocentes detrimentum patiantur; at haec ratio etiam procedit in Interdicto locali speciali. Ergo Interdictum locale speciale ob debitum pecuniarium imponi nequit, absque licentia summi Pontificis. Et haec sententia mihi videtur probabilior.

Sed an Interdictum personale generale, hoc est Interdictum communitatis ob aris alieni retentionem a capite communitatis factam, imponi possit? Difficultate non caret, eo quod dicta constitutio solum de Interdicto locali loquatur, vt manifestum est. Ex quo non leuiter colligitur Interdictum personale concedi, & ita affirmandum est verbis ipsius Extrauag. spectatis. At si mentem, & intentionem ipsius Extrauag. spectemus, verius cenfeo cum Calderno 11. de interd. memb. 1. n. 22. personale Interdictum generale prohiberi sicut & locale, ne innocentes grauentur ob hanc temporalem causam, quae fuit ratio prohibendi appositionem Interdicti localis. Illud est certum, in quo ferre omnes conueniunt, vt videre est apud Henric. lib. 13. c. 50. n. 3. Auila 5. p. disp. 3. dub. 3. conclus. 4. Sayr. lib. 5. c. 11. a. num. 19. Interdictum personale speciale pro debito pecuniario imponi posse auctoritate ordinaria, quia nullibi contrarium est cautum, neque verba dictae Extrauag. neque eius intentio aduersantur.

Quod si de speciali personali Interdicto loquamur? Henric. lib. 13. cap. 50. num. 2. Auila 5. p. de censur. disp. 3. dub. 2. censent ob culpam alienam ferri posse, quia ob culpam capitis innocentes communitatis grauantur in Interdicto populi, cur non poterit innocens interdici ob culpam, alterius qui ipsi coniunctus est?

Ceterum communis est sententia, teste Sayro lib. 5. thesauri cap. 11. num. 5. Suar. disp. 36. sect. 3. a. num. 2. Gaspar Hurtado de interd. difficult. 13. num. 19. Interdictum personale speciale nunquam ob culpam alienam ferri posse, sed necessario propriam supponere, eo quod speciale personale Interdictum cum propriam personam vbiq. afficiat, pena est culpam in ipsa supponens. Argum. leg. sancimus, Cod. de Penis.

Grauior tamen est dubitatio, an ob culpam venialem propriam speciale personale interdici ferri possit? Affirmant Henric. & Auila loc. alleg. Eman. Saa, verbo interdictum. 97. Gaspar Hurtado c. de interd. difficult. 13. eo quod hoc Interdictum non prius maioribus bonis quam excommunicatio minor, & ex alia parte cum est a iure, vel ab homine generaliter latum & quae facile ac excommunicatio minor auferri potest. Ergo sicut excommunicatio minor ob solam culpam venialem contrahi potest, etiam contrahi poterit Interdictum. Notanter dixi a iure, vel ab homine generaliter latum, nam si specialiter ab homine latum esset, cum a solo ipso tolli possit, culpam grauem necessitudo requirit, vt bene aduertit Gaspar Hurtado d. difficult. 13.

Ceterum verius est Interdictum particulare personale purum integrum etiam latum a iure vel generaliter ab homine contrahi, absque culpa graui non posse. Vt docuerunt Suar. disp. 36. sect. 3. num. 2. Coninch. disp. 17. dub. 1. in fine. Valq. tom. 2. disp. 58. n. 50. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. cap. 4. num. 4. Sayrus lib. 5. cap. 11. num. 2. & praecipue n. 16. quia prius grauissimis bonis, & pluribus quam excommunicatio minor & passim contingentibus, siquidem prius administracione sacramentorum, receptione plurium, & difficultus tollitur quam excommunicatio minor, quae a quolibet simplici sacerdote auferri potest, cum tamen Interdictum saltem proprium sacerdotem requirat.

Praeterea ob transgressionem Interdicti saepe irregularitas incurritur, quae tamen non incurritur ob violationem minoris excommunicacionis. Signum igitur est grauiorem esse penam Interdictum quam excommunicatio minor, ac proinde non nisi ob culpam grauem contrahi posse. Verum si Interdictum non absoluitur, & integrum imponatur, sed partiale, & ad breue tempus docent optimae Caeteran. verbo suspensio, & verbo interdictum. Nauar. cap. 27. num. 167. Suar. disp. 36. sect. 3. num. 2. Auila 5. part. disp. 3. dub. 2. conclus. 1. Henric. lib. 13. cap. 50. num. 2. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. cap. 4. num. 4. Gaspar Hurtado tract. de interd. difficult. 13. & dicit ob peccatum veniale iniungi posse, quia est leuis pena, & facile amouibilis.

Si de causa formali, seu de forma seruanda in impositione Interdicti loquamur; cerum est nullam esse a iure praescriptam, sed eam esse sufficientem quae voluntatem imponentis exprimat, vt colligitur ex cap. si sententia, & cap. si citatus de

de sententia excommunicat. in 6. Et notavit plures referens Sayrus lib. 5. obscur. cap. 11. à num. 23. Vt verò licite feratur, debet ferri in scriptis, & ibi exprimi causa ob quam ferretur, & exemplar tradi parti in mentem si petierit, alioquin interdicens ab ingressu Ecclesie per mensem erit ipso iure suspensus. Quæ autem monito requiratur, & quando appellatio suspendat executionem censuræ, sufficienter dictum est disp. 1. & 2. huius tract.

PUNCTUM IV.

De effectibus Interdicti.

Censuræ Interdicti quatuor effectus enumerant Doctores 1. Priuatio actiua, & passiuæ sacramentorum. 2. Priuatio actiua diuinorum officiorum. 3. Priuatio actiua, & passiuæ Ecclesiasticæ sepulture. 4. Priuatio ab ingressu Ecclesie. Hi effectus non sunt annexi culibet Interdicto, sed pro voluntate imponentis plures, vel pauciores effectus comprehendere Interdictum potest. Equidem si Interdictum absolute feratur, omnes præfatos effectus comprehendit, quia ex se omnes illos habet, & non est aliqua ratio cur potius vnum quam alium respiciat effectum. At si ex voluntate imponentis Interdictum restrictionem accipiat, cum tantum effectum comprehendat, quem interdicens voluerit. Argum. cap. non est vobis de sponsalib. Et tradit Syluest. verbo interdictum 3. q. 7. Nauarr. cap. 27. num. 83; Henric. lib. 1. 3. cap. 2. num. 3. & cap. 43. numero 2. & capite 51. num. 4. Sayrus lib. 5. obscuri, cap. 11. num. 28. Auila 5. par. disp. 4. in princ. Bonac. tom. 1. disp. 5. part. 3. in fine.

§. I.

De primo effectu Interdicti, qui est priuatio actiua, & passiuæ Sacramentorum.

1. Ex vi interdicti administratio, & receptio Sacramentorum prohibita est.
2. Excipitur baptisimus paruulorum.
3. Hæc administratio potest, & debet esse solemnitas.
4. Nec refert an Interdictum sit locale generale, an speciale.
5. Persona generaliter interdicta hoc sacramentum ministrare potest, specialiter vero in casu necessitatis.
6. Quod dictum est de Baptismo, dicendum est de Sacramento Confirmationis.
7. Persona generaliter interdicta hoc Sacramentum recipere, & ministrare potest, sed specialiter.
8. Sacramentum Penitentia omnibus conceditur duplici conditione apposita.
9. Eucharistia Sacramentum tempore Interdicti localis, & personalis generalis potest, & debet ministrari iis qui sunt constituti in probabili mortis periculo.
10. Qualiter hoc vitium ministrandum sit.
11. Extra periculum mortis nec licitum est ministrare Eucharistiam, nec illam recipere in loco interdicto, nec à personis generaliter interdictis.
12. Negat communis sententia in quatuor festiuitatibus contentis in cap. alma mater de sentent. excommunicat. lib. 6. posse Eucharistiam recipi, & ministrari.
13. Verius est oppositum.
14. Quibus ex privilegio competit Missa sacrificio assistere tempore Interdicti, negat communis sententia posse Eucharistiam recipere.
15. Satis probabile est oppositum.
16. Sacramentum extreme Vnctionis in nullo Interdicto locali, vel personali ministrari licet potest.
17. Item nec clericis tempore Interdicti concessum est Sacramentum ministrare, vel recipere.
18. In illis festiuitatibus in quibus conceditur fidelibus diuinorum participatio, non censetur concessa extrema Vnctio.
19. Religiosi mendicantes, & qui horum priuilegiis communicant, ministrare, & recipere hoc Sacramentum tempore Interdicti possunt.
20. Similiter nullum aliud sacramentum recipere possit, poterit illi extrema Vnctio ministrari.
21. Sacramentum Ordinis in loco interdicto, vel personis specialiter interdictis nullo modo conferri potest. Bene tamen generaliter interdictis in loco non interdicto.
22. Sabbatho sancto in loco interdicto conferri Ordines non possunt.
23. In casu necessitatis alienius prouisionis bene possit Sacramentum Ordinis ministrari.
24. Sacramentum Matrimonij negant plures in loco interdicto, vel personis generaliter interdictis administrari, vel recipi posse.

25. Oppositum verius censeo.
26. Satis fundamentum contrario.
27. Specialiter interdicti à Matrimonio contrahendo remouentur.
28. Tempore Interdicti benedictiones nuptiales conferri non possunt.
29. In illis quatuor festiuitatibus licita est nuptiarum solemnitas, & publica benedictio.
30. Qualiter hæc benedictio prestari possit, si coniuges interdicti existant.

Constat administrationem, & receptionem Sacramentorum prohibitam esse, exceptis casibus in iure expressis. Vt deciditur cap. responsio, de sentent. excommunicat. & cap. si sententia eodem tit. in 6. Et tradunt Doctores referendi. Videndum ergo est quæ Sacramenta ab hac prohibitione excipiuntur.

Primo excipitur Baptisimus paruulorum, qui tempore cuiuscunque Interdicti concedendus est ob eius necessitatem. Vt habetur cap. non est vobis, de sponsalib. Cap. quod in te de penitent. & remissionib. Et ibi Glossa, & Doctores. Postmodum hæc concessio extensa fuit ad Baptisimum cuiuscunque adulti siue sani, siue infirmi ex Textu expresso in cap. quoniam de sentent. excommunicat. in 6. Nam esto sola contritio quæ votum Baptismi non recepti includit, saluari adulus potest, cum per ipsum non fiat illius receptio, at quia difficile hæc contritio haberi potest, noluit Ecclesia quæ pia mater est, hoc beneficium hominibus denegare.

Hæc administratio potest, & debet esse solemnitas in Ecclesia interueniente cathedra, patris, aliusque Ecclesie ritibus consuets, quia hæc accessoria sunt Baptismo, quod est permittum. Neque enim censendus est permissum Baptisimus aliter fieri, quam de iure faciendus præsentitur: licet ex communi notant Nauarr. c. 27. num. 177. Henric. lib. 1. c. 45. n. 1. & c. 53. n. 4. Sayr. lib. 5. thesauri c. 7. n. 3. Suar. disp. 33. sect. 1. a. n. 2. Auila 5. p. disp. 4. sect. 1. dub. 4. conclus. 1. Bonac. 1. disp. 5. p. 2. n. 2. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 1. & alij passim. Quod aded verum est, ut si foris non sit benedictus, poterit benedici; nam esto ad solemnitatem Baptismi requiratur aquam tantum esse benedictam; quia tamen consuetum est fontis benedictionem pro baptismo ministrando præmitti; ea de causa hæc benedictio licet, ut cum debita solemnitate hoc sacramentum ministreretur. Sicuti aduertit Suar. disp. 33. sect. 1. n. 2. Alter. de interdicto, disp. 4. cap. 1. & 2. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 1. num. 2.

Neque refert an sit Interdictum locale generale, an speciale. Quocunque enim Interdicto existente siue generali siue speciali Baptisimus apertis ianuis, & consueta solemnitate ministrandus est, ac si Ecclesia illa interdicta non esset. Nam esto in cap. responsio de sentent. excommunicat. & cap. non est vobis, de sponsalib. sermo sit de Interdicto generali. At in cap. quoniam de sentent. excommunicat. in 6. absolute dicitur tempore Interdicti licitam esse huius sacramenti administrationem, neque ibi distinguitur de Interdicto locali generali, vel speciali, neque distinguendum est: vti ex communi docet Henric. cap. 45. numero 3. Suar. disputat. 33. sect. 1. numero 3. Coninch. disputat. 17. dub. 2. num. 40. Sayrus lib. 5. cap. 7. num. 4. Bonacina disputat. 5. p. 2. n. 3. numero 3. & alij plures apud ipsos.

Sed an persona interdicta possit hoc Sacramentum solemniter ministrare; Constans est sententia posse si generaliter interdicta sit, quia generale personale Interdictum arctius non ligat quam generale loci, quo non obstante permittitur Baptismi ministratio. Atque ita pro certo supponit Filiuc. tract. 18. cap. 2. num. 33. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 1. num. 5. Personam verò specialiter interdictam in casu necessitatis, atque aded priuatim baptizare posse omnes Doctores docent. Sed an seclusa necessitate solemniter id fieri possit? difficultate non caret, eo quod sicut non obstante Interdicto speciali locali, potest in eo loco ministrari hoc sacramentum, sic videtur ministrari posse à persona specialiter interdicta eius Interdicto non obstante, quia hæc concessio non ob ministrum, sed ob baptizandum facta est.

Cæterum longè verius est id permittendum non esse, quia his personis sicut & excommunicatis nullus est fauor concessus, qui necessarius foret, si seclusa necessitate Baptizandi Sacramentum ministrare possent. Sicuti tradit Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 7. n. 6. Suar. disp. 33. sect. 1. n. 8. Filiuc. tr. 18. c. 2. n. 37. Alter. de interdicto disp. 4. c. 1. circa finem, & c. 2. sub finem. Bonac. 1. disp. 5. p. 3. §. 1. n. 5.

Quod dictum est de Baptismo, dicendum est de Sacramento Confirmationis, nam esto non sit Sacramentum necessitatis, est tamen Baptismo accessorium; & illius quasi complementum, ideoque concessio Baptismo hoc censetur concessum non vtique, sed cum omni sua solemnitate, apertis ianuis sicut si Interdictum non esset. Argum. leg. si quando. Cod. de inofficio testam. quia vno concessio conceduntur ea eum quibus præstari solet. Et sumitur ex cap. quoniam de sentent.

excommunicat. in 6. vti notarunt Syluest. verb. interdictum, s. 9.7. Nauar. cap. 27. num. 178. Couarru. 2. p. s. 2. num. 7. Henric. lib. 1. 3. cap. 4. 5. Suar. disp. 3. 3. sect. 1. num. 7. Auila 5. p. de censur. disp. 5. sect. 1. dub. 4. conclus. 3. Sayrus lib. 5. c. 7. num. 6. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 1. n. 4. Barbof. alleg. 31. num. 2. 3. Additur præterea in prædicto cap. quouiam, posse chrisma confici in loco etiam specialiter interdicto, quia est necessarium Confirmationi, & concessa Confirmatione concedi debent quæ ad illam conficiendam necessaria sunt. leg. ad rem. & leg. ad legatum ff. de procurator. & defensorib. Et licet communis sententia quàm docuit Couarru. Henric. Bonac. & alij doceat hoc chrisma conficiendum esse seruata moderatione cap. alma mater. At August. Barbofa 2. p. de potest. Episcop. alleg. 31. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 1. non improbabiler censent id necessarium non esse, tamen expediens sit, quia textus in cap. alma non fuit expeditus ad ampliandam Interdicti prohibitionem, & abrogandos casus, in quibus Interdicti prohibitio locum iure antiquo non habebat, sed expeditus fuit ad temperandum rigorem illis in casibus in quibus prohibitio Interdicti vim habebat. Cum autem iure antiquo ministratio Confirmationis, & confectio chrismatis abque vlla moderatione cap. alma mater permilla fuerit, nullatenus censeri id debet sublatum ex textu in cap. alma mater. Præterquam quòd huiusmodi textus moderationem apponit in sacrificio Missæ, & sacrificiis diuinis quæ singulis diebus dicuntur: at confectio chrismatis sub his officiis diuinis quotidie dicendis non continetur; partim quia non dicitur, sed conficitur, partim quia non singulis diebus, sed singulis annis peragitur.

7 Quoad personam interdictam si generaliter dicta sit, nec prohibetur hoc Sacramentum Confirmationis recipere, nec ministrare, quia non est in culpa. At si sit specialiter interdicta, sicuti est qui causam interdicto dedit, nequaquam hoc Sacramentum recipere licet potest, nisi prius satisfactioem exhibuerit, aut si eam præstare non possit cautionem pignoratitiam, fideiussoriam, vel saltem iuratoriã præstiterit. Argum. cap. alma mater, vbi à sacramento Pœnitentiæ hi interdicti excluduntur, ea conditione non apposita. Ergo à fortiori excludi debent à Sacramento Confirmationis, vt notarunt Suar. disp. 3. 3. sect. 1. num. 9. Alterius de interdicto, disp. 4. cap. 2. dub. 2. Filliuc. tract. 18. cap. 2. nu. 35. Bonac. 1. disp. 5. p. 3. §. 1. num. 4. Quinimo hic specialiter interdictus nec licet potest hoc sacramentum ministrare, sed habendus est ac si esset excommunicatus. Nam in cap. si sententia de sentent. excommunicat. lib. 6. & cap. Clerici, & cap. latroes de Clerico excommunic. ministrante, tam excommunicati quàm interdicti prohibentur administrare diuina: à qua generali prohibitione non excipiuntur specialiter interdicti. Sicuti docuerunt Suar. num. 12. Filliuc. n. 35. Bonac. num. 6.

8 De sacramento Pœnitentiæ dicendum est, etsi iure antiquo solis moribundis & peregrinis concessum fuerit, Cap. quod in te pœnitent. & remiss. at iure nouo omnibus conceditur duplici conditione apposita in cap. alma mater de sentent. excommunicat. lib. 6. Prima conditio est ne recipiens sacramentum Pœnitentiæ excommunicatus sit non qualibet excommunicatione: sed excommunicatione incurfa, eo quòd pertinaciter Interdicto causam dederit, vt placet Syluestro verb. interdictum s. num. 9. Armilla eodem, num. 45, quia cum Pontifex in d. cap. alma, statuat modum in Interdicto seruandum, verissime est non de alio excommunicato, quàm ob causam Interdicti locutum esse. Quod si de quolibet excommunicato censetur locutus, intelligi debet exceptio ne possit excommunicatus Pœnitentiæ Sacramentum recipere absolute solempni ab excommunicatione accepta, bene tamen absolute priuatiuim suscepta, quàm quilibet Sacerdos non impeditus præstare poterit extra mortis articulum, si reuerfata non sit; secus si fuerit reuerfata, aut imposita ob eandem causam Interdicti. Vt docuerunt Suar. disp. 3. 3. sect. 1. num. 15. Auila 5. p. disp. 4. sect. 1. dub. 3. conclus. 4. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 3. numero 1. Filliuc. tract. 18. cap. 2. num. 37. Secunda conditio, ne absolucndam causam culpabilem Interdicto dederit: nam eo casu prius satisfactioem condignam exhibere, vel de satisfaciendo idoneam cautionem scilicet pignoratitiam vel fideiussoriam præstare quòd si neutrum possit, iurare debet se cum primùm possit satisfacturum. Vti cauetur in dicto cap. alma mater, & notarunt Suar. Auila, Filliuc. Coninch. Bonac. loc. alleg. Quod dictum est de receptione huius Sacramenti, dicendum est de eius administratione: posse inquam administrari in loco interdicto, & à persona generaliter interdicta. Secus verbò à persona quæ specialiter interdicta sit, quia huic qualibet Sacramentorum ministratio extra causam necessitatis prohibetur. Sicuti docuit Suar. dicta sect. 1. num. 20. Coninch. dub. 2. n. 46. Filliuc. tract. 18. c. 2. num. 8. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 3. num. 2. An verbò administratio Pœnitentiæ ab interdicto denunciato facta, valida sit; merito dubitatur Suar. eo quòd Interdictum non iurisdictione, sed diuiniurum vti priuere, idè quæ probabilis censeo ex vi huius censure non reddi dictam administrationem inuvalidam. Sicuti indicauit Filliucius dicto nu-

mero 38. & tradit expressè Bonacina 1. disputat. 5. pun. 3. §. 3. num. 2.

Quoad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum attinget, dicendum est tempore Interdicti localis, & personalis generalis posse, & debere administrari his qui funt constituti in probabili mortis periculo, vel ob infirmitatem vel ob aliam causam extrinsecam, qualis est nauigatio diurna, præliatio, partus difficilis, condemnatio ad mortem, dummodò causam Interdicti non dederint, nec fuerint aliunde specialiter interdicti: colligitur ex cap. quod in te, de pœnitent. & remiss. & cap. permissum de sentent. excommunicat. Interdicto autem specialiter ministrari poterit, si prius satisfactioem condignam exhibuerit, aut de satisfaciendo cautionem pignoratitiam vel fideiussoriam præstiterit, vel si neutrum possit, iuret se cum primùm possit satisfacturum iuxta textum in cap. alma mater, de sentent. excommunicat. lib. 6. vti ex communi omnium sententia docet Sayrus lib. 5. c. 7. n. 20. Suar. disp. 3. 3. sect. 1. num. 24. Coninch. disp. 7. dub. 2. n. 41. Filliuc. tract. 18. cap. 2. num. 39. Alterius de interdicto, disputat. 4. cap. 4. Bonac. 1. disp. 5. p. 3. §. 2. num. 11. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 2.

Debet autem hoc viaticum solita solemnitate, & honore deferri clericis aliique secularibus comitantibus, candelis accensis, & cymbalis pulsatis: sicuti colligitur ex cap. sicuti de celebrat. missar. Et aduertunt Nauar. cap. 27. n. 179. Couarru. c. alma mater. 2. p. §. 2. n. 7. Sayrus lib. 5. cap. 7. num. 26. & seq. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 2. num. 1. Suar. Coninch. Laym. Auila. Aletius locus allegatus; quia quoties in iure aliquid permittitur, censendum est permitti prout consuetudine fieri, receptum est. Nequit tamen sacerdos Eucharistiã deferens horas Canonicas, aliudue officium diuinum recitare, bene tamen aliquos psalmos, & orationes non per modum officij diuini, sed per modum diuine laudis in tanta Sacramenti honorem, & comitantium deuotionem, vt bene aduertunt Sayrus, & Bonac. supra. Delato Sacramentum, licitum est sacerdoti populo ostendere adorandum, illiq; cum ipso benedicere; quia per interdictum non prohibetur Eucharistiæ vltus, ostensio, & adoratio nisi in Missæ sacrificio, vt bene Suar. disputat. 3. sect. 1. num. 27. Sayrus c. 7. n. 28. Item poterit concedere solitas indulgentias, quia illarum concessio præter quam quod ex consuetudine delationi viatici accessoria sit, non est officium diuinum, sed actus iurisdictionis, qui per Interdictum non prohibetur, Sicuti notarunt Henric. lib. 1. 3. cap. 4. 5. num. 2. Vgolin. tab. 1. c. 7. §. 5. Sayrus lib. 5. c. 7. n. 26. Bonac. d. disp. 5. p. 3. §. 2. n. 1. & alij. Adde hæc omnia fieri posse coram interdictis, vt docuit Nauar. cap. 27. numero 179. Henric. cap. 4. 5. n. 2. Auila 5. p. de casur. disputat. 4. sect. 2. dub. 5. conclus. 4. Sayr. cap. 7. numero 28. in fine.

Extra periculum mortis conueniunt omnes neque licitum esse administrare sanctissimum Eucharistiã, neque illam recipere in loco interdicto, neque à personis generaliter interdictis, etiam si innocentes sint, quia iure antiquo hæc administratio, & receptio prohibita est. Cap. quod in te de pœnitent. & remissionib. & iure nouo concessa non est præter Missæ sacrificij celebrationem. Cap. alma mater de sentent. excommunicat. lib. 6.

Hinc oritur ratio dubitandi pro quatuor festiuitatibus anni, Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis B. Virginis, in quibus in cap. alma concessum est omnibus fidelibus, vt tempore Interdicti localis, vel personalis diuina participare possint, dummodò causam Interdicti non dederint, aut aliàs sint personaliter interdicti, an inquam illis temporibus sumere Eucharistiã, illisque ministrari permissum sit. Negat communis sententia in dicto cap. alma mater, vbi Couarru. 2. p. §. 5. num. 5. Nauar. cap. 27. num. 79. Henric. lib. 1. 3. cap. 4. 5. num. 2. Sayrus lib. 5. cap. 7. num. 25. Galp. Hurtado diffenti. 7. num. 26. Auila 5. p. disp. 4. sect. 1. dub. 5. concl. 3. Bonac. disputat. 5. pun. 3. §. 2. num. 12. & alij apud ipsos. Docentur quia in prædictis festiuitatibus solùm permittuntur celebrari diuina officia, & à fidelibus participari, ac si nullum esset Interdictum. At Sacramentorum receptio, & administratio directã est à diuinis officiis, vt constat ex cap. si sentent. excommunicat. in 6. & cap. Episcoporum de Priuileg. eodem lib. Ergo ex concessione diuinorum officiorum illa receptio, & administratio non censetur concessa, quia à diuersis, & separatis non est faciendã illatio. Argum. leg. Papiuanus exuli. ff. de Minorum. Præterea Pontifex in prædicto cap. alma mater solùm agit de Missæ celebratione, & qualiter officia diuina tempore Interdicti celebrari possint, nihilque agit de Sacramentorum receptione, vel administratione. Ergo prohibitio tempore Interdicti iure antiquo statuta, ne Sacramenta recipiantur nullam mutationem accepit ex d. alma mater.

Ceterùm etsi hæc sententia sit valde probabilis, veriotem tamen reputo illis festiuitatibus licitum esse Sacerdotibus Eucharistiã administrare, & laicis recipere, prout inclinat Paladon in 4. d. 18. q. 8. in art. 2. princip. comel. 7. Federic. cons. 111. num. 7. Suar. disp. 3. 3. sect. 1. num. 37. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 36. Filliucius tr. 18. cap. 2. num. 32. Mouton quia in omnium sententia

gentia illis festiuitatibus conceditur omnibus Christi fidelibus non solum assistere diuinis officiis sed Missæ sacrificio; at iure antiquo omnibus assistentibus Missæ sacrificio concessum erat de ipso sacrificio communicando participare. Ergo modò etiam id debet censeri concessum. Et forte ob hanc causam Textus non fuit vsus verbo assistere, sed participare, vt ex eo colligeretur non solum ex sacrificio Missæ, & diuinis officiis fideles assistendo, sed sacramentum Christi corpus communicando participare posse. Deinde specialiter interdictis, seu illis qui causam Interdicti dederunt prohibetur in dicto cap. alma Eucharistiam accipere, ergo tacite aliis conceditur, quia exceptio vnus firmat regulam in casibus non exceptis; aliis frustra esset hæc exceptio, si omnes tam interdicti quam non interdicti, & tam interdicti specialiter quam generaliter exclusi à communione essent. Et ex his soluitur appposita ratio dubitandi.

14 Hinc quæstioni affinis est quam mouent Doctores de Sacerdotibus, aliisque clericis quibus concessum est celebrare sacrificium Missæ, & diuina officia. Et eadem quæstio est de his quibus ex priuilegio competit diuinis assistere an inquam omnes hi Eucharistiam more laicorum recipere possint; Negant in dicto cap. alma mater graui Doctores, Anchar. n. 8. Philippus Francus ibidem in fine. Couarru. 2. p. §. 3. numero 1. & §. 5. num. 6. Nauarr. 2. 27. n. 178. Henric. lib. 1. c. 4. §. 4. num. 2. Vgolin. tab. 5. cap. 7. §. 6. num. 5. Sayrus lib. 5. c. 7. num. 2. Bonac. 2. 1. disp. p. 3. §. 2. n. 8. Aulla 3. p. disp. 4. sect. 1. dub. 5. conclus. 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tr. 5. par. 4. c. 2. num. 1. Galpar. Hurtado tr. de interdicto, diffinit. 8. num. 2. & alij. Mouentur, quia iure antiquo prohibita erat Eucharistia receptio nisi morituris. Cap. quod in re de penitent. & remissionib. à qua prohibitionem recedi nequit nisi quatenus iure nouo inuenitur permissum. Argum. Clem. 1. §. par. de verbor. significat. At iure nouo sola receptio Eucharistia in celebratione Missæ permittitur sacerdotibus, ne sacrificium imperfectum esset. Cap. alma mater, de sentent. excommunic. lib. 6. Ergo extra hunc casum nequaquam supradicti recipere Eucharistiam possunt.

15 Nihilominus valde probabile existimo sententiam Syluelli, verbo interdictum, §. 7. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 3. & 36. Fillucius tract. 18. cap. 2. num. 2. & aliorum recentiorum, assentent omnibus illis, quibus ex priuilegio competit Missæ sacrificio assistere posse, concessum consequenter esse, posse communicare; quia ea assentientia à tempore nateoris Ecclesiæ secum annexam habet sacram. communionem, ideòque concessio primo, accessorium censendum est esse concessum.

Ex his constat Religiosos siue viros siue feminas & nouitios, quibus datum est sacrificio, aliisque officiis diuinis assistere, posse sacram Eucharistiam recipere. Præterquam quòd dicitur hoc priuilegium suscipiendi Eucharistiam omnes ferè Religiosi habent, vt constat ex his quæ referuntur in Compend. priuileg. Societ. Iesu, verbo interdictum, & verbo communicare. Et à Nauarr. cap. 27. num. 179. Henric. lib. 13. cap. 4. n. 2. Sayro lib. 5. c. 7. n. 2. 3. Paulo Layman. lib. 1. sum. tr. 5. par. 4. cap. 2. num. 2.

16 Porro si de sacramento extreme Vnctionis loquamur, constans est omnium sententia in nullo Interdicto locali, vel personali ministrari posse laicis ex decisione Textus cap. non est vobis de sponsalib. Cap. quod in re de penit. & remissionib. Nam et hoc Sacramentum fit valde morientibus proficuum quia tamen per se necessarium non est; & de causa suis fidelibus ad maiorem terrorem censuræ; & obseruationem Ecclesiasticæ disciplinæ Ecclesia tempore Interdicti denegauit, vt neque in loco Interdicto, neque à personis interdictis administrari, vel recipi permiserit.

Quod si roges qua de causa Ecclesia permiserit Eucharistiam infirmis deferri, non verò extremam Vnctionem, esto Eucharistia non sit simpliciter morientibus & Sacramentum Penitentia recipientibus absolute necessaria? Respondeo cum Panormit. in cap. quod in re de penit. g. de penit. & remissionib. in administratione Eucharistia non confici sacramentum, sed confectum concedi, in ministracione extreme Vnctionis. Deinde recipere Eucharistiam in articulo mortis iure diuino obligamur, quam obligacionem de extrema Vnctione Doctores non agnoscunt. Item Eucharistia est omnium sacramentorum nobilissimum, & pignus æternæ gloriæ, præstat ergo hoc concedi morituris, tamen extrema Vnctio denegatur.

17 Solum est dubium, an Clericis quibus concessum est tempore Interdicti sacrificium & diuina officia celebrare, concessum etiam sit hoc Sacramentum ministrare, vel recipere? Ratio difficultatis desumitur ex regula: Cui maiora conceduntur & minora intelligi debent concessa. Cùm igitur celebratio sacrificij, & Eucharistia receptio tempore Interdicti clericis concedatur, censeri debet extrema Vnctio, vt potè infertur, concessa. Sed oppositum omnino tenendum est, vt pro certo tradunt Panormit. in dicto cap. quod in re de penit. 9. Syluest. verb. interdictum §. num. 8. Couarru. c. alma. 2. p. §. 5. num. 6. Sayrus lib. 5. c. 7. num. 2. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 3. num. 4. & colligitur ex dicto cap. quod in re de penitent. & remissionib. vbi postquam Pontifex dixerat omnibus tempore Interdicti prohibitam esse extremam Vnctionem, & Ecclesiasticam sepulturam; subdit sepulturam Ecclesiasticam clericis seruandam Interdictum concedendam esse, tacite ergo prohibitionem extreme Vnctionis in suo vigore reliquit. Argum. cap. Nonne de præsumpt.

Hinc deciditur, an in illis festiuitatibus in quibus in cap. alma mater, conceditur fidelibus diuinorum participatio, censetur concessa extrema Vnctio: Affirmat Federic. de Senis, cons. in Sylu. verb. interdictum §. n. 3. Moueri possunt, quia sacra Vnctio inter diuina reputari debet, & quia priuilegium Principis quale est concessum in dicto cap. alma mater. Latè est interpretandum, vt de quolibet officio diuino, & cuiuslibet sacri participacione intelligatur. Hæc doctrina nullatenus sustineunda est, ideòque eam reprobandam communitè Doctores, Couarru. dicto cap. alma. 2. par. §. 5. num. 6. Vgolin. tab. 5. cap. 8. §. 1. Sayr. lib. 5. cap. 7. num. 3. Bonac. 2. 1. de censur. disp. 5. p. 3. §. 3. num. 4. & alij passim. Etenim cum extrema Vnctionis prohibitio tempore Interdicti absoluta sit, & in cap. alma, non inueniatur temperata pro dictis festiuitatibus, nam ibi non quorundamlibet diuinorum participatio conceditur, sed sacrificij, & officiorum diuinorum sub quibus extrema Vnctio non comprehenditur, alterendum est non esse licitum eo tempore ministrare, vel recipere extremam Vnctionem. Neque priuilegium Principis ultra proprietatem verborum extendendum est.

Religiosi verò mendicantes, & qui eorum priuilegiis communi caut ministrare, & recipere hoc Sacramentum tempore Interdicti possunt ex priuilegio relato in compend. Minor. verbo Vnctio extrema. Et in compend. priuilegior. Societ. Iesu, verba extrema Vnctio, & aliis quorum meminit Henriquez libro 13. cap. 4. §. num. 1. Say. lib. 13. cap. 7. n. 32.

Ad extremum placet referre quòd bene aduertit Chapeauilla de modo administrandi sacramentum tempore pestis, cap. 4. §. 3. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 1. ver. de sacramentis, si infirmus nullum aliud Sacramentum recipere possit, posse illi extremam Vnctionem ministrare ex præsumpta Ecclesiæ voluntate, quia non est credendum Ecclesiam suis fidelibus, & maxime morituris subsidium Sacramentorum denegare velle, maxime cum salus æterna infirmi sacramento non recepto non leuiter periclitetur, cuius periculum maxima ex parte temperatur Sacramento extreme Vnctionis recepto. Quinimo vt rectè aduertit Sayrus lib. 5. cap. 7. num. 33. præstaret sanè, vt summus Pontifex omnibus morituris hoc Sacramentum sicut & Eucharistiam permitteret, tum ob eius utilitatem, tum ob necessitatem, quæ aliquando euenire potest, vt omisso hōc Sacramento infirmus in æternum pereat, qui si illud susciperet salutem æternam oblineret, vt latè profequitur Card. n. Bellarmin. nostræ Societatis Iesu decus, & ornamentum, tract. de extrema Vnctione, cap. 8.

Rursus de Sacramento Ordinis certa sententia est in loco interdicto, vel personis specialiter interdictis nullo modo conferri posse, bene tamen generaliter interdictis in loco non interdicto: quia quælibet Sacramentorum receptio, & admistratio in loco interdicto, vel personis specialiter interdictis prohibita est. Secus verò his qui generaliter tantum interdicti sunt in loco non interdicto: colligitur ex capite responsa de sentent. excommunicat. At nullibi inuenitur Ordinis Sacramentum exceptum, ergo intelligendum est prohibendum iuxta textum in cap. sententia de sentent. excommunicat. in 6. & tradunt ferè omnes Doctores teste Couarru. cap. alma. 2. p. §. 3. num. 4. Nauarr. cap. 27. num. 179. Henric. lib. 13. cap. 4. §. num. 2. Sayro lib. 5. thesauri, cap. 7. num. 3. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 45. Fillucius tract. 18. cap. 2. num. 47. Bonacina disp. 5. punct. 3. §. 3. numero 3. Paul. Layman. lib. 1. summo tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 1.

Duplex tamen est difficultas: Prima an Sabbato sancto in loco interdicto conferri Ordines possint? Ratio difficultatis est, quia festiuitas paschalis à Missa incipit, at Ordinum collatio ex præscripto Ecclesiæ Missæ, diuinisque officiis eod. die peragendis est accessoria. Ergo concessa Missa, & diuinis officiis, censeri debet concessa Ordinum collatio. Nihilominus oppositum pro certo tenendum est cum Paludano in 44. dist. 18. q. 8. in art. 2. principi. conclus. 6. Coustru. in cap. alma. 2. p. §. 3. num. 4. Sayro lib. 5. thesauri, cap. 7. num. 19. Bonac. d. p. 3. §. 3. num. 3. quia Ordinum collatio non est ita accessoria celebrationi, & officiis diuinis Sabbathi sancti, quin absque illa peragi possint. Non enim accedit necessitudo, sed voluntarietas, quia Ecclesia non præcipit Ordines conferri, sed permittit. Ergo ex concessione celebrationis, & officiorum diuinorum hæc Ordinum collatio non intelligitur concessa, aliis in diebus quatuor temporum seruata moderacione cap. alma mater possent Ordines saltem iis qui in clericalem statum sunt acripi conferri, quod est falsum.

Secunda difficultas est de casu necessitatis, an si contingeret in aliqua prouincia esse tantam Sacerdotum penuriam, vt Sacramentum Penitentia, & Eucharistia commode infirmis ministrari non possent, liceret conferri, quod est falsum.

23

ministrari non possit, licita eo casu esset ordinatio in loco interdicti? Negant Syluest. verbo interdictum §. 9. 7. Couarrua. cap. alma. 2. p. §. 3. num. 4. Vgolin. tab. 5. capit. 7. §. 2. num. 2. eo quod ob hanc necessitatem nullibi inueniatur concessa huius sacramenti ministratio. Sed rectius docuerunt contrarium Panormitan. in cap. Non est vobis num. 8. de sponsalib. Henric. lib. 1. cap. 4. §. 1. num. 4. Sayr. lib. 5. thesauri. cap. 7. num. 38. Villadiego tractat. de irregularitat. cap. 5. de interdicto. num. 3. Bonac. disputat. 5. punct. 3. §. 3. numero 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 1. & alij. Nam in calima mater permittuntur aliqua sacramenta ministrari, & confici tempore Interdicti, consequenter ergo permittenda est ordinatio ministrorum qui ad id fuerint necessarii, aliis inutilis esset talis concessio. Et confirmari a simili potest: ex eo namque quod tempore Interdicti conceditur Baptismi, & Confirmationis receptio, & ministratio, concessa censetur confessio Chrismatis sine quo nec ministrari, nec recipi possunt. Cap. quoniam de sentent. excommunicat. in 6. Cum ergo sacramenta abique ministris ordinatis non possunt confici, efficitur ex concessione sacramentorum concessam esse ministrorum ordinationem. Hæc procedunt casu quo necessarium sit in loco interdicto ministris initiare, vt prædictis necessitati consulatur. Quod raro vel nunquam contingere potest, nam vt bene aduertit Sayrus d. c. 7. num. 38. debet Episcopus ad locum non interdictum accedere, vel ordinandos mittere ad Episcopos viciniores. At si hæc commodè fieri non possunt, & tanta sit sacerdotum penuria, vt fidelium necessitati consuli nequeat, poterit Episcopus in loco interdicto initiare eos tantum ministris qui arbitrio prudentis iudicentur necessarii.

24 Denique quoad Sacramentum Matrimonij atinet, controversia est inter Doctores, an in loco interdicti, vel personis generaliter interdictis ministrari, vel recipi possit? Negant Vgolin. tab. 5. c. 7. §. 3. num. 1. & cap. 10. §. 1. num. 1. Suar. disp. 33. sect. 1. num. 51. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 7. num. 43. Filiucius tr. 8. cap. 2. num. 51. & seqq. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 3. num. 8. & alij apud ipsos. Ducuntur ex illo principio; Quoties aliquid generaliter est prohibitum si non inueniatur exceptam prohibitum esse censetur. Ex Textu in Clement. 8. §. porro, de Verbor. significat. At generaliter sacramentorum receptio, & ministratio tempore Interdicti prohibita est, nisi in casibus a iure exceptis. Cap. si sententia de sentent. excommunicat. in 6. Ergo cum Sacramentum Matrimonij exceptum non inueniatur, denegatum censeri debet. Et confirmari potest, si a generali prohibitione recipiendi sacramenta Interdicti tempore Matrimonij exceptum esset, cur in cap. alma mater. de sentent. excommunicat. in 6. & cap. non est vobis, de sponsalib. & cap. quod in re de penitent. & veniis. non excipitur, sicuti excipiuntur Baptismus, & Confirmatio, Penitentia, & Eucharistia; Ergo ex horum exceptione colligitur Matrimonium sub generali prohibitione comprehensum esse. Secundo confirmo: excommunicatis etiam minori excommunicatione, cuiuslibet sacramenti etiam Matrimonij receptio prohibita est. Ergo etiam interdictis prohibita censeri debet, cum Interdictum grauior censura sit quam excommunicatio minor.

25 Ceterum verius censo licere in loco interdicti, & a personis generaliter interdictis matrimonium recipi, quod docuit Panormit. in cap. non est vobis. num. 8. de sponsalib. Syluest. verb. interdictum. §. 5. num. 9. Nauar. cap. 27. num. 179. Henric. lib. 13. cap. 4. §. 3. Toler. lib. 1. cap. 20. num. 9. Auila §. p. de censur. disp. 4. sect. 1. dub. 6. Covinch. disp. 17. dub. 2. num. 18. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 8. num. 2. vbi plures refert. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 1. Casp. Hurtado tract. de interdicto dissent. 8. Moucor, quia Matrimonium præcipue est contractus humanus, & politicus, cui ratio sacramenti ex Christi institutione annexa est: ar contractus humani tempore Interdicti non prohibentur, ergo neque hic contractus ob Sacramenti rationem adiunctam censeri debet prohibitus, cum accessorium naturam sequatur principalis.

26 Neque fundamentum contrarium obest, quia generalis illa prohibitio intelligenda est de sacramentis pure spiritualibus, quæque Ecclesiæ ministris dispensanda committuntur, quale Matrimonium non est, cum contractui humano, & politico nitatur, & ab ipsis contrahentibus administratur, & recipiatur; eaque de causa non fuit necesse prohibitionem generali excipi, quia sub ipsa non comprehendebatur Ad secundam confirmationem, admitto excommunicato prohiberi receptionem Matrimonij, quia est quædam cum fidelibus communicatio, at interdictis generaliter non prohibetur.

27 Specialiter vero interdicti a Matrimonio contrahendo remouentur, si contumaces existant, quia obicem ponunt gratia per sacramentum matrimonij recipiendæ. At si contriti sint & penitentes nullatenus a recipiendo Matrimonio excluduntur, quia ex vi censuræ interdicti non est prohibita Matrimonij receptio, sicuti notatur Syluest. Nauar. Henric. Toler. & alij quos refert. & sequitur Sanch. lib. 7. de matr. disp. 8. num. 5.

28 Ex hac doctrina inferunt Rosella interdictum 2. num. 7. Angel. verb. interdictum 6. num. 3. Gaeta repetit cap. ad limina 30

9. 1. §. 1. num. 547. & sub dubio Abbas cap. non est num. 8. & Præposit. num. 7. de sponsalib. benedictiones nuptiales vulgè velaciones in loco interdicti, & personis interdictis licere, quia hæc sunt Matrimonio accessoria: Ergo illo concesso hæc censendæ sunt concedi ex reg. accessorium 24. de Regul. Iuris in 6. & fauet Textus in cap. quoniam de sententia excommunicat. vbi conceditur confessio Chrismatis, eo quod sit accessoria Baptismo, & Confirmationi, quæ tempore Interdicti conceduntur. Sed omnino tenendum est tempore Interdicti hæc benedictiones conferri non posse. Vti docuit Nauar. cap. 27. n. 178. Henric. lib. 13. c. 44. n. 1. Sanch. innumeros referens d. disp. 8. num. 10. Sayrus lib. 5. cap. 7. num. 41. Bonac. disp. 5. p. 3. §. 3. num. 9. & alij passim. Et ratio est manifesta, quia hæc benedictiones a sacerdote, & tempore Missæ adhibitis quibusdam orationibus conceduntur, ac prouide sub officio diuino continentur: at officium diuinum nullatenus licet tempore Interdicti a clericis peragi præsentibus laicis, ergo hæc benedictiones coniugatis vtpote laicis nequeant in loco interdicti conferri. Quod si ipsi coniugati priuilegium habere assidendi officio diuino tempore Interdicti, possent eorum nuptiæ benedici feruara moderatione cap. alma mater. vti tradit Henric. Sayrus. Bonac. Sanch. loc. alleg. Neque rationes oppositæ vrgent, nam accessorium naturam principis sequitur, quando est eadem ratio in accessorio, ac in principali, eademque dispositio. Quæ in præsentibus non contingunt, nam nuptialis benedictio pertinet ad diuina officia, Matrimonium non pertinet, & nuptialis benedictio tempore Interdicti specialiter prohibetur, cum tamen Matrimonij nulla adit prohibito. Ad textum in cap. quoniam respondeo esse dispensationem, quia Christus est de necessitate sacramenti Confirmationis, & de præcepto in Baptismo. Benedictiones vero nec de essentia, nec de præcepto sunt in Matrimonio constituto, cum abique nuptiarum benedictione peragi possint.

In illis vero quatuor festiuitatibus Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis B. Virginis, quibus festum Eucharistie per totam octauam additum est; ex vi Interdicti localis generalis licita est nuptiarum solemnitas, & publica benedictio, quia pro illis temporibus interdicti obligatio quoad officiorum diuinorum celebrationem suspensa est, tenent prohibitionem quoad sacramenta; at nuptiarum benedictio non sub sacramentis, sed sub officio diuino continetur. Ergo. Atque ita tradit Syluest. verb. interdictum §. 9. 2. dicto 3. Couarrua. cap. alma 2. p. §. 5. num. 6. Henric. lib. 13. cap. 44. numero 1. Sanch. disp. 8. num. 15. Sayrus cap. 7. in fine. Bonac. p. 3. §. 4. numero 8. Notanter dixi Ex vi interdicti, quia aliunde nuptiarum benedictio prohiberi potest, vt tempore Paschæ, & Natalis Domini prohibetur etiam, iure nouo Trident. sess. 24. de matr. cap. 10.

Sed quid si coniuges interdicti existant, poteruntne in loco non interdicti benedici? Breuiter sub distinctione respondeo, si vterque, vel alter sit specialiter interdictus, nullatenus benedictio concedi potest quin prius ab Interdicto absoluitur, quia hæc censura cum personam afficiat, quocunque sit ab officiorum diuinorum assistentia eam remouet idem est vterque coniux, vel saltem vir fuerit generaliter interdictus, neque per domicilij mutationem, aut alia via ab Interdicto non liberetur, quia eo durante priuatus est quolibet diuino officio; at si mulier generaliter interdicta sit, non autem vir, optime benedici poterunt Matrimonio contracto, quia per ipsum mulier sortitur forum, munera, & honores sui viri. leg. prima ff. de Senatorib. leg. fin. Cod. de incolis, ac prouide sicut vir benedici potest, sic ipsa, quia iam in ea Interdictum cessauit, vtpote quæ iam non pertinet ad communiter interdictam, sed ad sui viri communitatem quæ vt supponitur, interdicta non est. Sic alius relatis docuerunt Sanch. lib. 7. de matr. disp. 8. n. 19. Sayr. lib. 5. thesauri. c. 7. n. 46. Bonac. d. disp. 5. de censur. p. 3. §. 3. in fine.

§. II.

De secundo effectu Interdicti qui est priuatio diuinorum officiorum.

- 1 Quid sub nomine officij veniat intelligendum.
- 2 Ad hac prohibitionem excipiuntur celebratio Missæ semel in hebdomada iure antiquo: nouo vero relato in cap. alma mater concessum est idissis, & officia diuina celebrantur quatuor conditionibus appositis.
- 3 Hoc priuilegium concessum est non laicis, sed clericis, & qui sub nomine clericorum veniant.
- 4 Quicunque clericus etiam exeteri admitti possunt.
- 5 Concessum est hoc priuilegium pro Ecclesiis, & Monasteriis.
- 6 Ad prima oratoria, aliisque loca hoc priuilegium plures continentur extendi.
- 7 Probabilis est oppositum.
- 8 Satis sit contrariis fundamentis.
- 9 In locis in quibus celebrari possunt Missæ & diuina officia, quælibet

qualibet Missa sine propria illius dici, sine alterius celebrari potest.

- 30 Hac concessio dicitur cap. alma intelligenda est de interdicto locali generali, non speciali.
- 31 Ex interdicto generali personali concessio relata in dicit. capitul. permissimus. Et alma non restringitur.
- 32 Conditiones seruande sunt quatuor. Prima, vt submissa voce Missa, aliisque diuina officia celebrentur.
- 33 Secunda vt iantia omnes per quas ad Ecclesiam poterit aditus, sint clausa.
- 34 Tertia ne pulsentur campana.
- 35 Quarta vt excommunicati, & interdicti excludantur.
- 36 Refertur casus in quibus Laici ad diuina officia, & sacrificium in loco interdicto admittuntur.
- 37 Suspenditur Interdictum in quatuor precipuis festiuitatibus anni, & ex particularibus priuilegiis in aliis festiuitatibus.
- 38 Hac priuilegia non censentur renouata à Trident. etsi plures contrarium censent.
- 39 Explicatur, an sub festo Natalis Domini, Pasche & Pentecostes plures vel vnus tantum dies comprehendantur.
- 40 Item à quo tempore incipiant ha festiuitates, & quando finiantur.

Constat in loco interdicto, & à personis interdictis siue specialiter, siue generaliter officia diuina prohibita esse. Cap. permissimus de sententia excommunicat. Ea autem vbi nomine officii diuini veniat quæ primò, & per se annexa sunt alicui Ordini sacro, quæque à solis clericis ex iustitiatione Christi, vel Ecclesie fieri permittuntur, vt sunt sacrificium Missæ, benedictio olei, christinis, fontes pro sacramento conficiendo requisita. Item benedictio templi, vestium sacrum, aqua, benedictio altaris consecratio. Horas canonicas, & officium B. Virginis cum Pfalmis, & litanis si in communi dicantur, & in loco ad id specialiter deputato, & cum ordinaria solemnitate non est dubium sub prohibitione officiorum diuinarum comprehendere quod iustitiatum sit, vt nomine Ecclesie à clericis eo modo recitentur. Secus vero si in priuata domo recitatio fiat, quia ea non est publica oratio, sed priuata, & ordini clericali minime annexa. Vt tradit Suar. disp. 34. sect. 3. num. 13. Quod à fortiori est si in aperto campo horæ Canonicæ abque vlla solemnitate Ecclesiastica recitentur, quia recitatio non vt à ministris Ecclesie, sed tanquam à priuatis fidelibus peragitur. Vt aliis relatis docuit Sayr. lib. 1. tit. 1. cap. 5. num. 12. Quapropter illud solum est celebrandum officium diuinum tempore Interdicti prohibendum, quod de se Ordinem sacrum requirit. Vt bene cum aliis aduertunt Suar. disp. 34. sect. 3. num. 7. Sayr. lib. 1. cap. 5. numero 4. Auila sp. disp. 4. sect. 1. dub. 1. Coniunct. disp. 17. dub. 2. num. 26. Bonac. disp. 1. p. 4. à num. 1. Vnde sub officio diuinis non comprehenditur concio, quia non ad Deum, sed ad populum instruendum ordinatur, neque benedictio mensæ, neque recitatio orationum Ecclesie pro intercessionibus constitutarum, neque aliorum Pfalmorum abque ordine officij, neque litaniarum, neque laudum B. Virginis aliorumque sanctorum abque ea solemnitate quæ moris est à clericis peragitur, neque adoratio Crucis in die veneris sancti abque illius precibus, & orationibus, quia hæc omnia non sunt iustitiatum, vt à solis ministris Ecclesie præstentur. Vt latius comprobatur Nauar. c. 27. num. 76. Henric. lib. 13. cap. 44. num. 2. Sayrus lib. 1. cap. 5. à num. 38. De sola recitatione publica, & (solemni) horarum canonicarum à Monialibus præstita, dubitare quis poterit, an sub officio diuino per Interdictum prohibito, comprehendatur; dicendum est comprehenditur, nam esto illa recitatio vt à Monialibus fit, non sit ordini sacro annexa; quia tamen per se ex sua institutione solemniter horarum Canonicarum recitatio à ministris consecratis peragitur, & in ordine ad prædictum munus peragendum ministri consecrantur; ea de causa Monialibus quibus hæc solemniter recitatio indulgetur, censenda est tempore Interdicti prohibita. Vt aduertit Suar. dicta sect. 3. num. 8. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. c. 2. num. 2.

Ab hac tamen generali prohibitione exceptio facta est in cap. permissimus de sententia excommunicat. vbi à Gregorio IX. concessum est non solum in Interdicto generali loci, sed speciali Missam semel in hebdomada celebrari ad deficientem Eucharistiam pro infirmis, seruatis tamen conditionibus in cap. alma mater præscriptis, nempe vt submissa voce, ianuis clausis, non pulsatis campanis, & excommunicatis, & interdictis exclusis. Deinde in cap. quod in te de penitent. & remissionibus, permissum officium diuinum à clericis binis, vel ternis peragi non cantando, sed legendo sub eisdem prædictis conditionibus. Hæc autem concessiones extenatæ sunt in cap. alma mater (quod est finale) de sententia excommunicat. in 6. ibi enim Pontifex non semel in hebdomada, sed singulis diebus facultatem fecit clericis Missas celebrandi, & officia diuina peragendi in quibuscunque Ecclesiis, & Monasteriis, seruatis

tis prædictis quatuor conditionibus, nempe ianuis clausis, voce submissa, non pulsatis campanis, & excommunicatis, & interdictis exclusis.

Hoc priuilegium concessum est non laicis, sed clericis. Sub quorum nomine veniunt omnes Ecclesiasticæ personæ; quæ priuilegio Canonis, & fori gaudent, siue seculares, siue regulares, siue viri, siue feminae, quia verè hi ad clerum pertinent & tradunt omnes Doctores referendi. Excipiunt tamen clericos coniugatos, etiam si priuilegio canonis, & fori gaudeant. Nauar. cap. 27. num. 174. Couarru. cap. alma 2. p. 5. 4. num. 4. Vgolin. tab. 5. cap. 8. §. 5. num. 5. Tolet. lib. 1. cap. 20. Sayr. lib. 5. cap. 5. num. 34. Gaspar. Hurtado difficult. 7. num. 20. quia hoc priuilegium distictum est. Sed rectius contrarium docuerunt Sotus in 4. d. 2. q. 3. art. 1. post. 4. conclus. Auila sp. disp. 4. sect. 2. dub. 4. conclus. 4. Coninch. 17. dub. num. 30. Bonacina t. 1. disp. 5. p. 4. num. 20. Paulus Layman lib. 1. sum. tract. 5. part. 4. cap. 2. num. 2. vers. 4. uat. 5. de censur. disp. 34. sect. 4. num. 1. & 2. eo quod coniugati priuilegio canonis, & fori gaudentes necessarii adscripti sunt ex mandato Episcopi alicuius Ecclesie obsequia, iuxta Conc. Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. Sicut igitur iam ministri altaris constituti. Ergo non debent ab officio diuinis excludi, sed potius admitti. Sicut ante interdictum admittentur, siquidem finis concessionis Pontificis in d. cap. alma fuit, vt officia diuina in Ecclesiis tempore Interdicti peragerentur sicut ante interdictum cui intentioni manifestè obstat exclusio coniugatorum qui ante interdictum in officijs diuinis ministrabant.

Hanc doctrinam restringit Archidiaconus in dicto cap. alma ne procedat in clericis exteris seu alienigenis. Hi enim (inquit) nequeunt admitti. Dicitur illis verbis Textus: Canonice, & Clericos Ecclesiarum admittendos esse, quasi diceret qui non sunt illarum Ecclesiarum non debent admitti. Sed contrarium seilicet quoscunque clericos admittendos esse merito docuerunt Nauar. cap. 27. num. 174. Couarru. cap. alma 2. p. 5. 4. num. 4. Vgolin. tab. 5. cap. 8. §. 5. num. 5. Sayr. lib. 5. cap. 5. num. 35. Henric. lib. 13. cap. 44. num. 4. Auila sp. disp. 4. sect. 2. dub. 4. conclus. 3. Paul. Layman lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 2. num. 2. vers. 4. eo quod hi exteri ante interdictum ad officia diuina vt ministri Ecclesie admittentur. At Bonifac. VIII. in dicto cap. alma, concedit vt diuina officia peragantur sicut prius, ergo hi necessarii admittendi sunt. Neque obstant supradicta verba textus, quia hæc referuntur ad consecutionem distributionum, non autem ad diuinarum celebrationem, vt bene notauit Sayrus lib. 5. cap. 5. num. 35. in fine.

Secundo concessum est hoc priuilegium pro Ecclesiis, & Monasteriis, ibi: Adicimus præterea quod singulis diebus in Ecclesiis, & Monasteriis Missa celebrentur, & alia diuina officia sicut prius. Nomine Ecclesie veniunt hospitalia auctoritate Episcopi erecta, & nomine Monasterij tam virorum, quam feminarum conuentus, quia cum hoc sit priuilegium, & in iure inferum, latè interpretandum. Sicut docet Couarru. cap. alma 2. p. 5. 4. num. 2. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 8. numero 13. in fine. Vgolin. tab. 5. cap. 8. §. 5. num. 5. Sayrus lib. 5. cap. 5. numero 21.

Sed an in priuatis orationis, aliisque locis qui communitate nomine Ecclesie, vel Monasterij non veniunt diuina celebrari possint seruatis quatuor conditionibus sicut celebrantur in Ecclesiis, & Monasteriis? Non est constans sententia. Affirmat Nauar. cap. 27. num. 175. Vgolin. tab. 5. cap. 8. §. 5. num. 2. Henric. cap. 46. m. 2. Sayr. lib. 1. cap. 5. m. 2. 1. Suar. disp. 34. sect. 11. n. 8. Auila sp. de censur. disp. 4. sect. 2. dub. 3. conclus. 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 2. num. 2. vers. 1. 2. Ducatur, quia Bonifac. VIII. in dicto cap. alma, concedit celebrari diuina sicut prius. Ergo vbicumque ante interdictum diuina celebrabantur, post interdictum celebrari poterunt, seruatis illis quatuor conditionibus. Secundo diuina officia ex vi Interdicti actus prohibita sunt celebrari in Ecclesiis, & Monasteriis quàm extra. Ergo concessa celebratione in Ecclesiis, & Monasteriis, censetur concessa vbilibet. Textus namque meminit Ecclesiarum, & Monasteriorum, quia frequentius ibi diuina celebrantur, non vt priuilegium restringeret, sed potius ampliaret, quasi diceret, Concedimus diuina celebrari in quolibet loco ad id specialiter deputato, etiam in Ecclesiis, & Monasteriis, verba namque posita in lege gratæ frequentioris vsus, dispositionem non restringunt. Argum. l. vn. Cod. de Raptu virginum.

Nihilominus est hæc sententia sit valde probabilis, probabiliorum existimò extra Ecclesias, & Monasteria non posse diuina officia celebrari. Sicut docuit Calderin. tract. de interdicto, memb. 6. Francus d. cap. alma 8. adicimus, num. 1. Couarru. 2. p. 5. 4. num. 1. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 8. numero 13. Bonac. 1. disp. 5. p. 4. num. 10. Ducor quia seruanda est prohibitio diuinarum officiorum vi Interdicti facta, nisi in casibus à iure exceptis. Cap. si sententia de sententia excommunicat. lib. 6. At solum inuenitur excepta celebratio in Ecclesiis, & Monasteriis adhibitis illis quatuor præfatis conditionibus. Ergo extra Ecclesias, & Monasteria prohibitio seruanda est. Maxime cum finis ob quem hæc concessio fit, non procedat in

Oratorij

oratoris privati, aliisve locis. Non enim ex eo quod in illis divina non peragantur, adest periculum, vt populi deuotio tepescat, pullulent hereses, & Ecclesie debitis obsequiis priuentur, qui sunt fines, ob quos Pontifex permittit in dicto cap. alma celebrari Missas, & officia diuina in Ecclesiis, & Monasteriis tempore Interdicti.

8 Neque obstant fundamenta contraria. Dico enim Pontificem concedere celebrare diuina sicut prius, in Ecclesiis tamen, & Monasteriis non alibi, falsumque est Interdictum arctius obligare in his locis a celebratione abstinere, quam alibi, cum Ecclesie, & Monasteria diuinis officiis deputantur, secus vero alia loca. Præterquam quod rationes ob quas Pontifex hoc priuilegium concessit in Ecclesiis, & Monasteriis procedunt, non extra. Indèque fit illa verba: in Ecclesiis, & Monasteriis non gratia frequentioris vsus, sed ad restringendam dispositionem apposita esse.

9 Illud est certum his in locis in quibus iuxta textum in cap. alma celebrari possunt Missæ, & diuina officia quælibet Missa fuit propria illius diei, siue alterius celebrari potest. Vt aduertit Couarru. cap. alma. 2. p. §. 4. num. 3. Sayrus aliis relatis, lib. 5. cap. 5. num. 36. Bonac. 1. disp. 5. p. 4. num. 19. quia concessio est absoluta, & absque villo fundamento restringeretur.

10 Tertio hæc concessio cap. alma intelligenda est de interdicto locali generali, non speciali, quia textus in principio fecit sermonem de locis Interdicto suppositis, ac proinde de Interdicto generali. Ergo subiecta concessio de hoc Interdicto intelligenda est, cum legis dispositio ex illius principio sumat interpretationem. leg. 2. ff. de Iuris, & facti ignor. leg. 2. Cod. de imponenda lueratiuor. descript. lib. 10. Præterea hoc priuilegium d. cap. alma concessum est eisdem ferè verbis quod fuit concessum Episcopo tempore Interdicti celebrandi cap. quod nonnullis de priuilegiis, quia Bonifac. VIII. voluit priuilegium illud Episcopis concessum ad omnes clericos extendere. At priuilegium Episcoporum expresse loquitur de interdicto generali loci, neque ad speciale extenditur, vt constat ex illis verbis: Cum commune terræ interdictum fuerit. Et notat ex communi sententia Couarru. 2. p. §. 2. num. 7. ergo priuilegium d. cap. alma de solo generali locali Interdicto intelligendum est, maxime cum rationes quæ mouerunt Pontificem ad illius concessionem non in Interdicto speciali locali, sed generali procedant. Atque ita tradit Glossa communiter recepta in cap. alma verbo Ecclesiis, & ibi Couarru. 2. p. §. 4. numero 1. & §. 5. num. 2. Nauarr. cap. 27. num. 175. Tolet. lib. 1. c. 20. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 8. n. 12. Suar. disp. 34. sect. 2. n. 1. & sect. 3. n. 33. Henric. lib. 13. c. 47. n. 2. Sayrus lib. 5. c. 5. n. 20. Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 3. & 9. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. c. 2. n. 2. vers. porro. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 19. Bonac. 1. de censur. disp. 5. p. 4. n. 7. vers. secundo, & alij apud ipsos maxime apud Sanch. & Sayr.

Vnde in Interdicto locali speciali seruandæ sunt regulæ tradite in cap. permittimus de sentent. excommunicat. & c. quod in te de penitent. & remiss. Quapropter sicut ex vi d. cap. permittimus licitum erat etiam in Ecclesia specialiter interdicta semel in hebdomada celebrari ad renouandam Eucharistiam pro infirmis, etiam modo licet, quia concessio d. cap. alma non ad restringenda priuilegia tempore Interdicti facta est, sed potius ad illa amplianda, vt optime notauit Sayrus lib. 5. c. 5. numero 7. aduersus Glossam in d. c. permittimus, initio, asserentem decisionem illius cap. permittimus hodie locum non habere. Quinimo si necessitas infirmorum vigeat, neque sufficiant formulæ in illa Missa consecrata, licitum erit alias Missas celebrare, prout necessitas expostulauerit. Sicuti restatur Nauarr. c. 27. n. 173. Sayrus lib. 5. c. 5. n. 6. Suar. disp. 34. sect. 3. circa finem. Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 1. §. secundo notandum. Bonac. d. 5. p. 4. n. 7. vers. secundo.

11 Ex Interdicto generali personali populi certum est concessionem d. cap. permittimus, & dispositionem cap. alma mater non restringi, quia ex vi huius interdicti Ecclesie interdicta non sunt, neque etiam clerici qui officii diuinis peragendis admittuntur. Sicuti notauit Sayrus dicto cap. 5. numero 37.

12 Conditiones autem seruande in huius priuilegij vsu quatuor sunt, vt sæpè dictum est. Prima vt submissa voce Missa, aliaque diuina officia celebrentur, hoc est absque solemnī cantu, & taliter vt ab iis qui extra Ecclesiam fuerint, audiri non possint, bene tamen ab iis qui sunt intra Ecclesiam percipi, in qua conditione omnes Doctores conueniunt.

13 Secunda conditio, vt ianuz omnes per quas ad Ecclesiam patet aditus sint clausæ, quod verum habet etiam si Ecclesia sit in aliquo loco remoto, in quo nullum morale periculum adfit, quod ab aliquibus laicis audiri, aut videri sacrificium possit, quia id est per accidens, & ex casibus singularibus, & per accidens contingentibus lex generalis immutari non debet, vt bene aduertit Suar. disp. 34. sect. 1. num. 14. Debentque portæ ita esse clausæ, vt ab existentibus extra Ecclesiam videri non possint diuina, idèque perforatæ esse non debeat, seu

in ipsis foramina facta, per quæ videri possint quæ intra Ecclesiam aguntur. Argum. Clem. 1. de sentent. excommunicat. vbi Religiosi arguuntur, eo quod in portis Ecclesiarum tempore Interdicti foramina facerent. Vt aduertit Suar. loco allegato. Sayrus cap. 5. n. 27. Si vero aliqui curiosi per parietes, vel alias iuncturas aufertarent diuina, excusantur celebrantes, cum id fiat præter illorum intentionem. Sicuti notat Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 3. vers. circa dnm. Non tamen est opus portas in clausas esse, vt à volentibus egredi aperiri non possint, satis enim est si iunctæ sint: ex hoc enim sufficienter indicatur non posse alios nisi priuilegiatos ingredi, esto conueniens esset (inquit Suar. disp. 34. sect. 1. n. 2.) ostiarum apponi, quinquegressuros moneret de Interdicto, & non priuilegiatos repelleret. Non tamen est hæc diligentia in præcepto. Hæc procedunt, cum officia diuina solemniter dicuntur, nam si in particulari dicerentur. V. g. si bini, vel terni Horas canonicas recitarent, iuxta Textum in cap. quod in te, de penitent. & remiss. tunc non est opus ostia clauderes, sed satis est curare ne audiantur à non priuilegiatis. Sicuti docuit Nauarr. sum. c. 27. n. 175. Medina in sum. lib. 1. c. 18. §. 15. Sayrus lib. 5. thesaur. c. 5. n. 11. Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 3. §. circa dnm.

Tertia conditio est, ne pulsentur campanæ ad Missam, & diuina officia, nam cum populus conuocandus non sit, sed potius à diuinis excludendus, non erat expediens signo vltimo ad illius conuocationem vti. Quod ad hoc verum est, vt nec vsus illius tintinnabuli parui ad Sanctus, & in elevatione Hostiæ, liceat: vt plerique Doctores aduertunt. Syluest. verb. interdictum §. 1. n. 6. Nauarr. cap. 27. n. 177. Couarru. c. alma. 2. p. §. 4. n. 5. Suarez disp. 34. sect. 1. num. 19. Coninch. disp. 17. dub. 2. n. 3. Auila dub. 8. Bonac. disp. 5. p. 4. num. 8. & colligitur ex d. c. alma, vbi pulsatio campanarum in sacrificio, officique diuinis recitandis, interdicitur. Sub nomine vero campanarum, quælibet huius maior, siue minor venit. Præterquam quod pulsatio huius tintinnabuli facit Ecclesiam audiri, & ad solemnitatem pertinet, idèque censenda est prohibita, sicuti organa, & alia signa solemnitatis prohibentur. Cap. quod in te de penitent. & remissionib. Verum ad ea quæ non sunt officia diuina licitum est pulsare campanas. V. g. ad conuocandum populum ad conuocionem, ad salutationem Angelicam, ad ostensionem reliquiarum, ad delationem Eucharistiæ, illiisque comitatum. Vt tradunt Suar. Auila, Bonac. & alij locis allegatis. Ex qua doctrina inferri Bonaciam, pulsari posse illas campanas, quæ in Ecclesiis de more pulsantur ad designandas Horas, Primam, Tertiam, Nonam, Vesperas, & cetera hoc mihi non probatur, eo quod ea pulsatio non solum designata est ad designandum tempus Horarum, sed etiam ad conuocandos clericos ad eas Horas recitandas, & populum ad illarum auditionem, idèque tempore interdicti, sicuti Quapropter Suar. disp. 14. sect. 1. n. 18. concedens hanc campanarum pulsationem ad designandas Horas, illam concedit, dummodo Horæ non recitentur, idèque omnibus notum sit, quia tunc cessat ratio, quod pro conuocando populo pulsantur, & in Horarum solemnitate: etenim pulsatio campanarum per se prohibita non est, sed in ordine ad diuina officia. At quia clerici conuocandi sunt ad officia recitanda, idè ad illorum conuocationem vti Ecclesia solet signo tabulæ, vel tubæ, vt notat Sayrus lib. 5. c. 9. n. 3. Suar. sect. 1. num. 16. Henric. lib. 3. c. 46. n. 1. Bonac. p. 4. num. 9. Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 8.

Quarta conditio est, vt excommunicati, & interdicti excludantur. Excommunicati, inquam, & interdicti denunciati, quia hos tantum tenentur vitare post Extravag. ad cuiusmodi scandala. Quod si interdictus non vult exire post monitionem, debemus nos gerere ac si excommunicatus esset. Vt ex communi sententia docent Suar. disp. 34. sect. 2. num. 9. Auila 1. de censur. disp. 1. dub. 1. concl. 3. Paul. Layman lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. num. 2. Et colligitur ex cap. alma vbi aquè excommunicatos & interdictos præcipit excludi. Quod omnino tenendum est, si celebratio fiat in loco interdicto, quia eo casu non conceditur facultas celebrandi nisi exclusis interdictis, ac proinde cessandum est à celebratione, si interdicti expelli nequeunt, & canon Missæ inceptus non sit, alias incurrit celebrans irregularitatem, vt potè violans Interdictum, vt notant Doctores super relati. Verum si celebratio fiat in loco habili, & ingrediatur persona interdicta denunciata, censet vt probabile Suar. dicta disp. 34. sect. 2. num. 10. & Layman. dicta cap. 2. num. 2. vers. 7. non esse obligatum sacerdotem omittente Missam, si interdictus nolit exire, quia iura prohibentia celebrationem coram interdicto loquuntur de loco interdicto, in quo non permittunt celebrare diuina nisi interdictis, & excommunicatis exclusis: ex alia parte non prohibent per Interdictum communicatio cum interdictis, sicuti prohibetur cum excommunicatis. Nulla ergo ratio est cogens Sacerdotem omittente Sacramentum, eo quod adfit interdictus.

Ex hac conditione alicui videbitur non solum clericos, sed etiam laicos (modo excommunicati, & interdicti non sunt) ad diuina admitti tempore Interdicti posse. Nam cum textus

solos excommunicatos, & interdictos excludat, tacite videatur omnes alios admittit. Sed certissimum est laicos nisi privilegium habeant excludendos esse, vt colligitur ex conditionibus superius enumeratis, & præcipue ex cap. licet. & cap. quoniam Episcopi, de Privilegiis, lib. 6. vbi ex privilegio permittuntur laici diuinis tempore Interdicti assistere. Quod frustraneum esset, si seculo privilegio assistere possent. Argum. leg. 1. Et ibi Glossa, ff. ad Municipalem. Neque obest quod textus in d. cap. alma, solum excommunicatorum, & interdictorum meminerit, quia id factum est, ne excommunicati, & interdicti siue clerici sint, siue laici, admittentur, nam de laicis iam supponebat textus non debere admitti, si quidem solis clericis privilegium concedebatur, & in eius vsu præscribatur, ne pulsarentur campanæ, neque ostia essent aperta, neque alta voce officia dicerentur, que omnia indicant manifeste populum ab illis officiis excludendum esse. Sicut tradit Glossa in dicto cap. alma, verbo interdictis. Et ibi Ancharran. Geminian. & Franc. Couarru. §. 4. num. 4. Nauarr. cap. 27. n. 174. Henric. lib. 13. cap. 46. num. 3. Vgol. tab. 5. cap. 8. §. 4. num. 1. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 5. n. 224. Suar. disp. 34. sect. 1. num. 17. Aulla 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 4. conclus. 1. Paul. Layman. & Bonac. loc. alleg.

16 Verum aliquibus casibus contingit laicos ad diuina officia, & sacrificium in loco interdicto admitti. Primum si defectum rationis habeant, sicuti sunt infantes, & amentes, quæ eorum præsentia non est moralis, & humana, idcirco que sub prohibitione Interdicti non continentur. Sicuti docet Couarru. in dicto cap. alma, 2. p. §. 4. num. 5. Suar. disp. 34. sect. 1. num. 34. Aulla 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 5. Eman. Rodrig. in explicat. bullæ 5. d. 2. num. 14. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 2. num. 2. vers. sequuntur. Secundo admittuntur laici ad actionem per quam Ecclesiasticis constituuntur, nempe viri ad suspensionem primæ tonsuræ, & femine ad consecrationem in monasterio. Hæ enim adiones, ideo incipiunt in persona laicæ, finiuntur tamen in Ecclesiasticæ, ob quam causam in loco interdicto, seruatæ dictis conditionibus, licent. Vt notat Suar. de censur. disp. 34. sect. 3. num. 17. Tertio ex necessitate sacrificij admitti laici possunt, si enim sacerdos sacrificaturus nullum habet ministrum clericum, possit conuocare laycum non interdictum denunciatum, vt sibi ministraret, ne privilegium quod habet reddatur inutile. Concesso namque privilegio, concessa censetur quæ ad eius vsum necessaria sunt. Argum. cap. licet, de Privilegiis in 6. Et tradit ex communi sententia Couarru. dicto cap. alma 2. p. §. 4. numero 5. Nauarr. cap. 27. num. 181. Suar. disp. 34. sect. 2. num. 21. Aulla 5. p. de censur. disp. 4. sect. 2. dub. 7. conclus. 3. & ex dictis Henric. cap. 48. num. 3. Saar. verbo interdictum num. 22. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. ar. 4. cap. 2. num. 2. vers. altera exceptio. Et alij. Quarto ex privilegio factæ laici diuinis tempore Interdicti assistunt, sicuti omnes Doctores aduertunt. Quinimo ex privilegio concessio singulari personæ, omnes illius domestici qui de more eum comitari solent, possunt cum eo diuinis assistere, ex Textu in dicto cap. licet de Privilegiis in 6. alias inutile esset privilegium, si suum ordinarium ferre non possent. Quod verum est etiam si famuli recepti sint tempore interdicti, modo non sint in fraudem illius recepti. Ipsi verb famuli si semel cum domino diuinis non assistunt, nequeunt per se assistere, quia solum ratione comitatus hæc illis assistentia permilla est. Vt ex communi sententia hæc tradunt Nauarr. cap. 27. num. 180. Sayrus plures referens, lib. 5. cap. 5. a numero 29. & sequent. Suar. disp. 34. sect. 1. numero 32. Aulla 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 7. §. secundo notandum. Bonac. rom. 1. disp. 5. p. 4. a numero 20. f. v. nomine familiarium hi comprehenduntur qui dominum de more comitantur, quæ ei obsequuntur. Aulla autem dicta disp. 4. sect. 2. dub. 7. concl. 2. quem approbare videtur Bonac. extendit ad vxorem, filios, nepotes, seruos, & alios qui ratione potestatis paternæ, vel domini cum privilegio degunt, sed nimia videtur extensio. Notanter dixi ex privilegio singulari personæ concessio, nam ob privilegium communicati verbi gratia collegio, conuerti assistendi diuinis nequeunt eius familiares assistere. Sicuti colligitur ex dicto cap. licet de Privilegiis in 6. Et aduertit Sayrus d. lib. 5. thesauri, cap. 5. numero 20. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 38. Nam in privilegio communicati concessio, non videtur ratio extensionis ad familiares, quæ adest in privilegio singulari personæ concessio. Etenim privilegium singulari personæ concessio, frequenter redderetur inutile, si eius familiares admitti non possent, quod in privilegio communicati non procedit.

17 Tandem in dicto cap. alma, suspenditur Interdictum in quatuor præcipuis festiuitatibus anni, scilicet Natiuitatis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis Beatæ Mariæ. Quam suspensionem Interdicti postmodum Martin. V. in consuetud. vlt. quæ incipit: Ineffabile sacramentum. Et Eugenius IV. in constitutione 4. incipiente: Excellentissimum, extendit ad festum Corporis Christi non solum pro die, sed per totam octauam. Deinde Leo X. privilegium hoc extendit pro festo

sturofissimæ conceptionis B. Virginis in tota Hispania. Et licet Nauarr. cap. 27. num. 181. & Couarru. cap. alma. 2. p. §. 3. num. 2. dicant concessionem hanc non fuisse absolutam, sed pro illis tantum Ecclesiis, in quibus recitatur officium purissimæ Conceptionis ordinatum per quemdam Protonotarium, cuius Missa incipit: Egredimini. Consuetudine tamen factum est, vt extense habeat locum, quamuis non dicatur prædictum officium: sicuti tradit Henric. lib. 13. cap. 47. num. 4. Aulla 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 9. §. secundo est notandum. Suar. disp. 34. sect. 1. num. 41. vbi restatur ex Concilio Trident. hæc privilegia reuocata non esse, quia non sunt concessa singularibus personis, vel conuentibus; sed prouinciæ, vel regno. Aliæ sunt extensiones aliquibus Religionibus factæ, de quibus latè Henric. lib. 13. de excommunicat. cap. 48. Aulla dicto dub. 9. Manuel Rodrig. in explicat. bullæ Cruciatæ in additionibus ad §. 5. n. 38. & leg. vbi asserit Religiosis mendicantibus concessum esse privilegium suspendendi Interdictum in festiuitatibus suorum Sanctorum, & in festo Circumcisionis, Epiphaniæ, & in quatuor festiuitatibus B. Mariæ Virginis, & in festis Apostolorum, ac denique in dedicationis Festo suorum Ecclesiarum. Item ex concessione facta Ordini S. Hieronymi, testatur posse mendicantes Interdictum suspendere in festiuitatibus Apostolorum, sanctissimæ Trinitatis, S. Ioannis Baptistæ, & in festiuitatibus S. Marci, & S. Lucæ Euangelistæ, & in festo omnium Sanctorum, & in commemoratione omnium fidelium Defunctorum, quatenus dicitur Missa maior, & sit processio.

Sed an hæc privilegia reuocata sint à Concil. Trident. 16 sess. 2. §. cap. 12. de Regularib. non est constans sententia. Nam Nauarr. cap. 27. num. 190. & consil. 7. de privilegio. in noua edit. Nicol. Garcia de benefic. 3. p. cap. 2. num. 278. & 5. p. cap. 8. num. 87. referens pro Cardinalium decisionem. Bonac. rom. 1. de censur. disp. 5. p. 1. num. 2. c. asserunt reuocata esse. Sed rectius sustinuerunt contrarium Henric. lib. 13. cap. 48. num. 1. Rodrig. qq. regular. 1. 2. q. 1. 2. art. 2. & in explicat. bullæ Cruciatæ, §. 5. & in illius additionibus. numero 35. Aterius de interdicto, disp. 1. cap. 4. post medium. Sayrus lib. 5. cap. 13. num. 24. quia in Concil. Trident. solum reuocantur privilegia concessa aliquibus Religionibus, quæ omnino eximebantur ab obseruatione Interdicti in Ecclesia matrice positi, vt ex Collectore privilegiorum Ordinis mendicantium, verbo interdictum 1. §. 26. & 27. referet Sayrus dicto cap. 13. num. 24. At ex vi prædictorum privilegiorum non eximuntur omnino Mendicantes ab obseruatione Interdicti, sed pro aliquibus tantum diebus, & in ordine ad aliquem effectum. His enim diebus in quibus ex cap. alma mater, & ex Bulla Martini V. & Leonis X. & ex privilegiis Religiosorum Interdictum generale loci suspenditur; diuina officia permittuntur celebrari solemniter, campanis pulsatis, ianuis apertis, alta voce excommunicatis prosus exclusis, sed interdictis admittis, ita tamen vt illi ob quorum excessum est interdictum prolatum altari nullatenus appropinquent, hoc est nullo modo communicent, neque ab illis oblationes in Missa accipiantur. Sicuti explicat Suar. disp. 34. sect. 1. num. 37. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 35. Argum. cap. quia in omnibus 33. de vsuris 1. vbi infamibus, & rebellibus hæc prohibentur. Nam de propinquitate secundum locum non videtur commode textus intelligi posse, cum verò definiti possent quæ propinquitas sit prohibita.

Duplex in hoc privilegio est difficultas. Prima, an sub festo Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes plures, vel vnus tantum dies comprehendatur; Communis sententia, quam tuetur Glossa ibi, verbo assumptio. Syluest. verb. interdictum §. 9. 2. num. 3. Nauarr. cap. 27. num. 182. Henric. lib. 13. cap. 47. num. 2. Sayrus lib. 5. cap. 13. num. 4. Suar. disp. 34. sect. 1. num. 38. Filliuc. tract. 18. cap. 3. num. 109. & alij affirmant vnicum tantum diem comprehendendi, qui de solo illo sit officium Natiuitatis, Paschatis, & Pentecostes, aliis diebus de S. Stephano, & S. Ioanne, vel de Paschatis octaua; aliis si ob officium octauæ illis diebus celebratum, privilegium extendendum esset ad totam octauam extenderetur, quod est absurdum. Nihilominus probabilitate non caret, quod docent Sotus in 4. d. 22. q. 3. art. 1. conclus. 4. Alfonso. Viualdi. tit. de interdicto, num. 237. & 238. Aulla 5. p. de censur. disp. 4. sect. 2. dub. 9. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 37. Bonac. 1. disp. 5. p. 4. num. 15. Galp. Hurtado de interdicto difficult. 7. num. 24. omnes dies festiuos Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes comprehendendi, quia secundum communem modum loquendi qui in his maximè spectandus est, illi dies qui vt festiui obseruantur, in Natali Domini, Resurrectione, & Spiritus S. aduentu in honorem illarum festiuitatum obseruantur, quod non tollit quominus in honorem aliorum Sanctorum simul obseruari possint, ergo ad illas festiuitates pertinent. Ergo privilegium concedens suspendi Interdictum in illis festiuitatibus dies festiuos comprehendit, & sic praxis obtinuit.

Secunda difficultas est, à quo tempore incipiant hæc festiuitates & quando finiantur? Et quidem omnes conueniunt à primis vespere vigiliæ incipere. Et de tribus festiuitatibus Paschalibus, affirmat Sotus in 4. d. 22. q. 3. art. 1. post 4. conclus. Q. Paludan.

Paludan. in 4. d. 18. quæst. 8. art. 2. princip. concl. 7. num. 11. Et videtur esse Armilla, verbo interdictum, num. 43. Tabiena eodem 5. num. 2. §. 1. Viuald. tit. de interdicto, num. 242. Et valde probabile reputat Sayrus lib. 5. cap. 13. num. 7. incipere à Missa vigiliæ antecedentis. Et quidem de festo Paschatis id certum existimo, quia omnes Doctores conveniunt à primis vespere incipere solemnitatem festi, ac vesperæ in ipsa Missa vigiliæ continentur, & simul cum ipsa dicuntur. Ergo à Missa incipit Paschalis solemnitas, & tradit Henric. lib. 13. cap. 47. num. 3. Polancus de interdicto, circa finem pag. 150. Suar. disp. 34. sect. 1. num. 42. Sayrus loc. alleg. De festo Pentecostes, & simul de prædicto festo Paschatis hac ratione probatur, quia Missa quæ in vigilia illius diei celebratur, est propria diei sequentis; nam in Pascha Missa quæ erat dicenda nocte illa anticipatur, ideoque in oratione dicitur: *Deus qui hanc sacrificium noctem.* In vigilia vero Pentecostes, præfatio dicitur de Spiritu sancto, & legitur communicanda. Ergo illæ Missæ ad festivitatem diei sequentis pertinent, ac proinde ab illo tempore incipit festivitas. De festo Natalis Domini probat Paludan. quia à Laudibus vigiliæ sit officium duplex, quasi iam inchoetur Natalis solemnitas. Sed quoniam hoc sic probabile, (vt cenet Sayrus) probabilius existimo initium huius solemnitatis à primis vespere, & non à Missa computandum esse. Nam si ex eo quod Laudes in officio vigiliæ sub officio duplici recitentur, sumatur initium Natalis solemnitatis quoad interdicti suspensionem, affirmandum est ab eo tempore, quo Laudes recitari possunt, suspendi Interdictum, ac proinde à prima nocte diei antecedentis vigiliam suspensionem esse, quod est omnino falsum. Præterea introitus Missæ in vigilia præscriptus, manifestè indicat non ab eo tempore incipere Natalem solemnitatem. Inquit enim Ecclesia. *Hodie scietis quia venit Dominus, & mandè videbitis gloriam eius.* Officium verò duplex quod in Laudibus, & in Missa vigiliæ sit, præstatur non quia sit initium solemnitatis, sed quia est dispositio ad tantam solemnitatem. Sic tradit Suar. dicta sect. 1. num. 40. Polancus in director. confessor. pag. 150. Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 10. concl. 2.

Finiantur autem hæc festivitates secundum Authores num. præced. relatos in Completorio festi inclusivè, quia completorium pertinet ad officium solemnitatis inclusivè, & ex alia parte sub vespertino officio comprehenditur, vt notavit Glossa in cap. ult. dist. 92. Quod intelligendum est cum Medina in sum. lib. 1. cap. 1. §. 13. Henric. lib. 13. cap. 47. num. 3. Alfonso Viualdo tit. de interdicto num. 246. Sayro lib. 5. cap. 13. num. 8. Suar. disp. 34. sect. 3. num. 22. Auila dicto dub. 10. conclus. 3. secundum diversam modum recitandi diversarum Ecclesiarum. Nam etiam in Ecclesia Cathedrali dictum sit completorium, & pulsatum ad Interdictum, poterit completorium in Monasteriis, aliisque Ecclesiis hora consueta dici cum solemnitate, dummodo in fraudem Interdicti non fiat. Non tamen licet ultra completorium prorogare suspensionem Interdicti pro toto illo die vsque ad mediam noctem, quia est contra communem sententiam vsu præceptam: aliàs liceret matutinas preces, quæ prima nocte solent in Ecclesiis Cathedralibus dici, solemniter recitari, quod nullo modo est admittendum.

§. III.

De tertio effectu Interdicti, qui est privatio Ecclesiasticæ sepulturæ.

- 1 Privati interdictum siue locale, siue personale Ecclesiasticæ sepulturæ.
- 2 Ab hac privatione eximuntur Clerici.
- 3 Vt hoc privilegio gaudeant quatuor conditiones servanda sunt.
- 4 Plures docent in festiuitatibus concessis in cap. alma licitum esse corpora defunctorum publico, & solemniter rite sepelire.
- 5 Probabiliorum existimo sententiam negantem.
- 6 Satisfit oppositis fundamentis.
- 7 Laicus habens privilegium assistendi officiis diuinis, nequit ex vi illius in loco sacro interdicto sepeliri.
- 8 Privilegium concessum Clericis extenditur ad interdictum locale speciale, modo Clerici sint illius Ecclesiæ, siue Clerici sint illius Ecclesiæ, siue aliena.
- 9 Clerici in Ecclesiis specialiter interdicta sepeliendi sunt absque cunctis.
- 10 Interdictum personaliter modo denunciatus sit, privatus est Ecclesiasticæ sepultura. Et idem est si generaliter fuerit interdictus.
- 11 Nominatum denunciatus interdictus si decedat absque absolutione, & nullum contritionis signum dedisse confiteri, extra locum sacrum sepeliendus est. Secus si confiteri signa contritionis exhibuisse, vel saltem sit suspicio probabilitatis.

12 Si interdictum sit solum ab ingressu Ecclesiæ, & ante mortem pariter nulla præstata absolutione, potest Ecclesiastica sepultura tradi.

Interdictum absolutè siue locale, siue personale privatur Ecclesiastica sepultura, quia est vnus ex illius effectibus, vt tradunt omnes Doctores. Quare si locale sit interdictum potest ne in illo loco sacro sepultura concedatur, si personalis, ne ea persona Ecclesiastica tradatur sepultura. Sepulturam Ecclesiasticam appellamus locum sacrum per Episcopum benedictum in sepulturam fidelium destinatum. Sepeliri autem fideles in hoc loco, si interdictum est generale loci, constat esse prohibitum ex cap. quod in te de penitent. & remissionibus, & sumitur ex cap. cum & plantare. §. quod si. & cap. privilegia. Cap. Episcoporum de privilegiis in 6. Quod non solum habet verum in adultis, fed etiam in infantibus, vt superius diximus, quia hæc prohibitio viuentes respicit, quos obligeat, ne fidelibus sepulturam Ecclesiasticam in loco interdicto concedant. Sicuti docet Nauarr. cap. 27. numero 168. Sayrus cap. 8. num. 5. Henric. lib. 13. cap. 42. num. 3. & cap. 49. numero 2. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 2. num. 3. Bonac. lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 2. num. 3. Bonac. t. 1. de censuris. disp. 1. punct. 5. num. 9. Dixi in loco sacro: nam extra locum sacrum etiam interdictus sit, vel in loco sacro non interdictus, non prohibentur corpora fidelium sepeliri, vt bene notant Nauarr. c. 27. n. 176. Henric. lib. 13. c. 44. n. 4. Suar. dicta sect. 1. num. 1. Auila 5. p. disp. 4. sect. 2. dub. 2. Sublato interdicto qui extra locum sacrum sepultus est, debet exhumari, & in loco sacro sepeliri, vt prænti Doctores aduertunt.

Ab hac prohibitione eximuntur clerici, quibus decedentibus conceditur Ecclesiastica sepultura. Cap. quod in te de penitent. & remissionibus, dummodo personalis speciali interdicto negati non fiat, vel dederint causam culpabilem interdicti, quod perinde est, vel nisi Ecclesiasticum interdictum violenter, actione inquam quæ clericorum sit propria, neque laicis communi, vt placuit Suar. disp. 3. sect. 1. num. 4. Nominè Clerici intelliguntur in præfati (vt superius dixi) omnes personæ Ecclesiasticæ siue sacculares siue regulares, siue viri siue feminae etiam Religionum nouitii. Quinimo coniugati si habitum, & tonsuram deserant, & ab Episcopo designati sunt alicui Ecclesiæ in illius Ecclesiasticum obsequium.

In huius privilegij vsu præscribuntur quatuor conditiones, in dicto cap. quod in te de penitent. & remissionibus. Prima vt sepultura detur: his clericis in cæmeterio Ecclesiæ; per quam conditionem videtur excludi Ecclesia, quæ nomine cæmeterij non venit, siquidem concessio accessorio non conceditur principale, imò tacite denegatur. Verum iam vsu obtinuit, teste communi sententia, nomine cæmeterij ibi comprehenduntur quælibet locum sacrum sepulture fidelium destinatum. Vsurpauit enim Pontifex nomen cæmeterij potius quam Ecclesiæ, quia frequentius ibi sepeliebantur fideles, & vix vllus nisi esset Princeps in Ecclesia sepeliebatur. Arguunt cap. Nullus, 13. quæst. 2. Et docet Covarruv. cap. alma 2. par. 4. num. 7. vers. clericis. Henric. lib. 13. cap. 44. num. 4. Auila 5. p. disp. 4. sect. 3. dub. 2. vers. circa quam conclusionem. Suar. disp. 3. sect. 1. numero 7. Secunda conditio est, vt fiat sine pulsatione campanarum, quæ explicanda est iuxta ea quæ §. præced. diximus de officiis diuinis. Tertia, ne fiat sepultura cum solemnitate, Ecclesiastica inquam; nam quæ pertinet ad humanum honorem, non prohibetur; vt notant Suar. dicta sect. 1. n. 8. Quarta vt fiat cum silentio, hoc est absque officiis diuinis more Ecclesiastico dicendis. Potest tamen iuxta concessionem cap. alma celebrari Missa, & officium diuinum, seruata moderatione ibi præscripta. Vnde si extra Ecclesiam sepeliendum est corpus, nequit ibi vllum officium diuinum celebrari, vt aduertit Auila supra dub. 2. & 3. Alios referens Suar. disp. 3. §. 1. n. 9.

Sed dubium est, an in festiuitatibus concessis in cap. alma, & aliis Apostolicis constitutionibus de quibus supra, licet corpora defunctorum quorumlibet sepelire publice, & solemniter rite. Dixi quorumlibet. Nam corpora Clericorum non videtur dubium solemniter sepeliri posse; siquidem ipsæ Ecclesiastica sepultura conceditur in dicto cap. quod in te, & solemnitas permittitur in dicto cap. alma. Quare de aliis fidelibus est quæstio, an concedi illis diebus possit Ecclesiastica sepultura? Affirmant S. Antonin. 5. p. tit. 29. cap. 4. n. 1. Angelus verb. interdictum 6. n. 2. Syluest. verb. interdictum 4. q. 2. vers. quarum. Tabiena eodem 5. num. 12. Nauarr. cap. 17. n. 18. in fine. Henric. lib. 13. cap. 44. num. 5. & cap. 47. num. 4. Alfonso Viuald. de interdicto, num. 250. Sayr. lib. 5. in sum. c. 1. Bonac. t. 1. disp. 4. de interdicto, p. 5. n. 7. Ducuntur quia quibus communicamus viuus, defunctis communicare possimus. Cap. sanè. 1. 24. quæst. 2. Sed in his festiuitatibus licet clerici cum omnibus fidelibus in diuinis officiis communicent. Ergo etiam cum illis iam defunctis communicare poterant. Secundo sepultura sacra non tam ratione sui, quam ob diuina officia ei adiuncta prohibetur. Ergo concessis diuinis officiis sepultura

sepultura concedi censetur. Tertio hoc privilegium *cap. alma mater*, est favorabile fidelibus, & nemini nocivum, & est in iure inferum, ergo ample est interpretandum, ut comprehendat non solum officium divinum quod pro viuis peragitur, sed quod peragitur pro defunctis. Neque his obstat Textus in *cap. cum & plantare*, quod si Templarij de Privilegijs, & *cap. de privilegio*, §. illud eodem tit. quibus contraria sententia præcipue nititur: vbi seculares ad sepulturam Ecclesiasticam non admittuntur, tamen admittantur ad divina officia, quia non in eorum favorem, sed in favorem Templariorum privilegium illud concessum est. Secus est de privilegio *dicto cap. alma*, quod in favorem totius populi Christiani expressum fuit. Paterquam quod ad sepulturam Ecclesiasticam admitti possunt omnes in *dicto cap. cum & plantare*, nisi expressè excepti fuissent. Cum ergo in *dicto cap. alma* nulla sit talis exceptio, asserendum est omnes admitti posse.

Cæterum etsi hæc sententia valde probabilis sit, probabilior existimo negantem his festinatibus posse solemniter quodlibet corpus defunctum sepulturæ concedi, quam doctor Glossa in *Clement. 1. verbo de Sepultur. Couarruv. pluribus referens, dicto cap. alma 2. p. 5. num. 6. Vgolin. tab. 5. p. 9. s. 1. Maiol. lib. 3. de irregularitat. cap. 2. num. 8. Suar. disp. 3. sect. 2. num. 13. Coninch. disp. 17. dub. 2. n. 55. Aulla disp. 4. sect. 2. dub. 3. Filic. tract. 18. num. 99. Gaspar Hurtado de interdicto diffinit. 9. Moeur, quia privatio sepulturæ Ecclesiasticæ est vnus ex effectibus interdicti, & distinctus à privatione divinarum officiorum ex Textu in *cap. si civitas de sentent. excommunicat. in 6. & cap. episcoporum de Privilegijs, eodem lib. de laicis tempore generalis localis interdicti, denegatur Ecclesiastica sepultura, quæ solis Clericis est concessa in cap. quod in te de penitent. & remission. Neque in *dicto cap. alma*, hæc denegatio reuocatur, cum ibi nulla sit facta mentio sepulturæ Ecclesiasticæ. Ergo nullatenus possunt Ecclesiasticæ sepulture tradi. Secundò probò ex *cap. cum & plantare*, §. quod si Templarij de Privilegijs vbi dicitur accedentibus Templarijs, & Hospitalarijs ad Ecclesiam interdictam semel in anno celebrari posse divina officia publicè apertis ianuis, propter eorum iucundum aduentum, ut explicatur *cap. ut privilegia*, §. illud de Privilegijs, & tamen Ecclesiastica sepultura laicis denegatur. Ergo signum est ex concessione divinarum officiorum sepulturam non esse concessam. Neque obstat non in favorem laicorum, sed Templariorum hoc privilegium concessi, siquidem ex solo favore Templarij facti laici ad divina admittuntur, cur ergo non admittuntur ad sepulturam? Neque valet dicere admitterendos fore, nisi ibi expressè excepterentur, quia illa exceptio non est noua dispositio, sed iuris declaratio. Et confirmo, quia in *dicto cap. quod in te*, conceditur clericis Ecclesiastica sepultura, non autem conceduntur divini officia, sed potius ex vi illius *cap. denegatur*. Ergo Ecclesiastica sepultura quid distinctum est ab officiis divinis ac proinde ex concessione, vel negatione divinarum officiorum, non est concessa, vel negata sepultura.**

Neque obstant argumenta contrarie sententiæ. Ad primum concedo quibus communicamus viuis posse communicare defunctis in eadem re, sed in diuersa. Vnde cum non communicemus viuis in sepultura Ecclesiastica, sed solum in divinis officiis, inferitur cum ipsis defunctis solum in officiis communicare posse. Ad secundum nego Ecclesiasticam sepulturam prohiberi ratione divinarum officiorum tantum; siquidem verè ratione sui prohibetur. Ad tertium concedo privilegium *dicto cap. alma* late interpretandum esse, sed non ultra verborum proprietatem, cum autem ibi illud privilegium solum sit de officiis divinis, non verò de Sacramentis, & Ecclesiastica sepultura, efficitur sola officia divina non Sacramenta, neque Ecclesiasticam sepulturam permitti.

Ex his efficitur laicum habentem privilegium assistendi officijs divinis tempore interdicti, recipiendive sacramenta, ex vi huius privilegij tantum non posse in loco facto interdicto sepeliri. Sicuti Suar. Coninch. Vgolin. Hurtado, & alij locis allegatis docent, tamen contrarium laicis inconsequenter docuit Aulla *suprà*, dub. 4. Concedo tamen, si privilegium alicui concederetur sub hac generalitate, ut ad divina admittatur, posse ex vi illius Ecclesiasticæ sepulture tradi, quia ex illa generali concessione videntur omnes effectus interdicti suspendi. Argum. *cap. si sentent. excommunicat. in 6. Ut bene advertit Suar. disp. 3. sect. 1. num. 16.*

Hucusque de interdicto generali locali sermone fecimus. Etsi de interdicto locali speciali loquamur, nemini est dubium Ecclesiasticam sepulturam ibi prohiberi. Solum est dubium, An exceptio, & privilegium prædictum clericis concessum extendatur ad interdictum hoc locale speciale? Qua in re Innocent. in *cap. fin. de excessib. prelator.* & Ioan. Andreas *cap. quod in te de penitent. & remissionib.* & Summa Aftenf. 2. p. lib. 7. tit. 16. art. 3. in initio negativam partem tenent, ducti ex eo quod in *dicto cap. quod in te*, vbi sepultura Ecclesiasticis decedentibus conceditur, sermo sit de interdicto locali generali. Non igitur extendi debet hæc concessio ad locale speciale interdictum.

Communior tamen sententia affirmat clericum in ea Ecclesia sepeliri posse, si illi iuncti Ecclesia sit, nam esto expediens sit, ut in Ecclesia non interdicta si commodè fieri possit, sepeliatur, nulla tamen est obligatio, cum nullibi inveniatur clericus à sepultura loci specialiter interdicti exclusus. Nam Textus in *dicto cap. quod in te*, mentionem faciens interdicti generalis, speciale non exclusit, & illa mentio facta est, quia interdictum generale est frequentius, non ut dispositionem restringeret. Sicuti tradit Panormit. in *dicto cap. quod in te*, num. 10. Syluest. verbo interdictum §. num. 10. Couarr. *cap. alma*, 2. p. §. 2. num. 7. Henric. lib. 1. c. 4. num. 4. Sayrus lib. 5. cap. 8. a n. 12.

Si verò Clerici alieni sint grauior est dubitatio, an in loco specialiter interdicto sepeliri possint? Negant Panormit. Syluest. Couarrua, Henric. locis allegatis, nam cum habeant Ecclesias non interdictas, quibus sepeliri possint, non debet Ecclesia interdicta illis concedi. Hæc tamen ratio solum probat conuenientiam non obligationem, ideòque probabilis existimo sepeliri in ea Ecclesia posse, quod docuit Hostiens. in *cap. fin. de excessib. prelator.* Paludan. in 4. d. 18. q. 8. in art. 2. princip. conclus. 10. Sayrus lib. 5. cap. 8. num. 13. Suar. disp. 3. sect. 2. num. 4. Aulla §. p. de censur. disp. 4. sect. 3. dub. 2. vers. secundò notandum. Moeur, quia nullus textus concessam clericis sepulturam tempore interdicti locali restringit ad propriam Ecclesiam. Item ex eo quod clericis in *dicto cap. alma* concessum sit divina celebrare *superiori*, §. statim tam Clericos illius Ecclesiæ, quam alienos admitti posse. Ergo eadem ratione ex concessione sepulturæ clericis facta, omnes indifferenter admitti poterunt, quia ratio concessionis eadem in omnibus est, scilicet clericalis ordo. Præterquam quod plures essent clerici ab Ecclesiastica sepultura excludendi, cum plures adint nulli speciali Ecclesiæ ascripti.

Illud verò est certum Clericos in Ecclesia specialiter interdicta sepeliendos esse abique officio Missæ, & abique cantu, & pulsatione campanarum, quia ita præscribitur in *dicto cap. quod in te*. Neque per concessionem *cap. alma mater* est aliquid mutatum, cum concessio *cap. alma* non de interdicto speciali, sed generali loquatur. Sicuti notatur Paludan. *dicto concl. 10.* Couarrua. §. 2. num. 2. vers. clericis. Henric. *cap. 4. num. 4.* Sayr. lib. 5. cap. 8. num. 14.

Porro si loquamur de interdicto personali, si hoc speciale sit constat interdictum priuatum esse Ecclesiastica sepultura. *Cap. Episcopus de Privilegijs in 6. & Clement. 1. de sepulturis.* Et idem est, si causam culpabilem interdicto dederit, quia (ut sæpè dixi) hic habetur ut personaliter interdictus, neque in hac parte alicui etiam clerico fauor vllus conceditur, Debet tamen esse denunciatus, nam post Extravaug. ad *evitanda scandala*, nemini est neganda sepultura Ecclesiastica ex vi alicuius censuræ, vel sententiæ, nisi prius fuerit ea censura, vel sententia denunciata. Vti colligitur ex ipsa Extravaug. & ex *cap. ut privilegia de Privilegijs. & cap. Episcoporum eodem tit. in 6.* Et tradit Suar. disp. 3. sect. 3. a num. 2. & disp. 3. sect. 2. num. 3. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 62. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 2. in fine. num. 4. Si verò generale interdictum sit, eadem ratione priuantur interdicti Ecclesiastica sepultura, quia hic est effectus proprius interdicti absolute laici. Neque opus est, ut singuli communitaliter interdicti denunciarentur, quia hoc ferè est impossibile. Satis namque est, ut ipsa communitas quæ interdicatur denunciata sit, ex eo enim reliqui qui partes sunt illius communitaliter denunciati censentur, ut bene notatur Suar. disp. 3. sect. 2. num. 3. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 56. Aulla §. par. disp. 5. dub. 1. §. sed est advertendum. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. 4. cap. 2. in fine. Tamen non improbabiler contrarium sentiat Saa, verbo interdictum, num. 3. Nauarr. *cap. 27. n. 187.*

Nominatim denunciatus interdictus si decedat abque absolutione, & nullum contritionis signum dedisse confiteri, neque illius vlla sit probabilis opinio, extra locum sacrum sepeliendus est. At si constat signa contritionis exhibuisse, vel saltem attenta conditione personæ, probabilis suspicio sit quod non esset decessurus absque penitentia, poterit præstita indirecta absolutione ab interdicto Ecclesiasticæ sepulturæ tradi. Sicuti tradunt alijs relatis Sayrus lib. 5. capite 8. num. 22. Eman. Rodrig. in *explicitat. Bulla*, §. 5. num. 11. Aulla §. p. disp. 4. sect. 3. dub. 1. in fine.

Tandem si interdictum sit solum ab ingressu Ecclesiæ, & ante mortem penituerit etiam absolutus non sit, probabilis existimo nulla præstita absolutione posse Ecclesiasticæ sepulturæ tradi; quia hoc interdictum videtur appositum, quousque penitentia exhibeatur. Argum. *cap. is cui de sentent. excommunicat. in 6. ibi is cui est Ecclesia interdictus ingressus si durante interdicto decedat, non debet in Ecclesia, vel cimiterio Ecclesiastico nisi penituerit sepeliri.* Ergo penitentia posita, ut pote conditione impleta sepeliri debet, neque absolutione ibi expostulatur. Sicuti notauit Sayrus lib. 4. cap. 9. num. 18. in fine.

§. IV.

De quarto effectu interdicti, qui est ab ingressu Ecclesie exclusio.

- 1 Interdictum priuat Ecclesia ingressu sententia hominis sup-
posita.
- 2 Que continentur sub hoc effectu.
- 3 In cæmeterio potest hic interdictus diuina celebrare, & audi-
re, tamen si aliqui contrarium censent.
- 4 Non potest Diaconus, cui est Ecclesia ingressus interdictus, ex-
tra Ecclesiam postius Euangelium cantare, vel Missam
audire.
- 5 Potest hic interdictus Ecclesiam ingredi, & ibi preces funde-
re, cum non celebrantur diuina.
- 6 Plures censent ex vi huius interdicti te prohibitum esse Sa-
cramenta in Ecclesia recipere.
- 7 Probabilis est oppositum.
- 8 Satisfit fundamentum contrario.
- 9 Privilegium concessum pro illis quatuor festiuitatibus, exten-
ditur ad hoc interdictum.

Hoc esse interdicti effectum decidit textus in *cap. sa-
cro de sentent. excommunicat. & in cap. si cui eodem tit.
in 6.* aliquando tamen hic effectus suspensioni tribuitur, vt in
dicto cap. si cui. & cap. cum medicinalis eodem tit. & lib. Sicuti
notatur Sayr. lib. 4. thesauri, cap. 7. num. 11. Requirit tamen
hic effectus specialem sententiam, quia non est annexus in-
terdicto absolute, sed est quasi nouum interdictum.

Effectus huius interdicti sunt priuatio, & exclusio ab exer-
cicio Ordinis sacri in Ecclesia, & a sepultura in ipsa. cuiusque
cæmeterio. Vt habetur expressè in *dicto cap. si cui. de sentent.
excommunicat. in 6.* Item ab audicione diuinarum officio-
rum in eadem Ecclesia ex *cap. presentis 5. q. 2. & ex d. cap. si cui.*
Nomine Ecclesie venit quodlibet templum autoritate Epif-
copi deputatum ad sacra peragenda. *Cap. penult. de immunit.
Ecclesiar.* Priuatus ergo ab ingressu Ecclesie non potest Ordine
sacrum in Ecclesia exercere, neque ibi diuina officia audi-
re: extra Ecclesiam tamen in oratorio priuato, aut in agro
optime potest prædicta munia exercere; quia illa non est
priuatio absoluta, sed limitata, scilicet in loco illo, vt ex
communi tradunt Syluest. *verbo interdictum 6. q. 5. & verbo
suspensio num. 5.* Nauarr. *cap. 27. num. 17. 5.* Couarru. *cap. alma
2. p. 8. r. num. 3.* Suar. *disp. 3. 5. sect. 4. num. 6.* Auila *5. p. disp. 4.
sect. 3. dub. 5. concl. 4.* Sayr. *lib. 4. cap. 7. a num. 16. & lib. 5. cap. 9.
a num. 22.* Bonac. *disp. 5. p. 5. num. 11.* Paul. Layman. *lib. 1. sum.
tract. 5. par. 4. cap. 1. circa finem.*

Quæstio tamen nonnulla est an in cæmeterio possit hic
interdictus diuina celebrare, & audire; Negat Paludan. *in 4.
d. 18. quæst. 7. art. 3. concl. 2.* fauet Glossa *in dicto c. si cui. verbo
cæmeterio de sentent. excommunicat. in 6.* Et probari potest, quia
sepultura in cæmeterio huic interdicto prohibetur. Ergo
etiam censenda est prohibitio celebratio, & auditio diuino-
rum. Deinde si cæmeterium contiguum Ecclesie sit sub Ec-
clesia videtur comprehensum. *Argum. cap. si cuius de sentent.
excommunicat. in 6.* vbi interdicta Ecclesie cæmeterium illi
contiguum censetur interdictum. Tum quia accessorium se-
quitur naturam principalis. Tum quia vilipenderetur inter-
dictum Ecclesie si cæmeterium liberum esset.

Dicendum tamen est hunc interdictum posse in cæmeterio
diuina celebrare, & audire, non tamen sepeliri. Vti colligitur
ex Glossa *d. cap. si cui. verbo in ea.* Ancharran. *num. 1.* Geminiano
m. 4. Nauarr. *cap. 27. num. 170.* Couarru. *cap. alma 2. p.
5. r. num. 3.* Vgolino *tab. 5. cap. 16. 6. 3. num. 2.* Sayro *lib. 4. cap. 7.
num. 16. & lib. 5. cap. 9. num. 22. & 23.* Suar. *disp. 3. 5. sect. 4. a
num. 12.* Filliuc. *tract. 18. num. 103.* Bonac. *r. i. disp. 5. punct. 5.
n. 11.* Et probatur ex *sup. cap. si cui.* vbi Pontifex loquens de
sepultura dixit huic interdicto prohibitam esse tam in Eccle-
sia, quam in cæmeterio: at cum de diuinis officiis loqueretur
solum Ecclesiam expressit subdens ibi celebrantem fieri irre-
gularem. Ergo satis indicauit officia diuina in cæmeterio non
esse huic interdicto prohibita.

Neque obstat ratio in contrarium adducta, accessorium
enim sequitur naturam principalis in fauorabilibus, sed non
in odiosis. Quod si in *cap. si cuius*, sub interdicto Ecclesie
cæmeterium contiguum comprehendatur, nõ est quia cæmeterium
Ecclesie sit accessorium, sed ne Ecclesie interdictum
illudatur, quod in presenti non procedit, quia hoc interdictum
non afficit Ecclesiam, sed personam in ordine ad Ecclesiam,
ideoque est cæmeterium accessorium sit Ecclesie, quia tamen
non est accessorium persone in ordine ad Ecclesiam interdic-
tus, ex interdicto ab ingressu Ecclesie non inferitur a cæmeterio
esse interdictum.

Sed an Sacerdote in Ecclesia celebrante possit diaconus
cui Ecclesie ingressus est interdictus extra Ecclesiam Euan-
gelium canere, vel Missam audire? Affirmant Henric. *lib. 13.
cap. 43. num. 4.* Auila *disp. 4. dub. 5. ante sextam conclusionem,*

quia hic non in Ecclesia, sed extra diuina audit, & ministrat.
Sed contrarium est commune, & quantum actiue ad eantem
Euangelij omnino tenendum, eo quod illa ministratio vni-
cam cum sacrificante in Ecclesia actionem constituit, & mor-
raliter censetur in Ecclesia fieri. Præterea huic interdicto non
prohibetur (vt dicemus) materialis ingressus in Ecclesiam,
sed formalis scilicet ne diuinarum que in Ecclesia fiunt
particeps sit. Atque ita docent Geminian. *in dicto cap. si cui.
n. 7.* Antonin. *3. p. tit. 2. 6. cap. 2. §. 2.* Syluest. *verb. interdictum 6.
q. 6.* Vgolin. *tab. 3. cap. 16. §. 2. num. 2.* Sayrus *lib. 5. cap. 9. num.
20.* Suar. *disp. 3. 5. sect. 4. num. 7. & 8.* Filliuc. *tract. 18. n. 104.*
Bonac. *disp. 5. punct. 5. num. 11. in fine, & alij.*

Sed an tempore quo non celebrantur diuina possit hic in-
terdictus Ecclesiam ingredi, ibique preces fundere? Non sa-
tis constat: nam Calderin. *tract. de interdicto, membr. 2. cap.
sed queritur.* Panormit. *in cap. cum Ecclesia num. 4. de immunit.
Ecclesiar. Paul. Tulfus de visitat. & regimine Eccles. cap. 12. n. 7.*
Vgolin. *tab. 5. cap. 16. §. 1.* Suar. *disp. 3. 5. sect. 4. num. 23.* Filliuc.
tract. 18. num. 107. Alterius de interdicto, *disp. 7. cap. 2. sect. 4.* al-
ferunt simplicem Ecclesie ingressum prohiberi directè ex vi
huius interdicti, diuinarum vero celebratio, & auditio in con-
sequentiâ. Ducuntur ex *cap. laetorem 3. q. 2.* vbi euidam mat-
ricidæ prohibetur Ecclesie ingressus per annum integrum, &
subditur, vt ante fores Ecclesie, stans, orans, & deprecans Deum
perseueret. Ergo nequit intra Ecclesiam orare, & Deum de-
precari.

Cæterum est hæc sententia spectato verborum rigore ve-
ra esse videatur; at arenta intentione Ecclesie. vtiorem esse
sistimo quæ affirmat interdicto ab Ecclesie ingressu non pro-
hiberi Ecclesiam ingredi cum diuina non peragantur. Quod
docuit Innocent. *in cap. sacro verbo ingressum De sentent. ex-
communicat. N. quart. cap. 27. num. 170.* Couarru. *cap. alma 2. p.
5. r. n. 3. vers. poterit.* Costia *cap. si cui. num. 7. de sentent. ex-
communicat. in 6.* Sayrus *lib. 4. cap. 7. num. 15. & lib. 5. cap. 9.
num. 22.* Auila *5. p. disp. 4. dub. 5. concl. 7.* Paul. Layman. *lib. 1.
tract. 5. par. 4. cap. 1. circa finem.* Bonac. *disp. 5. de interdicto 5.
num. 11.* Ducor, quia templa deputata sunt eo sine præcepto,
vt ibi sacra solemniter peragantur, & populus ad ea audientia
congregetur, ergo ingrediens templum quando nec sacra per-
agantur, neque ea audire potest, non videtur ingredi tem-
plum formaliter, & quatenus influitur esse ac proinde neque
violare præceptum impositum, ne Ecclesiam ingrediantur,
quia intelligi debet de ingressu templi formalis & secun-
dum suam institutionem, seu de ingressu templi publico, &
dum diuina aguntur, vt sic rubore perfusus videns scã com-
muni oratione exclusum delicti penitet.

Neque obstat Textus in *cap. laetorem.* Nam respondet pos-
sumus priuari ibi matricidam, orare, & deprecari Deum in
Ecclesia cum aliis fidelibus quando diuina celebrantur; sed
extra Ecclesiam, vel in Ecclesia cum nulla celebrantur diuina.
Quod aperte constat ex eo quod post primum annum duobus
sequentibus præcipitur huic matricidæ stare, vel orare in Ec-
clesia inter audientes. Signum igitur est loqui textum de tem-
pore quo diuina fiunt. Præterea in illo textu non sentitur in-
terdictum de quo in presenti, sed præceptum prohibitum in
penam delicti commissi. Adde huic interdicto non esse pro-
hibitum saltem sub graui culpa transire per Ecclesiam, cum
ibi diuina celebrantur, ibique orationem breuem fundere,
quia ex illo transiit dici non potest diuina audire, cum non
per se, & ex proposito ea audiat. Sic docuit Nasarre. *cap. 17.
num. 170.* Auila *c. p. disp. 4. dub. 5. conclus. 7.* Bonac. *de interdic-
to disp. 5. p. 5. n. 11.*

Gravior dubitatio est, An ex vi huius interdicti ab ingressu
Ecclesie prohibeatis a recipiendis in Ecclesia sacramen-
tis? Affirmat Glossa *in cap. presentis 5. q. 2. & cap. de vni-
uerso 12. quæst. 2. & cap. laetorem 3. q. 2.* vbi prohibitio Eccle-
sie ingressu simul prohibetur communicatio. Angel. *verbo sus-
pensio 3. num. 4.* Syluest. *eodem q. 5. circa finem.* Sayrus *lib. 5. cap.
9. num. 21.* Suar. *5. de censur. disp. 3. 5. sect. 4. num. 5. circa finem.*
Conicah. *disp. 17. dub. 2. num. 59.* Paul. Layman. *lib. 1. sum. tract.
5. par. 4. cap. 1. circa finem.* Et probari potest, quia ideo di-
uinus numerus præcedenti huic interdictum priuatum esse Ec-
clesiam ingredi, cum diuina celebrantur; quia Ecclesia
ad id præcipue deputata est, at etiam deputata est ad recep-
tionem sacramentorum, ergo receptio sacramentorum pro-
hibita censeri debet. Deinde receptio sacramentorum quod
nobilis est, quam diuinarum officiorum assistentia, sed in-
terdictus ab ingressu Ecclesie excluditur ab officiorum diu-
inarum assistentia. Ergo a fortiori excludendus est a sacra-
mentorum receptione.

Nihilominus est hæc sententia sit satis probabilis, proba-
biliorero credo spectato iuris rigore quæ asserit interdicto
ab Ecclesie ingressu non esse prohibitum sacramenta in Ec-
clesia recipere. Sicuti docuit Henric. *lib. 13. cap. 32. num. 2.*
Auila *5. p. de censur. disp. 4. dub. 5. conclus. 6.* Bonac. *disp. 5. de
interdic. p. 5. n. 12.* Ducor, quia penæ extendendæ non sunt
absq; manifesto textu, vel ratione, at nullus est textus, ex quo
colligatur huic interdicto prohibitam esse sacramentorum

PUNCTUM V.

Quod peccatum sit violatio interdicti?

- 1 Clericus violans interdictum suae personale; sine locale ministrando Sacramentum, peccat mortaliter. Idem est ex se quoad officia divina.
- 2 Ex levitate materia peccatum veniale in officiis divinis esse potest.
- 3 Ex exercitio Ordinum minorum vix Clericus committere peccatum mortale potest.
- 4 Laici recipientes Sacramentum; mortale peccatum committunt.
- 5 Enumerantur casus in quibus ob assistentiam divinis officiis peccatum mortale laici committunt.
- 6 Aliqui censent seculo Ecclesiae committunt, violentia, & fraude nullum committere peccatum in casu, divinis in loco interdicto assistentes.
- 7 Certum est peccatum aliquod esse, & probabilius esse mortale.
- 8 Duplex conditio necessaria est pro obligatione cuiuslibet interdicti.

Loqui possumus de Clericis, & de laicis. Clericus violans interdictum suae personale, sine locale ministrando Sacramentum, vel illud recipiendo, peccat mortaliter, quia contra prohibitionem Ecclesiasticam in re gravi delinquit, neque huic conclusioni aliquis est qui contradicat. Quoad officia vero divina in loco interdicto dubius est Caetan. verbo interdicti violatio. Sed reliqui omnes Doctores constanter affirmant ex se & ex suo genere, peccatum mortale esse violationem interdicti cuiuscunque sine localis, sine personalis. Quare Clericus interdictus divinis assistens, vel in loco interdicto officia divina celebrans aliter quam permissum est, peccatum mortale committit, nisi ex parvitate materiae, vel ignorantia excusetur. Vti docuit ex communi sententia Toler. lib. 1. cap. 20. Sayr. lib. 5. thesauri, cap. 1. num. 5. Suar. disp. 34. sect. 4. a num. 10. Coninch. disp. 17. dub. 3. a num. 64. Bonac. de interdicto, disp. 5. pun. 7. num. 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 3. num. 1. Gaspar Hurtado de interd. diff. 10. num. 32.

Dixi ex se, & ex suo genere, nam ex levitate materiae saepe veniale peccatum esse potest. Si enim parti officii divini arbitrio prudentis non notabili clericus interdictus assistat, vel illam recitet in loco interdicto absque moderatione praescripta in cap. alma mater, non mortale, sed veniale peccatum committit, vti relati Doctores advertunt. Quare inquit Suar. dicta sect. 4. num. 13. si Sacerdos celebrans in loco interdicto ostium apertum esse permittat, dum cantatur Evangelium, vel sit offertorium, vel post communionem orationes recitentur, non mortaliter, sed venialiter tantum peccat. Quia imo addit, si casu contingat ostium ab ingredientibus apertum relinqui, non teneri Sacerdotem celebrantem illicdistere, donec claudatur, quia non licet ita facile sacrum misterium intermittere, tamen interim dum ostium clauditur Epistola, aut Evangelium dicatur: satis est cauere ne nimia sit dilatio. Quod si oportuerit signo aliquo admonere loci & temporis opportunitas, & decencia servetur.

Ex exercitio autem minorum ordinum vix unquam clericus committere mortale potest, quia horum ordinum ministratio, & officia exercentur a clericis tanquam propria ordinis, sed qualiter ab aliis laicis exerceri possunt. Sicuti tradit Suar. dicta disputat. 34. sect. 4. num. 9. Aulla 5. p. disputat. 5. dub. 2. §. notandum. Bonac. de interdicto, disput. 5. p. 7. numero 4. vers. dixi.

Quoad laicos atinet dubium esse non potest peccatum grave committere, si interdicti aliquod Sacramentum sibi prohibuit recipiant, quia directè ab eorum receptione vi personalis interdicti excludantur, & cum materia gravis sit non est vnde à peccato mortali excusetur. Idem est si in loco interdicto illud recipiant. Quia eo ipso quo Sacerdotibus prohibita est illius Sacramenti ministratio, consequenter laicis prohibetur eius receptio. Praeterquam quod nullus recipere Sacramentum potest, quin illius ministracionem virtualiter perat, & ad ipsum cooperetur. Ergo ex hac parte excusari illa actio à mortali nequit. Sicuti tradit Suar. disput. 34. sect. 2. numero 6. & disput. 34. sect. 5. num. 9. Coninch. disp. 17. dub. 3. in fine num. 69. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 3. num. 2. conclus. 2. Gaspar Hurtado, de interd. difficult. 10. in fine num. 32.

Si vero de assistentia divinis loquamur, sunt aliquot casus, in quibus omnes ferè Doctores damnant laicum peccati mortalis. Primo, si compellant clericum in loco interdicto publice, & solemniter celebrare. Secundo si pullatis campanis, vel publico praeconio praesumant convocare populum ad audienda divina in loco interdicto. Tertio si praesumant impedire, ne excommunicati, vel interdicti notifi-

Q 3

receptionem; quin potius ex cap. sacro de sentent. excommunicat. & cap. 15. cui eodem tit. in 6. & aliis non leviter inferuntur censuram esse, siquidem solum ibi enumeratur prohibitam huic interdicto esse divinum celebrationem, & auditionem, & sepulturam. Ergo cum nulla de Sacramentorum receptione mentio facta sit, intelligi debet permissa. Praeterea id ipsum colligitur ex dicto cap. De viro nefando. & cap. latorem, ubi post interdictum latum communio specialiter prohibetur.

Neque obstat fundamentum oppositum, fateor enim Ecclesiam deputatam esse ad Sacramenta ministranda, & recipienda; ex interdicto autem ab ingressu Ecclesiae non prohibetur omnibus, ad quae Ecclesia deputatur, sed illis tantum, quae ex aliquo textu colliguntur, cum vero ex nullo colligatur Sacramentorum receptionem prohiberi, asserendum non est. Neque refert hanc receptionem graviolem, & excellentiorem esse divinum officiorum assistentiam, quia inde non probatur prohibitam esse, sed ad summum prohiberi debuisse. Praeterquam quod illa receptio est, excellentior sit non est ita frequens, ac ministratio divinorum, illorumque assistentia.

Potro privilegium concessum pro illis quatuor festivitibus, in quibus in cap. alma mater, permittitur interdicti interesse divinis, ad interdictos ab Ecclesiae ingressu extenditur. Sicuti notavit var. disp. 35. sect. 2. num. 5. in fine, siquidem interdicti ab Ecclesiae ingressu non efficacius excludantur à divinis officiis, quam absolute interdicti.

§. V.

De aliis effectibus qui solent interdicto attribui.

- 1 Non prius iurisdictione.
- 2 Neque indulgentiarum consecutione.
- 3 Neque suffragiis Ecclesiae.

Primus enumerari solet privatio iurisdictionis. Circa quem effectum distinguendum est de iurisdictione spirituali, & temporalis, & de iurisdictione fori interioris, & exterioris. Item de interdicto absolute lato, vel lato ab ingressu Ecclesiae. Si loquamur de interdicto absolute lato, nullatenus privatur iurisdictione fori temporalis, sine spirituali, sine fori interioris, sine exterioris excepta iurisdictione, quae in administratione aliquorum sacramentorum, & in officiis divinis exercetur, quia ex nullo textu haec poena interdicto annectitur. Sicuti tradit Nauarr. cap. 27. num. 176. Couarruv. 2. p. cap. alma. §. 1. num. 3. Vgolino. tab. 1. cap. 3. §. 2. Henrici. cap. 43. num. 4. Suar. disp. 35. sect. 4. num. 14. Aulla disp. 4. dub. 5. conclus. 5. Sayrus lib. 5. cap. 6. num. 11. Bonac. de interdicto, disp. 5. punct. 6. num. 1. Vnde interdictus absolute excommunicatur, suspenditur, & ab his censuris absolvi potest, quia haec ad iurisdictionem, & non ad ordinis officium pertinent, & ob eandem rationem potest indulgentias concedere, conferre beneficia, proferre sententias, testamentum condere, & similia, quia nullibi absolute haec interdicto prohibentur. Sicuti notant praedicti Doctores.

Idem dicendum est de interdicto ab Ecclesiae ingressu, solum est differentia, quod hic interdictus privatur omni usu iurisdictionis in Ecclesia exercendo, qui ad Sacramentorum administrationem, officiorumque divinorum pertinet, quia ab his omnibus remouetur, vti constat ex §. praecedenti dictis. At absolute interdictus potest sibi aliqua Sacramenta ministrare, potest enim in foro interiori poenitentes absolvi, quod tamen interdictus ab Ecclesiae ingressu nequit. Argum. cap. sacro de sentent. excommunicat. & ibi Glossa, & cap. cui, eodem tit. lib. 6. docent Doctores relati.

Secundus effectus est indulgentiarum consecutio. De quo effecta breviter dicendum est, ex vi nullius interdicti exclusum esse interdictum ab hac indulgentiarum consecutione, quia nullibi id cauetur. Per accidens tamen impediri potest. Nam si interdictus sit personalis specialis, & causa interdicti non poenitit, impeditur ab indulgentiis consequendis non ex vi interdicti, sed ex peccato mortali in quo perseverat.

Deinde si opera iniuncta ad indulgentias consequendas nequit praestare, quia ex vi interdicti ab eorum executione remouetur, impeditur etiam ab indulgentiarum consecutione, sed hoc impedimentum formaliter non provenit ex interdicto, sed ex eo quod non apponitur conditio operum, sub qua indulgentiae sunt concessae. Sicuti cum Vgolino tradit Sayrus lib. 5. cap. 9. in fine n. 27. Bon. de int. disp. 1. c. 6. p. 6. in fine n. 4.

Tertius effectus esse potest privatio suffragiorum, & honorum Ecclesiae. Sed dicendum est hanc privationem nulli interdicto annecti, quia ex nullo textu colligitur. Quare si ex culpa, & peccato non impediantur interdicti horum bonorum participacione, nequaquam ex vi interdicti ab ea exclusi sunt, sed pro ipsi, sicuti pro aliis fidelibus Ecclesiae preces fundere potest, vti advertit Sayr. lib. 3. thes. cap. 9. n. 26.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars VI.

nam exeat è loco sacro, quando sunt à clero admoniti. Quarto si ipsimet moniti à clero, renuant exire. Hi casus habentur in *Clement. grauis de sentent. excommunicat.*

His addi potest quintus, si violenter se diuinis ingerant, quia grauem iniuriam irrogant Ecclesie, illisque ministris, & colligitur ex quarto casu apposito in *d. Clement.* Deinde Textus si dolo, & fraude fingentes se Clericos esse, vel privilegium habere diuinis assistant, quia decipiunt ministros Ecclesie in re graui, scilicet in celebratione diuinorum laicis presentibus. Sicuti si persuaderes clericum in loco interdicto publice celebrare, fingens non esse interdictum. Atque ita tradit Coninch. *disp. 17. dub. 2. num. 68.* Paul. Layman. *dicto cap. 3. num. 2.* Sayrus *lib. 5. thesauri cap. 14. num. 2.* Tametsi in hoc vicino casu contrarium sentiat Henriquez *libro 13. cap. 46. numero 3.* Item septimus, si more Ecclesiasticorum officia diuina solemniter peragant, quia ordinis vsum usurpant, & grauem iniuriam Ordini clericali irrogant, vti aduertunt Sayrus, Coninch; & Layman, *supra*, quamuis Henriquez dubius sit. Tandem si personaliter interdicti sint peccatum mortale committent diuinis assistentes, siquidem ex vi interdicti per se & directè ab eorum assistentia excludantur. Vti aduersus Caiet. *verbo interdicti violatio* docent reliqui Doctores, vt videre est in Nauarr. *cap. 27. num. 187.* Henric. *lib. 13. cap. 46. num. 3.* Sayro *lib. 5. thesauri, cap. 14. num. 3.* Coninch. *disp. 17. dub. 3. n. 68.* Bonac. *de interdicto disp. 5. pun. 7. num. 1. & 2.* Gasp. Hurtado *diffic. 10. n. 32.*

6 Vnde quod in questionem verti potest, an seculo Ecclesie contemptu, violentia, fraude, aliisque circumstantiis extrinsecis peccatum mortale laici committant? In hac re nimis late locuti fuerunt Caiet. *verbo interdicti violatio §. penult.* & Nauarr. *capite 27. numero 187.* nullum per se peccatum agnoscentes, eo quod nulla adfit lex prohibens laicis diuinorum officiorum assistentiam in loco interdicto, sed solum ipsi clericis; ne officia diuina peragant laicis presentibus. Alij nempe Syluest. *verbo interdictum 6. num. 7.* Sotus in *4. dist. 22. q. 3. art. 1. conclus. 6.* Henric. *lib. 13. cap. 46. num. 3.* Maior. *lib. 3. de irregular. cap. 20. num. 9.* Gregor. de Valent. *4. disp. 7. q. 18. pun. 2. n. 2. ab. 4. A. uila 5. disp. 5. dub. 2.* Et probabile alijs relatis reputat Sayrus *lib. 5. cap. 14. num. 1.* Paul. Layman. *libro 1. summa. tract. 5. par. 4. capite 3. num. 3. conclus. 3.* Suar. ex parte *disp. 34. sect. 5. num. 9.* censent solum peccatum veniale committi, quia comparatione laicorum hæc assistentia non videtur grauis materia, maxime si ea fuerit in alijs officijs diuinis præter Missæ sacrificium, vt inquit Suar.

7 Cæterum omnino dicendum est peccatum aliquod esse, assistere laicos officijs diuinis in loco interdicto, quod docent reliqui omnes Doctores, Caiet. & Nauarro exceptis. Et colligitur ex *cap. si sententia, de sententia excommunicat. in 6. vbi aduertit tempore interdicti laicos diuina extra ciuitatem interdictam audire posse, quod frustra aduenteretur, si possent in ciuitate interdicta diuina audire.* Præterea sic assistentes Ecclesie intentioni aduersantur, quæ est laicos ob officijs diuinis in loco interdicto celebratis remouere, aliàs non prohiberet in *capite alma de sentent. excommunicat. in 6.* ne campanis pulsatis, necue alta voce, & apertis ianuis officia celebrarentur. Hoc tamen peccatum est probabile sit, solum esse veniale, probabilius reputo ex suo genere mortale esse. Vti docuit Innocent. in *cap. tanta, num. 2. de excessib. Pralator.* S. Antonin. *3. part. tit. 27. cap. 4. sub finem.* Suar. *disp. 34. sect. 5. num. 4.* Filliuc *tract. 18. num. 54. & 81.* Coninch. *disp. 17. dub. 1. num. 64. & 67.* Bonac. *de interdicto, disp. 5. pun. 7. num. 1.* Gasp. Hurtado *de interdicto diffic. 10. à numero 32.* Ratio est, quia assistentia diuinis officijs grauis materia est, ad quam si ex voto quis obligaretur non est dubium mortaliter in illius transgressione peccaturum.

Cum ergo ex vi interdicti hæc assistentia prohibita sit laicis, efficitur laicos transgredientes hanc legem mortaliter peccaturos. Neque obest huic grauitati quod indirectè laicis hæc prohibitio facta sit, dummodò verè sit facta, sicuti non obest, vt fideles excommunicatum denunciatum vitare teneantur, quod illum in communicatio indirectè illis sit interdicta, directè tamen excommunicatio.

8 Ad extremum ex communi sententia moneo duplicem conditionem necessariam esse pro cuiuslibet interdicti obligatione. Prima, vt interdictum denunciatum sit; aliàs post *Extrauag. Ad uitanda scandala*, nec interdictum locale obseruare, neque personaliter interdictum vitare tenemur, esto ipso interdictus personaliter abstinere à diuinis debeat cum primum censura ligatur, quia ipsi sicut excommunicatis nullus fauor in *dicta Extrauag.* factus est. Secunda conditio est, vt passim obseruetur interdictum locale ad diuina gratiam appositum est; aliàs si ipsi interdictum non obseruent, censetur Ecclesia illud remittere, vt habetur in *capite potestas, de Privileg. Et ibi Panoimit.* Et notauit Sayrus *lib. 5. cap. 12. num. 25.*

PUNCTVM VI.

De penis violentium interdictum.

- 1 Clerici violentes interdictum per actum ordini sacro non. xiiii. irregularitatem incurruunt.
- 2 Extra prædictum casum nulla est Clericis irregularitas apposta.
- 3 Clericus, vel Religiosus violans interdictum locale, redditur inhabilis ad electionem tam actiuam, quam passiuam.
- 4 Violatores interdicti locali non incurruunt suspensionem, nisi aliquibus contrarium placeat.
- 5 Religiosus interdictum generale loci, quod ab Ecclesia matrice obseruatur violans in suis Ecclesijs, excommunicatio incurritur.
- 6 Laicis violentibus interdictum nulla est pena ipso interdicti, præter illos casus relatis in Clement. grauis de sentent. excommunicat.
- 7 Poene ferenda arbitrio iudicis relinquuntur.
- 8 Violantes interdictum quoad sepulchrum Ecclesiasticum, excommunicatio maior imponitur.
- 9 Qua communicatio cum interdictis prohibetur.

Clerici personaliter, vel generaliter interdicti, vel in loco interdicto celebrantes, alium actum ordini sacro amicum exercentes, irregularitatem ipso facto incurruunt, vt colligitur ex *cap. 1. de sentent. & vt iudic. lib. 6. & cap. cum medicis. lib. 6.* Cap. is qui §. is verò. Et *cap. si cui de sentent. excommunicat. libro 6.* Quod ad eò verum est, vt si clericus in loco generaliter interdicto celebrat, non seruata moderatione *cap. alma mater*, irregularis erit, quia illa est celebratio facta in loco interdicto, in quo nullatenus permittitur celebratio, nisi sub conditionibus in *d. alma præscriptis*: Sicuti tradit Syluest. *verbo interdictum 5. q. 5.* Couarua. *c. alma 2. p. 5. 4. num. 6.* Henric. *lib. 4. c. 7. n. 3.* Sayr. *lib. 5. thesauri c. 14. n. 30.* Bonac. *disp. 5. pun. 7. num. 4. & seqq.*

Ex eo autem quod Clericus non interdictus, & in loco non interdicto admittat interdictos ad celebrationem, illius sacramenta ministrare, sepulchrum Ecclesiasticum concedat irregularis non est, quia nullibi constat hanc penam ob hoc delictum appositam esse, & irregularitas solum in casibus à iure expressis incurritur: est tamen illi Ecclesie ingressus interdictus, quousque ad arbitrium eius cuius locum contempnit, satisfaciat competerent. *Capite Episcoporum, de Privilegijs in 6.* Sicuti plures referens tradit Sayrus *dicto cap. 14. num. 34.* Suar. *disp. 33. sect. 3. num. 8.* Bonac. *de interdicto disp. 5. pun. 7. numero 18.* Ad incurrendam tamen hanc penam, plures Doctores Nauarr. *cap. 25. num. 94.* Henric. *cap. 43. num. 3.* Suar. *disp. 34. sect. 4. in fine.* Auala *cap. disp. 5. dub. 4. conclus. 4.* censent opus esse, vt clericus à iurisdictione ordinaria Episcoporum exempti sint, quod probabile est, quantum Sayrus *lib. 5. thesauri, cap. 14. num. 8.* repugnet, ductus illa verbis: Clerici seculares, vel regulares, quantumcumque exempti. *Ly quantumcumque non ad restringendum, sed potius ampliandum dispositionem appositum est.*

Deinde Clericus, vel Religiosus etiam monialis violans interdictum locale, redditur inhabilis ad electionem tam actiuam, quam passiuam. *Cap. is qui §. is verò de sentent. excommunicat. lib. 6. & cap. 1. de postulat. Pralator.* vbi postulatio personæ quæ interdictum violauerat repellitur vt indigna. Sic tradit Syluest. *verbo interdictum 6. q. 2.* Sotus in *4. d. 22. q. 3. art. 1. conclus. 5.* Henric. *lib. 13. cap. 46. num. 3.* Suar. *disp. 34. sect. 4. n. 27.* Sayrus plures referens *dicto cap. 14. n. 6.* Coninch. *dub. 4.* Layman. *cap. 3. num. 3.* Plurè quæ ex his Doctoribus hanc penam extendunt ad violatores interdicti personalis.

Præterea placet pluribus Doctoribus, Glossæ in *cap. si de excessib. Pralator. verbo irritas.* Couarua. *capit. alma. 2. part. 5. numero 2.* Auala *disp. 5. dub. 4.* Suar. *disp. 34. sect. 4. numero 16.* Layman. *cap. 3. num. 3.* violatores interdicti locali suspensos esse ab officio, & beneficio, & consequenter à iurisdictione. At vt bene aduertit Sayrus alijs relatis, *cap. 14. n. 12.* Coninch. *disp. 17. dub. 4. num. 71.* Bonac. *disp. 5. p. 7. n. 4.* ex prædicto Textu hæc pena non colligitur, siquidem sententia ibi annullatur non ob interdicti violationem, sed quia iniquè late funt.

Religiosi verò qui interdictum generale loci quod ab Ecclesia matrice obseruatur, in suis Ecclesijs non obseruauerint, vel celebrando, vel admittendo alios ad diuina officia, vitæ prædictas penas, excommunicationem incurruunt. Sicuti aduertit Nauarr. *cap. 27. num. 146. §. 6.* Auala *5. p. disp. 5. dub. 3. conclus. 3.* Sayrus *lib. 5. cap. 14. num. 13.* Suar. *disp. 34. sect. 4. n. 19. & sect. 5. num. 9.*

Laicis verò violentibus interdictum nulla est pena ipso interdicti, præter illos quatuor casus qui referuntur in *Clement. grauis 2. de sentent. excommunicat.* quorum meminimus §. præced. *pena* Quod

Quod si de penis ferendis ob violationem interdicti loquatur arbitrio iudicis spectata delicti qualitate, relinquatur. Cap. auctoritate de Privileg. in 6. Clerici interdictum locale violantes, beneficiis privandi sunt. Cap. postulatus. §. quales violantes, beneficiis privandi sunt. Sicuti tradit Panormitan. ibi num. 5. Couarrus. cap. alma. 2. part. §. 2. numero 2. Sayrus lib. 5. cap. 1. 4. num. 7. Verum vt recte aduertit Suar. disp. 34. sect. 4. num. 27. Sayrus num. 8. hęc pena privationis beneficiorum, non debet executioni mandari, nisi ipsi violatores interdicti post monitionem sub excommunicatione, rebelles extiterint. Vt colligitur ex cap. clerici, iuncta Glossa ibi, verbo moniri, de clerico excommunicato. miniftr. Religiosi verò, & moniales ob huiusmodi delictum in actiora monasteria sunt detrahendi, ex dicto cap. postulatus, de cleric. excommunicato. miniftrante.

Tandem violentibus interdictum quoad sepulturam Ecclesiasticam, eo quod in loco interdicto aliquem sepeliant in casibus non permisis, vel interdictum in loco non interdicto Ecclesiasticę tradant sepulturę, excommunicatione maior imponitur in Clement. 1. de Sepulturis. Et est eadem excommunicatio quę lata est aduersus sepelientes, nec coram non interdictis in loco sacro. Requiritur tamen (vt supradixi) interdictum denunciatum esse. Semel tamen sepulsi interdictus vel non interdictus in loco sacro exhumandus non est, nisi forte impendentem confliterit decessisse. Sicuti tradit Suar. disputat. 3. §. 1. numero 20. Sayrus lib. 5. cap. 8. numero 22. vbi plures refert.

Ex supradictis inferitur qualis communicatio cum interdictis prohibeatur. Solum enim prohibita est communicatio in sepultura, ne scilicet interdictos denunciatis Ecclesiasticę tradant sepulturę, vel non interdictos in loco interdicto sepeliant; à nulla alia communicatione in diuinis cum interdictis laici prohibentur. Clericis verò interdictis, nec coram interdictis diuina celebrent, nec coram non interdictis in loco interdicto. Quod si regimen Ecclesię habeant, debent tam interdictos à loco non interdicto, quàm non interdictos à loco interdicto expellere, cum diuina celebrantur. Argum. c. Non est vobis, de Sponsalibus.

PUNCTUM VII.

De relaxatione Interdicti.

§. I.

Qualiter Interdictum suspendi ad tempus, vel quoad aliquem effectum possit?

- 1 Potest interdictum suspendi ad tempus ab eo qui interdictum tulit.
- 2 Quoad aliquos effectus manente interdicto, suspendi interdictum posse restantur plures.
- 3 Probabilius est appositum.
- 4 Satisfit contrariis.

Suspendi interdictum ad tempus ab eo qui interdictum tulit non est dubium fieri posse; nam cum potestatem habeat irritandi, & tollendi absolute interdictum, à fortiori potest illud pro aliquo tempore suspendere, nam illa suspensio est interdicti sublatio, & tacita illius impositio. Sicuti ex communi docet Henricus lib. 3. cap. 5. num. 4. Auila 5. p. disp. 6. dub. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 5. n. 3. ver. 4. Galp. Hurtado de interdicto difficult. 16. n. 50. Coninch. disp. 17. dub. 6. n. 78. & alij.

Quoad aliquos verò effectus suspendi posse manente interdicto restantur plures Doctores in c. ad hoc de appellat. quos sequitur Couarrus in c. alma. 2. p. §. 2. num. 4. Nauarr. c. 27. n. 16 §. Syluest. interdictum 3. q. 8. Angel. eodem 8. num. 3. Suar. disp. 38. sect. 3. num. 5. Henricus lib. 1. 3. cap. 5. n. 4. indicant. Coninch. & Layman. supra. & probabile reputat Auila 5. p. disp. 6. dub. 4. conclus. 1. 2. & 3. Probant ex cap. dilectis filiis de appellation. vbi Decanus quidam sententiam interdicti ferens, eius effectum ad tempus decreuerat suspendendum. Ergo non solum à Pontifice, sed ab eo qui sententiam interdicti tulit, potest interdictum suspendi quoad aliquos effectus, manente interdicto quoad alios.

Ceterum etsi supradicta sententia communis sit, probabilior existimo quę affirmat neminem alium à Pontifice effectus interdicti, manente interdicto suspendere posse. Sicuti docuit Panormitan. in cap. ad hoc de appellationib. Auila dicto dub. 4. conclus. 4. Galp. Hurtado de interdicto difficult. 16. n. 50. Et ratio videtur manifesta, nam effectus interdicti sunt interdicti ex iuris dispositione annexi, imo in ipsorum privatione interdicti essentia à Pontifice consistit, at nemini alteri à Pontifice datum est Pontificiam dispositionem mutare. Ergo.

Et explicio vel interdictum est locale, vt personale. Si locale est interdictum, locus redditur incapax, vt in eo diuina sicut prius peragantur. Quod aded verum est, vt ferè omnes Doctores doceant perseuerante interdicto non posse iudicem ibi diuina celebrare, quia quę ipse ac alij interdicti lege ligatur, siquidem apposto interdicto ligatur lege à iure communi inducta. Ergo signum est effectus interdicti suspendere non posse.

Eadem ratione probatur de interdicto personali, à cuius effectibus eximi nullus potest, nisi ab interdicto extimatur, quia non ab alio, quàm à Pontifice effectus interdicti annectuntur. Fateor tamen posse iudicem partem interdicti suspendere, & priuare, interdictum diuinorum officiorum assistentia tantum, vel celebratione, vel sacramentorum receptione. Sed hęc priuatio non est interdictum censura, sed quædam pœnalis prohibitio ab interdicto distincta.

Neque his obstat Textus in cap. dilectis filiis de appellationib. quia ibi non approbatur à Pontifice posse suspendi sententiam interdicti à Decano latam, maxime quoad aliquem effectum, manente sententia quoad alios, sed solum dicitur ipsum allegasse voluisse suspendere effectum interdicti, quæ voluntate durante si verum est posse fieri, indicat Pontifex per appellationem suspendi, neque posse ulterius procedere, & ad pristinum statum sententiam reuocare. Omitto solutionem primam Glossę, quę asserit illud interdictum fuisse sub conditione, vel in diem prolatum, & cum appellatio interposita fuerit ante diem conditionis non potuit, neque debuit Decanus ferre, vel exequi interdicti sententiam.

§. II.

Qualiter interdictum cesset, absolutioeue indigeat?

- 1 Interdictum appositum pro limitato tempore, vel sub aliqua conditione, cessat finito tempore, vel conditione appositæ.
- 2 Ante finitum tempus, vel conditionem appositam absolutioeue indiget, & quis possit illam præstare.
- 3 Cessat interdictum absque absolutioeue destructo subiecto illius.
- 4 Interdictum absolutum latum in contumaciam, recedente contumacia absolutioes tollitur.
- 5 Interdictum locale nullus tollere potest, nisi iurisdictionem Episcopalem habeat in illum locum.
- 6 Idem est de interdicto generali personali.
- 7 Interdictum personale speciale non reformatur à quo relaxetur.
- 8 Si reformatum sit nullus alius præter ipsum cui est facta reservatio vel illius superiorem absoluere poterit.
- 9 Absolutio ad cautelam non habet locum in interdicto generali loci.
- 10 Interdictum nunquam relaxandum est, quin principalis delinquens satisfactionem offerat.
- 11 Nulla est forma præscripta in interdicti relaxatione.

Interdictum appositum pro limitato tempore, vel sub aliqua conditione eo tempore finito, vel conditione appositæ cessat absque alia absolutioeue, vt est communis sententia Glossa in cap. non est vobis, verbo donec. Et ibi Panormitan. n. 7. de Sponsalibus. Syluest. verbo interdictum 3. q. 9. Henricus lib. 1. 3. cap. 47. num. 1. & cap. 50. num. 4. Vgoliu. tab. 5. c. 4. n. 3. & cap. 2. 3. n. 3. Sayrus lib. 5. thesauri. c. 1. §. num. 2. Auila 5. p. disp. 6. dub. 1. Suarez disp. 38. sect. 1. num. 3. & leg. Coninch. disput. 17. dub. 6. conclus. 1. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. c. 5. num. 1. Bonac. de interdicto disp. 5. p. vlt. n. 1. & alij.

Vt autem ante finitum tempus, vel conditionis positionem tollatur, absolutioeue seu dispensatione indiget, quam præstare nequit alius præter illum qui interdictum tulit, seu eius superior, vt tradunt Doctores communiter in c. si curias. & c. si sententia de sentent. excommunicato lib. 6. Tolet. lib. 1. cap. 22. Sayrus d. c. 1. §. num. 3. Auila. Suar. Coninch. Layman. Bonac. locis allegatis. Idem est dicendum de interdicto lato in puram pœnam, etiam si absque vlla limitatione latum esset, quia est sententia iudicis, quam inferior mutare nequit. Vt aduertit Nauarr. c. 27. num. 1. 62. Suar. disp. 38. sect. 2. num. 2. Galp. Hurtado difficult. 16. de interdict. num. 49. Ex facultate autem concessa in Conc. Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat. optime poterit ab hoc personali interdicto Episcopus absoluere, si delictum eo cuius causam appositum est fuerit occultum, vt docet Henricus lib. 1. 3. cap. 5. n. 2. Auila 5. p. de censuris, disp. 6. dub. 6. conclus. 1. in fine.

Deinde cessat interdictum absque absolutioeue destructo subiecto illius, vt si interdictum latum sit in aliquam Ecclesiam, illa verò omnino destruat, cessabit interdictum, quod non est verum, cum locus Ecclesię interdictus est, quia tunc manet solum, & purimentum Ecclesię cui interdictum inest. Vt docuit Suar. disp. 38. sect. 1. num. 23. Filiucius tract. 18. n. 118.

Bonac. p. ult. num. 2. Layman. cap. 5. in fine. Idem est dicendum de communitatis interdictione, si enim hæc omnino extinguitur, illius interdictionem cessabit; quia cessat subiectum cui inesse debet, sicut prædicti Doctores advertunt. Aliquibus nempe Altero de interdictione disp. 1. cap. 3. & Bonac. disp. 5. pun. ult. num. 3. placet destructa communitate, si aliquis ex ipsa communitate subsistat, interdictione ligari, quia iura communitatis ipso perseverant. Argum. leg. sicut municipij in fine ff. Quod cuiusque universitatis. Sed rectius reliqui omnes Doctores contrarium docent, quia interdictionem communitatis non ligat singulas personas, nisi quatenus communitatis partes sunt; at destructa communitate partes illius esse non possunt. Neque obstat lex Sicut municipis, quæ ad summum probat iura favorabilia communitatis singulos illius communitatis retinere, non tamen penalia.

Idem est certum destructa communitate manere interdictionem illam personam, cuius causa interdictionem in communitatem latam est, quia eius interdictionem non solum est communis, sed speciale personale, ut bene advertunt Suar. disp. 38. sect. 1. n. 3. Coninch. dub. 6. n. 76. Filiuc. tract. 18. n. 118. Bonac. p. ult. n. 3.

4 Interdictionem verò nec pro limitato tempore, nec sub aliqua conditione appositam, sed in contumaciam recedente contumacia, & satisfactione prælata absolute non indiget, uti excommunicati tradit Suar. disp. 48. sect. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 5. num. 1. Bonac. disp. 5. pun. ult. num. 1. Gasp. Hurtado difficult. 16. num. 48. & probat Textus in cap. quatuordecim de censuris in 6. ubi latis censuris excommunicationis, & interdictionis adversus exigentes tributa ab Ecclesiasticis personis inquit Pontifex, ne ab excommunicatione huiusmodi absolute, vel interdictione relaxati obtineant, donec exacta plenè restituerint, & de transgressione satisfecerint competenter. Supponit ergo Pontifex interdictionem latam ad reprimeendam contumaciam absolute non indigere, ut cesset quavis contumacia cessaverit. Et ratio est, quia recessus à contumacia non est terminus interdictionis, non enim interdictionem appositam est usque à contumacia recessum fuerit, sed appositum est absolute ut à contumacia recedatur. Quare recessus à contumacia non est conditio interdictionis, sed finis qui per interdictionem obtinendus est.

5 Posito autem necessarium esse absolute, explicandum est, à quo præstari possit? Et quidem si interdictionem sit locale siue generale, siue speciale non reservatum, nullus alius præter habentem iurisdictionem Episcopalem in illam locum relaxare poterit eo quòd ad hunc actum iurisdictione fori contentioli requiratur. Quod verò hic posse colligitur ex e. Nuper de sentent. excommunicatis, ubi: Quod legislator non servavit, alius ordinarius iudicibus concessisse videtur. Et tradit Glossa in cap. ut si clerici, verbo minor, de iudicia. Suar. disp. 38. sect. 2. num. 5. Auila 5. p. disp. 6. dub. 1. conclus. 8. Henric. lib. 1. cap. 48. num. 3. Filiuc. tract. 18. cap. 4. num. 111. & num. 124. Coninch. disp. 17. dub. 6. num. 76. Bonac. de interdictione, disp. 5. p. ult. num. 5.

6 Idem dicendum est de interdictione generali personali nullum alium præter habentem iurisdictionem in illam communitatem relaxare prædictum interdictionem, posse non solum absolute, sed neque quoad singulas personas, nam si singulis illius communitatis relaxari interdictionem possit ab alio quàm à ferente interdictionem; vis & efficacia interdictionis enervatur, nam absolute singulis concessa, cessare possit communitatis interdictionem ut advertit Suar. disp. 38. sect. 2. numero 6. Filiuc. tract. 18. n. 125. Bonac. d. pun. ult. n. 6. Coninch. dub. 6. n. 76. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. c. 5. n. 1. ubi advertit ex privilegio concessio Religiosis absolute à censuris interdictionem locale, aut personale generale tolli non posse; quia nec locus, neque communitas Sacramento Penitentiae subiiciuntur, ob quam causam hæc privilegia conceduntur Religiosis.

7 Interdictionem verò personale speciale non reservatum, certum est relaxari posse tum ab Episcopo, tum à Religiosis habentibus privilegium absolute à censuris, ut ex communi doctore Henric. lib. 13. cap. 5. num. 4. Auila dicta disp. 6. dubit. 2. Layman. cap. 5. num. 2. De Parochia, aliòve sacerdote proprio est difficultas, an hoc interdictionem relaxare in foro conscientie possit; Et videtur affirmativè respondendum; quia hoc interdictionem, sicut & excommunicatio prius absolute satisfactione sacramentali, quæ est ratio propter quam Doctores concedunt posse parochum ab excommunicatione non reservata absolute, præcipue qua ratio dispositionis in cap. Nuper de sentent. excommunicatis, procedit circa hanc censuram non reservatam. Vnde Glossa in cap. presentis de sentent. excommunicatis. in 6. verbo generaliter, æquiparat censuras excommunicationis, & interdictionis personalis specialis quoad absolute. Atque ita docet Suar. disp. 38. sect. 8. num. 9. Coninch. disp. 17. dub. 6. numero 77. Filiucius tract. 18. cap. 5. g. 8. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 5. num. 3. Bonac. de interdictione disputat. 5. pun. ult. n. 6. tamen contrarium sentiant Henric. lib. 13. c. 5. num. 2. Sayr. lib. 5. thes. c. 1. num. 22. Auila disp. 6. dub. 1. conclus. 2.

Dixi non reservatum: nam ab interdictione personali speciali reservato nullus alius præter ipsum cui est facta reservatio, vel illius superiore absolute poterit, ut de se constat.

Ceterum dupliciter hæc reservatio contingit partim expresse, partim tacite: expresse sit, si verbis expressis absolute referatur; tacite si in aliquam determinatam personam cognitam interdictionem latam sit; quia eo ipso persona interdicta iudicio ferentis interdictionem reservatur, alias perturbaretur iudicantis tribunal. Argum. cap. cum ab Ecclesiasticis de officio Ordinarii. Et pluribus firmat Sayrus, lib. 5. thesauri, cap. 17. num. 19. Gasp. Hurtado difficult. 16. num. 48. Idem est de eo cuius causa interdictionem locale, vel personale generale feritur, quia, eius speciale interdictionem æquè ac interdictionem loci, vel communitatis referatur est: ut tradit Alterius de interd. disp. 11. cap. 4. col. 5. Bonac. dicta disp. 5. p. ult. num. 6.

Potè absolute ad cautelam non habet locum in interdictione generali loci ex expresse Textu in cap. presentis de sentent. excommunicatis. lib. 6. Et tradit ibi Glossa, Geminian. & Franciscus. Sylvest. verb. interdictionem 3. q. 9. num. 14. Nauar. in cap. cum contingat de Rescriptis, tom. 6. num. 7. Couatru. cap. alma. 2. p. 82. num. 5. Sayrus lib. 5. thesauri cap. 17. num. 8. Suar. disp. 5. sect. 3. numero 2. Auila 5. p. disp. 6. dub. 5. conclus. 2. Bonac. disp. 5. pun. ult. num. 9. & alij passim. Nam ut in dicto cap. presentis dicitur, si principalis delinquens alleget in iussu fuisse positum generale loci interdictionem, & præstet cautionem de parendo iudicio, statim hoc interdictionem tolli debet, aut remitti absolute, vel pro aliquo tempore suspendi, antequam de nullitate, vel iustitia constet. In aliis verò interdictionibus tum locali speciali, tum personali speciali, vel generali absolute ad cautelam præstari potest, sicuti tradunt Doctores nuper relati, quia absolute ad cautelam præstari potest ex se, comparatione omnium censurarum. Cum autem ab hac regula solum interdictionem locale generale exceptum invenitur, reliqua omnia interdictionem sentenda sunt comprehendere. Et de interdictione personali probat Textus in cap. qua fronte de appellacione, ubi mandatur absolute (absolute inquam ad cautelam) qui conqueruntur irrationabiliter excommunicati, vel interdictione suppositos esse.

Quòd si roges qua de causa absolute ad cautelam non permititur in interdictione locali generali, bene tamen in aliis interdictionibus, ea est, quia ex interdictione locali generali non privatur locus officii divinis, & sacrificio, siquidem servata moderatione cap. alma mater de sentent. excommunicatis. in 6. præstari ibi possunt: fecus est in interdictione locali speciali, cum divina ibi celebrari non possint, nisi tantum pro renoatione Eucharistia, & in interdictione personali siue speciali, siue generali, siquidem ratione illius interdictionis privatur sacramentorum receptione, & administratione, officiorumque divinarum celebratione, & assistentia, uti advertit Sayrus d. cap. 17. num. 8.

Rursus interdictionem quodcumque sit nunquam relaxari potest, quia principalis delinquens satisfactionem offert, illa verò oblata statim relaxari debet. Quod si consilium, & fautores satisfactionem offerant, admittenda est, & penitentia eis debet iniungi, interdictionem tamen non est relaxandam principali delinquente in sua contumacia perseverante. Sicuti tradit Paludan. in 4. d. 18. q. 8. art. 4. princip. 5. quantum ad decimum modum. Sylvest. verbo interdictionem 3. quaest. 9. num. 15. Henric. lib. 13. c. 30. n. 4. Sayrus alios referens lib. 5. thes. c. 15. n. 13. Auila 5. p. disp. 6. dub. 5. concl. 5.

Forma relaxandi interdictionem nulla est determinata, sicut neque in suspensione, sed illa sufficit quæ voluntatem absolute exprimat. Nam licet Pontifex sola voluntate efficaciam censuræ tollere possit, id tamen nunquam præstare, quæ expediens est, quia dum de tali voluntate certitudo non constat, reputare se debet censura ligatum. Inferiores verò Prelati nullatenus efficaciam censuræ tollere sua voluntate possunt. Argum. cap. 1. de regulis, quia iure communi statutum est quamlibet censuram auferendam absolute esse, quod ius nullus alius à Pontifice mutare potest. Sicuti hæc tradunt alii relati Sayrus lib. 5. thes. cap. 17. num. 6. Bonac. disp. 5. p. ult. in fine. Auila disp. 6. de interdictione dub. 6. Caremonia aliqæ & solemnitates in huius censuræ absolute nullæ sunt præscriptæ. Solum iuramentum de non committendo amplius prædictum delictum, ob cuius causam interdictionem latam est, communis docet sententia, recte Sayro lib. 5. thes. c. 15. in fine. iunctis iis quæ tradit lib. 4. c. 17. d. n. 301. Arg. c. super eo el. 2. & c. venerabilis de sentent. excommunicatis. Verum est hoc iuramentum exigere expediens sit, maxime cum delictum grave est, non tamen existimo necessarium, sed præstita satisfactione reali si fieri potest, suo minus cautione de satisfaciendo data absolute abque alio iuramento concedi poterit; quia iuramentum illud pro sola absolute ab excommunicatione iniungitur, non pro aliarum censurarum absolute. Sicuti tradit Suar. disp. 38. sect. 3. n. 1. & seqq.

Decabus in quibus ipso iure latum est interdium.

§. I.

Expenduntur casus in quibus interdium locale latum est.

- 1 Refertur primus casus in quo interdium locale generale incurritur, qui est cum ciuitas non obseruat que pro electione summi Pontificis in cap. vbi periculum de elect. in 6. prescribitur.
- 2 Secundus refertur, qui est ob exactionem tributi ab Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis.
- 3 Tertius apponitur ob percussione[m], seu hostilem insecutionem Cardinalium.
- 4 Quartus ob concessione[m] habitacionis usurariis alienigenis factam.
- 5 Quintus ob iniuriam Episcopo factam.
- 6 Sextus, eo quod impediatur Legatus, vel Nuntius Apostolicus, ne suum officium libere exerceat.
- 7 Interdium locale speciale incurritur ob transgressionem constitutionis in cap. 1. de sepulture in 6.
- 8 Item ob transgressionem constitutionis in cap. quicumque de heretic. eodem lib.
- 9 Nullum ex predictis interdictis obseruandum ex obligatione est, quouque fuerit denunciatum.

Primus casus in quo interdium locale generale incurritur, habetur in cap. vbi periculum de elect. lib. 6. vbi ciuitas in qua summus Pontifex moritur, vel illius electio facienda est interdico supponitur, & Pontificali dignitate priuatis eius Rector, & officiales inuolabiliter non obseruauerint que pro electione summi Pontificis in predicto cap. prescribuntur, que latius explicuimus cum excommunicatione in dicto cap. contentam declarauimus.

Secundus refertur in cap. quamquam de censib. lib. 6. vbi interdicitur Ciuitas, vniuersitas, Colleg. um, Castrum, vel locus qui ab Ecclesiasticis personis, vel ab Ecclesiis pedagia, quidam ab Ecclesiasticis personis, vel ab Ecclesiis pedagia, quidam vel alia tributa per se, vel per alium de rebus suis asportandis, vel exportandis extra causam negotiationis exegerint. Quod interdium persequatur, quouque acceptum restituantur, & pro delicto competens fiat facta factio.

Tertius continetur in cap. felix de Pœnis lib. 6. vbi ciuitas quousque præter Urbem, quæ occidentibus, vel peruentibus, seu hostiliter insequenibus Cardinales Sanctæ Romanæ Ecclesiæ auxilium, consilium, vel fauorem præstiterit, vel quæ intra mensem à die delicti cogniti computandum delinquentes huiusmodi, prout qualitas facinoris exigit, non duxerit puniendos cum commode possit interdico absolute subiciuntur, & Episcopali dignitate priuatur. Quod interdium non extenditur ad loca subiecta, & de iurisdictione illius ciuitatis, neque est Pontifici relaxatum, tamen excommunicatio ibidem aduersus singulares personas hoc facinus committentes, referretur.

Quartus habetur in cap. 1. de usuris lib. 6. ibi enim statuitur Episcopus, & Archiepiscopus, vel alij Ecclesiastici superiores, vel inferiores suspensionis, vel excommunicationis sententiam per mensem indurato animo sustinuerint eo quod manifestis usurariis alienigenis loca ad habitandum, & frequentandum in terris suis concesserint, ipsorum terræ ubi hi usurarij commorantur, Ecclesiastico interdico supponuntur, quouque illi usurarij ab illis terris recesserint. Tertium vero laicorum non subiciuntur ob hoc delictum interdico, sed veniunt interdicende: vt ex Paludano notauit Sayrus lib. 5. cap. 12. num. 5.

Quintus habetur in Clemen. 1. de Pœnis, vbi domino temporalis officio quemlibet Episcopum corporali iniuria per se, vel per alium, aut eam ratam habente, vel consilium ad eam parandam præbente, vel scienter prædictum delinquentem defendente, terra illius, dum modo ultra vnam diocesim non contineat, generali interdico supponitur, vsque ad condignam satisfactionem, deinde locus, vel loca, vbi Episcopus fuerit iniuriôsè detentus, eidem subiciuntur interdico, quamdiu detentio ipsa durauerit. Quod si sub dominio iniuriantis plures sint dioceses, interdico est diocesim in qua is dominus delinquens suum principale habet domicilium, & præterea illa in qua fuerit delictum hoc commissum, si eius fuerit, & duæ aliæ quæ sub ipso sint eidem loco viciniores. Idemque interdium fertur in ead. Clem. aduersus ciuitatem eale delictum committentem.

Ceterum solum est differentia quod ciuitatis interdium non incurritur ob cuiuslibet Episcopi iniuriam, sed necesse

tiò debet esse iniuria Episcopo proprio facta, vt constat ex illis verbis: In suam Episcopum: vt bene notauit Bonac. 1. de censur. disp. 4. q. 3. pun. 4. circa finem. Nominè autem ciuitas: non venit diocesis, neque item villa aut inferior populus, vt de se constat.

Sextus continetur in Extrauag. Super genes de consuetud. inter communes, vbi domini regni, castri, ciuitatis, oppidi, vel alterius loci impediens, ne Legatus, vel Nuntius Apostolicus in suas terras ingrediatur, neue officium suum exequatur, excommunicationi subiciatur, & eorum regna, ciuitates, castra, & loca supponuntur interdico, quouque in ea contumacia persisteat. Sed an hoc impedimentum præstare debeant prætextu consuetudinis, non est constans sententia. Suar. disp. 37. sect. 1. num. 2. Alter. de interdico, disp. 12. c. 3. sub finem, id affirmant, probarique potest partim ex præfatione huius constitutionis, quæ est aduersus dominos temporales, prætendentes sibi competere ex consuetudine, ne vltus Legatus ab ipsis non petitus in eorum terras ingrediatur, murusque suum exerceat, quam consuetudinem vt rationi contrariam, & Apostolicæ autoritati detrahentem Pontifex reprobat, partim ex rubrica, sub qua hæc constitutio collocata est, quæ est de consuetudine.

Ceterum communiore sententia, & tutior est opus non esse ad hæc censuram incurrendam, quod præstetur impedimentum prætextu consuetudinis, sed satis esse quouque titulo præstetur, quia esto Pontifex occasione dominorum qui prætextu consuetudinis hoc impedimentum apponebant Legatis Sedis Apostolicæ hæc constitutionem ediderit, tamen cum legem tulit in futurum, nullius consuetudinis meminit, idcircoque reliqui omnes Doctores præter Suar. & Alerium nihil amplius requirent ad prædictas censuras incurrendas, nisi quod Legatos Sedis Apostolicæ impediatur ingressus, & eius munus, & officium. Sicuti tradit Syluest. 2. verb. interdium 4. q. 1. n. 7. Vgolin. tab. 5. cap. 3. n. 7. Tolet. lib. 1. c. 54. n. 1. Sayrus lib. 5. cap. 12. num. 2. Bonacina 1. 3. de censur. disp. 5. q. 3. pun. 5. & alij.

Quoad interdicta localia specialia duplex casus in iure continetur, alter habetur in 1. 1. de sepulture in 6. vbi Clericis siue secularibus, siue regularibus inducentibus aliquem ad vouendum, iurandum, vel fidei interpositâ promittendum eligere sepulturam in suis Ecclesiis, vel electam non muraturum, latum est præceptum ne prædictos electores sepeliant, & si forte sepeluerint restituant corpora sepulta si petantur, & insuper intra decem dies à die sepulture omnia emolumenta occasione sepulture accepta. Quod si non præstiterint Ecclesiæ ipsæ apud quas hæc corpora sepulta fuerint, nec non & cæmeteria earundem ex tunc eo ipso supponuntur interdico, donec ab eis præstetur restitutio plenaria omnium prædictorum. Huiusmodi casus explicatus est, cum Clement. cupientes. §. sane de Pœnis declarauimus, quia ibidem aduersus prædictos excommunicatio reservata fertur.

In presenti vero notandum est obligatos esse præfatos clericos ante iudicis sententiam omnia emolumenta occasione sepulture accepta, restituere, siquidem ob non restitutionem factam grauis pena iniungitur. Deinde Ecclesiam interdico supponi, etiamsi vnus tantum grauem partem emolumenti non restituerit, quia rector Ecclesiæ tenetur plenariam satisfactionem facere. Secus vero dicendum est quando religiosus, vel clericus aliquis priuatum committeret hoc delictum, inducens aliquem ad vouendum, vel promittendum eligere sepulturam in eius Ecclesia, & alij Clerici ignari huius criminis sepeliunt defunctum, nullo modo Ecclesiæ est supponenda interdico, tamen si nihil restituant, quia ob delictum singularis personæ non est locus communis aliis interdicens, maxime cum alij Clerici bona fide processerint, & Textus vtatur verbo præsumserit.

Alter casus interdici localis specialis continetur in cap. quicumque de Hæreticis, lib. 6. si enim hæreticus, eiusve receptor, defensor, vel fautor tradatur scienter Ecclesiasticæ sepulture, locus ille in quo sepultus est in perpetuum priuatur, ne alios recipiat. Et licet Paludan. in 4. d. 18. q. 8. art. 1. principali §. quantum ad tertium. Sayr. lib. 5. cap. 12. num. 10. Filiuc. tract. 18. cap. 6. q. 4. num. 140. & alij censent hoc verum esse interdium; Rectius Suar. disp. 37. sect. 1. ad fin. & Lenius de interdico, disp. 12. cap. 4. num. 28. Bonac. 1. 3. de censur. disp. 4. q. 3. pun. 7. asserunt solum esse prohibitionem, ne ibi alius fidelis sepellatur; nam si interdium esset priuare officii diuinis, & sacramentis, non autem sola Ecclesiastica sepultura. Maxime cum hæc prohibitio non extendatur ad omnem Ecclesiam, sed solum ad locum illum, seu tumulum, in quo corpus hæreticè eius fautoris sepultum est. Præterea est notandum debere esse hæreticum denunciatum, vt hinc censuræ locus sit.

Ad extremum aduerte nullam ex prædictis interdici obseruandum ex obligatione esse, quouque denunciatio illius facta fuerit, quia post Extrauag. Ad emenda scandala nemo tenetur abstinere à celebratione loci, qui denunciatus non est interdicitus, sicut neque à communicatione cum interdico

Et, vt ex communi sententia notarunt Suar. *disp. 37. sect. 2. n. 3.* & Sayr. *lib. 5. de usuris, cap. 12. n. 24.* Coninch. *disp. 17. dub. 1. in fine.* Bonact. *3. de censur. disp. 4. q. 3. p. 2. in fine, n. 8.* Filliuc. *tract. 18. c. 6. n. 128.*

§. II.

Expediuntur interdicta personalia generalia ipso iure lata.

- 1 Primum interdictum personale generale incurritur ob concessionem habitationis manifestis usurariis alienigenis.
- 2 Secundum ob concessionem, vel extensionem reprasialium in clericis, ipsorumque bona.
- 3 Tertium ob resistenciam statutis à Summo Pontifice circa diuisionem Episcopatus Tolosani.
- 4 Quartum ob violationem constitutionis Ioannis XXII. circa fructus vacantium beneficiorum.
- 5 Quintum ob appellacionem à mandatis, & ordinationibus Summi Pontificis ad futurum generale Concilium.
- 6 Sextum ob concessionem dimissoriarum ad ordines vacante Sede.
- 7 Vltimum ob imponentes, vel exigentes decimas, aliaue tributa ab Ecclesiasticis personis.
- 8 Debet communitati interdicta delictum constare, vt prædicta censuris afficiantur.

1 Primum interdictum personale generale deduci potest ex *c. 1. de usuris in 6. vbi vniuersitates, collegia, aliaue communitates Ecclesiasticæ habitationem manifestis usurariis alienigenis in suis terris concedentia, interdicto absoluto supponuntur.* Episcopi vero, & alij superiores suspenduntur, inferiores vero excommunicatione ligantur. Communitas vero quæ interdicto supponitur Ecclesiastica esse debet, nam laica alijs pœnis arbitrio Episcoporum compellenda est, vt cauetur in dicto Textu. & notauit Bonact. *3. de censur. disp. 4. q. 1. p. 16.*

2 Secundum est aduersus communitates extendentes, vel concedentes reprasialia in clericis, ipsorumque bona, nisi intra mensem reuocauerint, singulares personæ pœna excommunicationis afficiuntur, vt constat ex *cap. unico de iniurijs lib. 6.* & notant omnes. Hos Textus *superius* explicuimus, cum de excommunicatione egimus.

3 Tertium fertur interdictum contra vniuersitates, quæ ex certa scientia præsumperint resistere statutis à Summo Pontifice circa diuisionem Episcopatus Tolosani, & habetur in *Extravag. Saluator de Præbendis inter communes,* apponiturque ibi excommunicatio circa particulares personas, suspensio aduersus Capitula, Collegia, & Conuentus, sicuti suis locis explicuimus.

4 Quartum generale personale interdictum continetur in *Extravag. vnica. Ne Sede vacante, vbi Capitulum, Collegium, vel vniuersitas non obseruans constitutionem Ioannis XXII. circa fructus vacantium beneficiorum, interdicatur absolute.* Idem habetur in *Extravag. suscepti regimini.* Episcopi suspenduntur à Pontificalibus, & ingressu Ecclesiæ, singulares personæ excommunicantur, vt suis locis explicatum est.

5 Quintum habetur in *Bulla cœna Domini, clausula secunda,* nam ibi interdicuntur absolute vniuersitates, Collegia, & Capitula seu conuentus appellantes à mandatis, & ordinationibus Summi Pontificis ad futurum generale Concilium. Itaque interdicuntur ij quorum fauore fuerit appellatum. Sed de hoc textu satis diximus, cum hanc Bullæ clausulam explicuimus.

6 Sextum continetur in *Conc. Trident. sess. 7. cap. 10. de reformat. aduersus Capitula Ecclesiarum, quæ infra annum Sedis vacantis dimissorias ad Ordines alicui concedunt, qui beneficii Ecclesiastici recepti, vel recipendi actus non fuerint.* Quod qua ratione debeat intelligi, *superius*, cum de suspensione habitus est sermo, exposuimus.

7 Vltimo referri solet interdictum latum in *capit. clericis de immunit. Ecclesiar. lib. 6.* aduersus vniuersitates imponentes, vel exigentes taleas, decimas aliaue tributa ab Ecclesiasticis personis. Sed hæc constitutio reuocata est à Clemente V. in *Clement. vn. de immunit. Ecclesiar. sicuti alijs relatis notarunt Sayr. lib. 5. cap. 12. num. 13.* Suar. *disp. ar. 37. sect. 1. num. 16.* Bonact. *disp. 4. q. 1. p. 3.* In ea vero Clement. sub pœna excommunicationis præcipitur in huiusmodi exactioibus seruati præscripta in *cap. non minus. & cap. aduersus, de immunit. Ecclesiarum, sicuti superius explicuimus.*

8 Pro his interdictis aduerte eo ipso quod communitati constitit delictum esse commissum cui interdictum annexum est, absque vlla alia sententia, se reputare debet interdicto ligatam, quia personis interdictis, vel excommunicatis, seu suspensis nullus fauor in *Extravag. Ad euandam scandalosa*

cius est. Sicuti aduertit Suar. *d. disp. 37. sect. 2. num. 5.* Ex eo autem quod vni, vel alteri delictum constet, nullus ligatur interdicto, neque etiam illi qui causam interdicti dederunt, quia hi non ligantur, quouisque communitas ligetur, quæ ligari non potest, nisi delicti plenam, & perfectam notitiam habeat. Sicuti aduertit Suar. *supra, num. 4.* Filliuc. *tract. 18. capite 6. num. 130.*

§. III.

Referuntur interdicta personalia specialia.

- 1 Primum est de eo qui causam interdicti locali, vel generalis dedit.
- 2 Secundum contrahitur à iudicibus non seruantibus constitutionem Cap. cum medicinalis, de sentent. excommunic. in 6. in ferendis censuris.
- 3 Tertio interdicuntur recipientes aliquam dignitatem de manu laici.
- 4 Quarto Episcopi, & Superiores usurpantes bona Ecclesiarum, vel beneficiorum vacantium.
- 5 Quinto celebrantes, vel facientes celebrari diuina in ciuitatibus, castris, seu locis alijs interdictis ab Ordinarijs.
- 6 Sexto Episcopi, & Superiores Prælati, recipientes ab Ecclesijs quam visitant munera, & alia quæ sibi non debentur.
- 7 Septimo Ordinarij conferentes beneficia eorum qui pro suis negotijs ad Romanam curiam profecti sunt.
- 8 Octauo Episcopi & Superiores qui aliqua bona beneficiorum vacantium usurpant.
- 9 Nono alienantes Ecclesia bona contra Extravag. Ambrosiana.
- 10 Decimo Prælati edentes glossas, seu comment. in Trident.
- 11 Vndecimo Metropolitanus qui intra tres menses Suffraganeos Episcopos absque rationabili causa absente, denunciare Pontifici omittit.
- 12 Duodecimo simoniacos ordinantes.
- 13 Tertio decimo recipientes beneficia in confidentiam.
- 14 Decimo quarto Præbiteri, Diaconi, & Subdiaconi in crimine fornicationis perseverantes.
- 15 Denique ij qui elemosinas anticipatas pro Missis dicendis accipiunt. Et quid in hac parte statuerit sacra Congregatio latè expenditur.

Primum speciale interdictum colligit communis sententia, vt videti potest apud Sayrum *lib. 5. de usuris, capite 1. num. 11.* Suar. *disp. 37. sect. 1. num. 15.* Nauar. *cap. 27. num. 169.* Filliucium *tract. 18. cap. 6. num. 144.* Bonact. *3. de censur. disp. 4. q. 1. p. 1.* ex Textu in *cap. si sententia de sentent. excommunicat. lib. 6.* decidente eum qui causam dedit interdicti locali, vel generali personali, specialiter manere interdictum, neque posse vllibi diuina participare.

Secundum interdictum habetur in *cap. cum medicinalis, de sentent. excommunicat. in 6.* aduersus quoscuque Iudices, qui in ferendis sententijs excommunicationis, suspensionis, & interdicti non seruant formam ibi præscriptam, quæ est proferre sententiam in scriptis, & in ea exprimere causam, ob quam fertur, & exemplum scripturæ tradere excommunicato intra mensem, si ab eo postulatam fuerit. Hi ergo Iudices delinquentes ab ingressu Ecclesiæ, & diuinis officijs per mensem suspenduntur. Vnde non solum in Ecclesia, sed extra videtur priuari ab audicione diuinorum, alijs suspensioe illa verba: *A diuinis officijs,* siquidem ex interdicto ab ingressu Ecclesiæ priuatur interdictus officijs diuinis in Ecclesia assistere, tamen alijs non improbabiler videtur illa verba *Ab officijs diuinis,* causa maioris claritatis apposita esse, idcircoque solum ab officijs diuinis intra Ecclesiam hoc interdictum priuari. Sicuti indicat Suar. *disp. 37. sect. 1. num. 1.* Hæc censura non extenditur ad Episcopos, quia de illis non est facta mentio. Neque Prælatos regulares pleiurque comprehendit, quia priuilegio, consuetudine recepta solent verbo tenus has censuras in suos subditos proferre, vt notauit Henric. *lib. 13. cap. 43. num. 5.* Sayr. *lib. 5. cap. 12. numero 17.* Huic censuræ annexa est quæ fertur in *cap. sacro de sentent. excommunicat. aduersus quemcuque Iudicem præsentem proferre sententiam excommunicationis non præmissa competente monitione, & personis præsentibus idoneis per quas possit monitio probari, interdicatur huic iudici per mentem ingressu Ecclesiæ.*

Tertio interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ qui Episcopatum, Abbatiam, aliamue dignitatem Ecclesiasticam de manu laici receperint, eidemque censuræ laicos subicitur. Sicuti habetur in *cap. si quis diuiceps, 16. q. 7.* Requiritur autem vt receptio sit completa, & perfecta, quæ non intelligitur esse, nisi illius dignitatis possessio capta fuerit. Sicuti tradit Suar. *disp. 37. sect. 1. num. 9.* Filliuc. *tract. 18. num. 145.* Alit. *disp. 17. cap. 10.*

cap. 2. col. 5. Bonac. t. 3. de censur. disp. 4. q. 2. p. 2. num. 2. & colligitur ex illis verbis Textus: Locum deseruit, qui supponunt locum deserendum possessum esse. Perseuerat autem hac censura tam ex parte Clerici recipientis dignitatem, quam ex parte laici conferentis, quousque dignitati sic accepta cessum fuerit, nam Textus inquit. Introitum Ecclesie interdicimus, quousque locum quem sub crimine tam ambitionis, quam inobedientie, cepit, respiciendo non deserit. Ergo deserto illo loco, & dignitate renuntiata cessat interdicti sententia. Vt notat Bonacina *supra*, num. 6.

4. Quarto fertur speciale interdictum ab ingressu Ecclesie in cap. *presenti de officio ordinar. lib. 6.* aduersus Episcopos, & eorum Superiores, qui v'supant bona Ecclesiarum, vel beneficiorum vacantium, vel fructus eorum qui pertinent ad ipsa beneficia, vel ad successores. Et perseuerat hoc interdictum quousque restitutionem faciant de predictis. Aduersus alios inferiores Prælatos fertur censura suspensionis, vt *superius* declarauimus explicantes suspensionem latam in cap. *quia sapè de electione, lib. 6.*

5. Quinto in cap. *Episcoporum de Privilegiis in 6.* interdicuntur ab ingressu Ecclesie omnes quantumcumque exempti cuiuscumque ordinis, status, vel conditionis existant, qui scienter celebrant, vel faciunt celebrari diuina in ciuitatibus, castris, villis (nisi quatenus eis à iure conceditur seu locis aliis interdictis ab Ordinariis, seu delegatis iudicibus, vel à iure. Quiv' excommunicatos publicè, vel interdictos ad diuina officia, seu Ecclesiastica Sacramenta, vel Ecclesiastica sepultura admittere præsumpserint. Interdicunturque donec de transgressione huiusmodi ad arbitrium eius cuius sententiam contempserunt, satisfecerint competenter. Quà satisfactioe posita interdictum cessat, quia solum vsque ad satisfactioem competentem latum est. Sed hæc actiones præstandæ sint in interdicto locali generali? Non est constans Doctorum sententia. Nam Bonac. *disp. 4. q. 2. punct. 6. num. 3.* existimat satis esse, si in interdicto locali speciali præstentur, quia textus videtur generaliter loqui, vt colligitur ex verbis *superius* relatis. Sed rectius contrarium docuit Suar. *disp. 37. sect. 1. num. 5.* Filiucius *tract. 18. num. 147.* quia hæc constitutio præcipue lata est ad comprehendendam exemptionum adiaciam: exempti autem solum in interdicto generali loci exemptionem prætereundere possunt, & non in interdicto speciali. Deinde verba textus solum interdicto generali perfectè accommodantur, inquit enim textus, scienter celebrant, vel faciunt celebrari diuina in ciuitatibus, castris, villis, seu locis aliis: ciuitas namque, castrum, villa, & locus subiecta sunt interdicti generalis.

Personas vero hoc interdicto comprehensas existimat Nauar. *c. 27. num. 157.* Couarru. *c. alama 1. p. §. 6. n. 9.* Suar. *disp. 37. sect. 1. num. 5.* Auila *5. p. disp. 5. dub. 4.* & alij esse seculares, vel regulares exemptas à iurisdictione ordinaria: quia hos voluit Pontifex hac censura compingere, nam ordinariè iurisdictioni subiectæ ab Ordinariis compelli poterunt. Contrarium autem satis probabiliter docent Glossa *ibi verbo ingressum.* Syluest. *verbo interdictum 6. §. 2.* Angel. *eodem num. 5.* Bonac. *t. 3. disp. 4. q. 2. p. 6. n. 9.* nam illa dictio *quantumcumque exempti* non est restrictiua diuisionis, sed ampliatiua; præstare hunc sensum; quicumque Clericus secularis, vel regularis etiam si summè exemptus sit, &c.

Circa posteriorem partem illius Textus communis est sententia, quam docuit Suar. *disp. 37. sect. 1. num. 5.* Filiucius *tract. 18. n. 147.* Bonac. *disp. 4. q. 2. n. 6.* Coninch. *de interdicto, disp. 17. dub. 5. num. 74.* comprehendere solum admittentes excommunicatum, & interdictum denunciatum quia hos solos ex vi censure post *Extrauag. Ad euitanda*, vitare tenemur. Deinde hæc pœna non fertur contra participantes in quibusque rebus cum excommunicatis, & interdictis denunciatis, sed solum contra participantes in diuinis officiis, Sacramentis, & Ecclesiastica sepultura, & non de quacunque participatione, sed de ea quæ propriè significatur per verbum *admittunt*. Quæ participatio solum habet locum in illis ad quorum curam spectat prohibere, vel admittere aliquem ad huiusmodi actus, sicuti si rector esse Ecclesie, & ibi permittentes excommunicatum, vel interdictum denunciatum officii diuini assistere. Item si excommunicato, vel interdicto vitando Sacramentum aliquod ministrare, quia ea ministratio suscipientem ad vsum Sacramenti admittit. Secus esset, si ab excommunicato, vel interdicto Sacramentum accepisset, vt notant Suar. *Filiuc. & Bonac. locis citatis.* Dixi qui admittit excommunicatum, vel interdictum. Nam de suspensio nihil cauetur in *supradicto cap.* ac prouide ex vi huius Textus nullam pœnam contraheres, etiam si ad Sacramenta suspensum admitteres.

6. Sexto fertur simile interdictum ab ingressu Ecclesie in *Extrauag. unica de Censuris inter communes*, aduersus Episcopos, & Superiores Prælatos, recipientes ab Ecclesia quam visitant munera, & alia quæ sibi non debentur, si intra mensem, vel vt melius dicam intra duos menses non restituerint Ecclesie ab ea accepta, & fertur interdictum non absolute, sed quous-

que dictæ Ecclesie duplum non restituerint. Ea verò restitutione facta, interdictum finitur. Qui verò nomine Episcopi visitauerint, & vitra designatas procuraciones receperint, suspenduntur ab officio, & beneficio, quousque duplum illius quod acceptum est restituerint, sicuti loquentes de suspensione expoluimus.

Insuperque additur aduersus familiares Prælati personaliter visitantis qui per se, vel per alios aliquid vitra sibi debita acceperint ignorante Prælato, si intra duos menses duplum non restituant, ex tunc si Clerici sint suspensi ab officio, & beneficio, si laici interdicti ab ingressu Ecclesie, & ab Eucharistie communione, donec de duplo huiusmodi grauatis Ecclesiis, monasteriis, seu aliis piis locis satisfecerint competenter. Vt latius diximus, cum de suspensione fuimus locuti.

Septimo fertur interdictum absolute, & absque vlla limitatione in *Extrauag. 3. de Privilegiis* aduersus Ordinarios, & reliquos omnes qui conferunt beneficia eorum qui pro suis negotiis ad Romanam curiam perfecti sunt, quiv' in illa officia aliqua exerceant, & extenditur pœna aduersus recipientes, & talis receptio & donatio irrita, & nulla declaratur. Solum aduersus ibi non solum fertur interdictum, sed suspensionem, & excommunicationem reseruatam, quæ excommunicatione Episcopos comprehendit, ramentis sub suspensionis, vel interdicti pœna non comprehenduntur. Vide quæ diximus, cum loquentes de excommunicato, & suspens. hunc Textum expoluimus.

Octauo fertur in *Extrauag. unica: Ne Sede vacante*, aduersus Episcopos, & Superiores qui contra preceptum illius decreti aliqua bona beneficiorum vacantium usurpant, si intra mensem non restituant iis ad quos pertinent. Et fertur primo suspensio à Pontificalibus. Secundo interdictum ab ingressu Ecclesie aduersus vniuersitatem, vel collegium fertur absolute. Singulares verò personæ excommunicationi subiiciuntur.

Nono fertur interdictum absolute, & alia pœnæ aduersus Abbates, & Episcopum qui inconstituto Romano Pontifice aut non seuata forma *Extrauag. Ambrosiana de rebus Ecclesie non alienandis*, bona Ecclesie alienauerint, quam constitutionem plures Doctores censent receptam non esse.

Decimo fertur interdictum ab ingressu Ecclesie in bulla Pij IV. edita in confirmationem Concilij Trident. aduersus Prælatos edentes Glossas, seu commentaria in Concilium Trident. eadè publicantes, quod qua ratione intelligendum sit, explicauimus declarantes excommunicationem ibi appositam contra singulares personas.

Vndecimo in eodem Concilio Trident. *sess. 6. cap. 1. de reformat. in fine* latum est interdictum ab ingressu Ecclesie aduersus Metropolitanum, qui intra tres menses Suffraganeos Episcopos absque rationabili causa absentes à suis Ecclesiis per annum, & aduersus suffraganeum Episcopum antiquorem residentem, qui Metropolitanum per annum absentem absque causa denunciare intra tres menses per nuntium, vel litteras Pontifici omiserit.

Duodecimo fertur interdictum ab ingressu Ecclesie Pontifici reseruatam in Bulla Sixti V. quæ incipit: *Santum, Crisostomum*, aduersus simoniacos ordinantes. Sed quia ibi etiam suspensio intangitur, de qua *suo loco* egimus, nihil speciale notandum in presenti occurrit.

Decimotertio Pius IV. in Bulla quæ incipit: *Romanum Pontificem* iungit pœnam interdicti absolute, & Pontifici reseruatæ Cardinalibus Sandæ Romanæ Ecclesie, aliisque Prælati recipientibus beneficia, vel pensiones in confidentiam, inferioribus pœnam excommunicationis iniungit, quam suo loco explicauimus.

Decimoquarto refertur ab aliquibus interdictum ab ingressu Ecclesie, quod latum est in cap. *si quis sumi, 8. 1. disp. aduersus Presbyteros, Diaconos & Subdiaconos*, qui in crimine fornicationis perseuerant. Quod interdictum testatur Bonac. *disp. 4. q. 2. p. 10.* vsu receptum non esse, sed casu quo receptum sit, finiti delinquente pœnitentiam agente, quia Textus inquit: Interdicimus eis Ecclesie introitum vsque dum pœniteant & emendent. Ergo posita pœnitentiâ & emendatione, cessat interdictum, quod appositum est vsque ad illum terminum.

Denique adducit Bonac. *disp. 4. q. 2. punct. 11.* interdictum ab ingressu Ecclesie appositum à sacra Cardinalium congregatione die 22. Septemb. anno 1625. aduersus Capitula, Collegia, Societates, Congregationes, & locorum piorum Superiores, & alios ad quos pertinet, si pecuniam acceptam pro onere perpetuo Missarum celebrandarum non deposuerint penes eadem sacram, vel personam idoneam, vt quamprimum possit in bona immobilia commutetur cum indiuidua mentione oneris, quod illis est annexum, quia hoc ex voluntate concedentis elemosynam requiritur, siquidem intendit Missarum onus esse perpetuum, ad cuius finem maximè expellit vt elemosyna perpetua sit, quod esse nequit, nisi pretio accepto, bona immobilia comparantur. Item sub eadem pœna interdicti

interdicti iniungitur, ut si ea bona immobilia autoritate Apostolica contingerit alienari, pretium eorumdem eodem modo deponatur in bona immobilia, cum eiusdem oneris repetitione conuertendum. Quod ob eandem rationem dispositum est.

Deinde iniungit sub eadem poena interdicti secularibus Clericis, & regularibus sub poena priuationis vocis actiua, & passiva, priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda; ve si forte onere Missarum celebrandarum detinentur, auferant ab Ecclesiis capsulam cum inscriptione pro Missis celebrandis. Ne ea occasione onere Missarum grauentur, cui nequeunt commode tempore satisfacere contra voluntatem, & intentionem elemosynas tribuentium, & Missas postulantium; hac enim parte nihil amplius praecipitur nisi quod iure naturae cauetur, iure namque naturae verum est, ne quis Missas dicendas in longum tempus differat contra voluntatem, & intentionem eorum qui stipem pro illis dicendis concesserunt. Quare si breui tempore receptis, & recipiendis satisfieri potest, non est opus capsulam tollere, & a recipiendis elemosynis Missarum abstinere.

Alia plura adducit Bonac. dicto 1.2. disp. 4. q. 2. punct. 11. à sacra congregatione Cardinalium decreta circa Missas, & earum elemosynas, quae iuris, & rationi consentanea sunt, & obseruari conuenit. *Primo* namque refert prohibitum esse à sacra Congregatione, ne Episcopi, aut Generales Religionum reducant onera Missarum post Concil. Trident. imposita, aut in limine beneficii, nisi forte ipse testator hanc facultatem Episcopo, aut religionis Superiori concesserit. Neque obest quod legatum sit ita tenue, ut nullus velit Missarum oneri satisfacere, idcirco expedit fieri reductionem, quia hac non negatur, sed cauetur ne ab alio, quam à Pontifice fiat, quam gratis, ab his expensis praestabit. *Secundo* refert Bonac. prohibitum esse, ne quis plures accipiat elemosynas (intelligitur integras) pro eodem sacrificio, reuocaturque omnia privilegia quibuscunque locis, vel personis concessa, quibus concedebatur, ut certarum Missarum, vel anniuersariorum celebratione, aut aliquibus collectis, vel orationibus satisficeret pluribus oneribus Missarum in futurum suscipiendis. Etenim cum iure naturali nullus possit pro vno sacrificio nisi vnum congruum stipendium accipere, iniustitiam committit intendens pluribus stipendiis vnicuique sacrificio satisfacere. Quod si aliquando stipendium minus congruo datum sit, & recipiens illo contentus fuit, nequit aliunde compensationem accipere, quia iam cessit iuri quod habebat, ut sibi congruum stipendium concederetur. Reuocatio verò priuilegiorum conuenientissima fuit, ne concedentes elemosynam sua intentione defraudentur, neque alij ab his elemosynis concedendis, & capellaniam fundatione retrahantur. *Tertio* refert prohibitum esse sacerdoti accipienti certam elemosynam pro Missis dicendis alteri sacerdoti eas Missas celebrandas committere, minori stipendio extenso, quia nulla videtur congrua ratio ob quam possit partem stipendij sibi concessi retinere, cum ex voluntate donantis concedatur ei quatenus est Missas celebraturus, & non aliter. Ex quo decreto non impediuntur custodes Ecclesiarum ex elemosynis pro Missis dicendis aliquam partem sibi retinere pro labore impenso in harum elemosynarum collectione, altarisque obsequio, nempe cera, vino, & alijs, dummodò congruum stipendium sacerdoti celebraturus concedatur, quia his oneribus sacrificia postulantes satisfacere tenentur, siquidem irrationabiliter vellent sibi gratis ea obsequia praestari.

Ad extremum alicui non videbitur improbable hæc sacrae Congregationis decreta esse rationi, & æquitati conformia sunt, vim legis saltem extra Italiam non habere, quia illis deficit requisita publicatio, & communitatis acceptatio, & iurisdictionis à Pontifice in totam Ecclesiam concessio, uti indicat Bonac. d. punct. 11. in fine. Quod an verum sit, alijs iudicandum remitto.

PUNCTVM IX.

De cessatione Diuinis.

§. I.

Quid sit, & quocumque cessatio?

1. Explicetur cessationis definitio.
2. Qualiter ab interdicto differat.
3. Duplex est cessatio.

Annæta est cessatio à diuinis interdicto, eique ex parte similis. Dicitur autem cessatio ab effectu quem habet, quia ex vi illius diuinæ laudes in aliquo loco cessant, idcirco

que Doctores cessationem definiunt esse prohibitionem Ecclesiasticam Clericis impositam abstinendi ab officijs diuinis in aliquo loco. Hæc prohibitio est ob culpam grauissimam alicuius apponatur, non est tamen censura, quia non magis nocentes, quam innocentes afficit, sed est quædam diuinorum officiorum negatio, quam Ecclesia clericis sub precepto iniungit in signum doloris, & tristitiæ conceptæ ob grauissimam iniuriam sibi, seu honori diuino illatam, & in illius reparationem, ut hac ratione cogatur delinquentes ab iniuria desistere, & satisfactionem exhibere. Sicuti colligitur ex Clement. 1. d. e. sentent. excommunicat. sub finem, & tradunt communiter Doctores, Nauarr. cap. 27. num. 188. Sayus lib. 1. cap. 17. num. 2. Suar. disp. 38. sect. 1. num. 13. Coninch. disp. 17. dub. 1. in princ. Filiucius tract. 18. c. 7. q. 1. Bonac. 1. d. disp. 6. p. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. c. 6. num. 1. Amla 6. p. de censuris disp. 1. dub. 1.

Ex his inferitur plurimum cessationem ab interdicto differre, nam interdictum etiam locale semper afficit aliquam personam determinatam, nempe illum cuius causa interdictum latum est, cum tamen cessatio à diuinis nullam personam determinatam afficiat. Sed omnes æque à diuinis illo loco vbi fertur cessatio arceantur. Secundo ob violationem cessationis per exercitium Ordinis nulla est irregularitas imposita, quæ tamen violationi interdicti apponitur est. Tertio cessatio non est censura, sed interdictum. Cap. quærenti de verborum significat. Quarto priuilegia tempore interdicti concessa ad cessationem à diuinis trahenda non sunt. Quinto cessatio à diuinis nunquam imponitur ipso iure, bene tamen interdictum. Denique effectus cessationis, & interdicti aliquæ ex parte differunt, sicuti hæc omnia in sequentibus videbimus. Ergo cessatio à diuinis ab interdicto differt.

Duplex est cessatio, alia generalis, alia specialis. Generalis est quæ respicit prouinciam, ciuitatem, cultum, villam &c. Specialis est quæ determinato loco apponitur est scilicet Ecclesie, cæmeterio, oratorio &c. Sicuti de interdicto diximus.

§. II.

Quos effectus habeat cessatio à diuinis?

1. Triplex est effectus.
2. Plures censent non solum à Pontifice, sed à quolibet inferiori cessationem imponi posse partialem.
3. Verius est oppositum.
4. Primus effectus cessationis, qui est priuatio diuinorum officiorum tam Clericis, quam laicos comprehendit.
5. Aliqui censent priuilegium concessum in cap. alma mater de sentent. excommunicat. in 6. extendi ad cessationem.
6. Oppositum verius est.
7. Priuilegium concessum pro illis quatuor festis tantum, vel in dicto cap. alma ad cessationem extenditur specialiter a consuetudine, tamen si spectatur iuris rigore contrarium esse dicendum.
8. Ex vi vltius privilegij concessi audiendi diuina, vel celebrandi tempore interdicti, non possunt tempore cessationis celebrari, vel audiri diuina.
9. Tempore cessationis licitum est celebrare in qualibet Ecclesia semel in hebdomada pro reuocanda Eucharistia.
10. Hora canonica in particulari recitari possunt tempore cessationis.
11. Tempore cessationis ea Sacramenta ministrari possunt, quæ tempore interdicti.
12. Cessatio per se non videtur priuare Ecclesiastica sepultura.

Triplex effectus communiter cessationi attribuitur, nempe priuatio diuinorum officiorum, Sacramentorum & Ecclesiastica sepultura.

Sed an hi effectus cuiuslibet cessationi annexi sint; Variant Doctores. Nam Suar. disp. 39. sect. 2. num. 15. & sect. 4. num. 4. Filiucius tract. 18. capite 9. num. 172. & 187. censent non solum à summo Pontifice (de quo non est dubium) sed à quolibet Iudice cessationem imponi posse partialem, hoc est quoad vnicuique tantum effectum, & non quoad omnes, & quoad priuationem diuinorum officiorum, & non quoad priuationem Sacramentorum, quia hæc potestas nulli videretur restricta.

Cæterum longè verius est nullam aliam præter Pontificem cessationis effectus limitare posse; quia hi effectus annexi sunt cessationi ex iure communi statuto in cap. non est 11. de sponsalibus ibi: Nulla officia diuina celebrari permittentur. Quod ius mutare nemo potest. Sicut ergo nullus potest excommunicationis effectus restringere; quia iure communi sunt statuti, sic neque cessationis effectus restringere valeat. Neque placeat responsum Suar. dicta sect. 4. num. 4. Pontificem loqui ibi de speciali cessatione, nam Doctores omnes inde sumunt argumentum ad affirmandum cessationem quamlibet prohibere.

prohibere omnia officia diuina, neque habere locum indulgentiam factam in *cap. alma mater*.

Præterea si cessatio partialis, & quoad particulares effectus & non quoad omnes imponi possit, esse multiplex cessatio, sicuti est multiplex interdictum, quam tamen multipliciter nullo modo iura agnoscunt. Non igitur potest alius ad Pontificis effectus cessationis restringere, vt bene notauit Henric. lib. 13. cap. 32. num. 1. & cap. 54. num. 2. Sayrus lib. 5. thesauri. c. 13. n. 7. Aulæ 6. p. disp. 3. du. 4. Bonac. 1. disp. 6. pun. 1. m. 8. & alij.

Primus ergo effectus cessationis est prohibitio diuinorum officiorum, vt deciditur dicto *cap. non est vobis de sponsalibus*. Quæ prohibitio est directè clericos afficiat, laicos etiam comprehendit. Ex eo namque quod in aliquo loco interdicta cessatio sit à diuinis, omnes tam clerici, quam laici à diuinis arcentur: clerici ne ea celebrent, laici, & clerici ne illorum celebrationi, si aliquando contigerit, assistant. Quod manifestè conuincitur ex *cap. quod in re, de penitent. Et remissionibus*, & *cap. permissimus de sentent. excommunic.* ubi semel in hebdomada pro renouanda Eucharistia permissum est celebrari, cui celebrationi nec clerici, nec laici assistere possunt, sed solum sacerdos cum suo ministro. Atque ita notauit Suar. disp. 39. sect. 2. n. 14. Filiuc. tract. 18. c. 7. m. 166. Bonac. 1. de cessat. disp. 6. pun. 3. num. 4.

Sed dubium est, an privilegium concessum in *cap. alma mater. de sentent. excommunicat.* in 6. vt possint Clerici officia diuina in loco interdicto celebrare submissa voce, ianuis clausis, & campanis non pulsatis, extendatur ad cessationem à diuinis? Affirmant Archidiacon. *cap. si canonici statim in prin. de officio ordinari.* in 6. Paludan. in 4. dist. 18. q. 8. ar. 3. prin. cap. num. 38. Ioann. de Fruburgo *sum. confessor. lib. 3. tit. 3. q. 2. 1. Nauarr. cap. 17. num. 189. Villadiego de irregularitat. vbi de irregularitat. ob violationem interdicti, dictum est, & cap. de interdicto. num. 1. 5. vers. prædicta tamen.* Deucunt, quia cessatio hæc spectato iure antiquo sub interdicto conuincitur. Deinde rationes, quibus motus fuit Pontifex ad concedendum, vt tempore interdicti generalis diuina celebrarentur, illa moderatione scilicet ne fidelium deuotio tepesceret, ne hæreses pullularent æquè in cessatione à diuinis procedunt. Ergo privilegium interdicto concessum ad cessationem extendi debet.

Nihilominus verior, & communior est sententia, negans concessio. Item d. *cap. alma* ad cessationem etiam generalem extendi posse. Primum, quia cessatio à diuinis sub interdicto non comprehenditur, sed ab ipso distinguitur. vt colligitur ex *cap. dilectis filiis de appellacionibus* & *cap. in re, de penitent.* & *cap. si canonici. Cap. quantum de officio ordinari.* lib. 6. & *Clement. 1. de sentent. excommunicat.* Secundo si liceret Canonici Horas canonicas dicere tempore cessationis generalis, sicuti licet tempore interdicti, possent, & deberent eas Horas recitare, nec priuari possent distributionibus, sed necessarii eas lucrarentur. Quo posito non esset obligatus eas illis soluere qui causam cessationi dedit. Sicuti de facto obligatur in *cap. si canonici §. si autem de officio ordinari.* in 6. Tertio non est eadem ratio in cessatione, ac in interdicto, vt privilegium concessum pro interdicto ad cessationem extendatur. Nam cessatio à diuinis rarissima, & ob vrgentissimam causam imponitur, & tentatis aliis pluribus remedijs, & semper imponitur ob contumaciam alicuius infringendam. Secus contingit in interdicto. Quarto si limitationes, quæ in interdicto licent, liceret in cessatione, cessatio non esset grauamen speciale supra interdictum, quod est contra Ecclesiam vltimæ Aque ita docet Medina *sum. lib. 1. c. 11. §. 14. Couar. cap. alma 2. p. §. 4. n. 7. Henric. lib. 13. cap. 41. num. 2. Guriel. lib. 1. canon. qq. cap. 10. num. 6. Sanchez lib. 7. de matr. disp. 8. num. 14. Sayr. libro 5. thesauri. cap. 19. num. 2. Suar. disp. 39. sect. 2. num. 7. Aulæ 6. par. disp. 1. dub. 3. vers. secunda opinio. Coninch. disp. 17. dub. 7. n. 8. Paul. Laym. lib. 1. sum. tract. 1. p. 4. c. 6. n. 2. Bonac. 1. disp. 6. pun. 1. circa finem. Gasp. Hurtado de cessat. diff. 1. m. 8.*

Ex hac doctrina videtur inferri iuris rigore spectato privilegium concessum in *cap. alma* pro illis festiuitatibus Natalis, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis Beatæ Virginis non esse ad cessationem à diuinis extendendum. Vt tradit Bonac. Layman. & Suar. loc. alleg. Verum spectatâ æquitate, & consuetudine hanc extensionem faciendam esse docuerunt Couarru. *cap. alma 2. p. §. 5. num. 5.* Doctores Salmanticenses, anno 1584. teste Henric. lib. 13. cap. 53. num. 3. Guriel. lib. 1. canon. qq. cap. 10. in fine. Sayr. lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 8. Sanchez. lib. 7. de matr. disp. 8. num. 14. Aulæ 6. par. disp. 1. dub. 6. conclus. 1. Paul. Layman. dicto *cap. alma 2. p. §. 4. num. 7.* & colligitur ex d. *cap. alma*. Nam ibi conceduntur illis diebus celebrari officia diuina non in vi permissionis, sed constitutionis, & ordinationis, inquit enim textus: In illis festiuitatibus Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis Beatæ Virginis Mariæ campanæ pulsentur, & ianuis aperit, & alta voce diuina officia solemniter celebrentur. Ergo aduersus hanc constitutionem non potest cessatio, quæ ad inferiori

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars VI.

Pontificis indicta est vim habere. Et idem tradit Sayrus, & Henric. de festis, in quibus ob privilegia Religiosis concessa generalia interdicta suspenduntur.

Secundò inferitur ex vi illius privilegij concessi audiendi diuina, vel celebrandi tempore interdicti non posse privilegium ea audiri, vel celebrare tempore cessationis; quia vt probatum est, cessatio sub interdicto non comprehenditur, sed ab eo distinguitur. Sicuti notauit Nauarr. *cap. 27. numero 189. Suar. disp. 39. sect. 2. num. 1. 1. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 13. Bonac. disp. 6. pun. 1. in fine.* Quod maximè procedit in privilegio singularibus personis concessio, quod strictè interpretandum est. Verum si de privilegio communitati alicui concessio, vel personis ratione dignitatis loquamur, vt est privilegium concessum Episcopis audiendi, vel celebrandi tempore interdicti in *cap. quoad nonnullos, de privilegijs, & cap. vlt. eodem tit. in 6.* non videtur improbabile ad cessationem extendi quia hoc privilegium late interpretandum est, maximè cum iure antiquo parum cessatio ab interdicto distinguebatur. Sicuti plures referens docuit Couarru. *cap. alma 2. p. §. 4. num. 7. vers. hinc patet.* Henric. lib. 13. cap. 53. num. 3. & in comment. lit. P. & refert ita sensisse quosdam Iurisperitos Salmanticæ consultos Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 5. Aulæ 6. par. disp. 1. dub. 5. conclus. 2. limitans casu quo privilegium concessum fuerit ante constitutionem *cap. alma mater*. Illud est certum in eo casu Missam, & officia diuina celebranda secreto esse, & seruata moderatione dicti *cap. alma*, vt notantur Henric. & Aulæ supra.

In omni tamen sententia fatendum est tempore cessationis licitum esse celebrari in qualibet Ecclesia semel in hebdomada pro renouanda Eucharistia, ne species sacramentales putrefiant, nec infirmi sine viatico decedant, quæ sunt rationes ob quas in speciali interdicto hoc permissum est iuxta *cap. permissimus de sentent. excomm.* Debet tamen vnus solus minister vel ad summum duo adesse iuxta Decretum Soteri Pontificis in *hoc quoque de consecr. dist. 1.* Sicuti docuerunt Medina *sum. lib. 1. c. 11. §. 14. Henric. cum Doctoribus Salmanticensibus, lib. 13. c. 53. n. 2. Nauarr. cap. 27. n. 173. Sayrus lib. 5. thesauri. n. 3. Aulæ 6. par. disp. 1. dub. 4. conclus. 2. Suar. disp. 39. sect. 2. num. 1. 9. Bonac. 1. disp. 6. pun. 3. num. 3.* Quinimo addit Suar. num. 20. quolibet die fieri posse factum, si necesse sit conferri viaticum, neque adfit Eucharistia. Cauendum tamen est, ne hoc fiat in fraudem cessationis, id è quæ in Missa quæ semel in hebdomada permittitur consecranda sunt omnes formulae, quæ pro tota hebdomada necessaria reputantur.

De recitatione Horarum in particulari scilicet bini, vel terni variant Doctores, an liceat tempore cessationis? Negant Doctores Salmanticenses, teste Sayro lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 4. & probari videtur ex *cap. permissimus de sentent. excommunicat.* ibi: Nulla diuina officia permittuntur aliquatenus celebrari. Item ex *cap. quod in re de penitent. Et remissionibus.* videtur concessa facultas recitandi tempore interdicti bini, vel terni, quæ facultas non est ad cessationem trahenda. Sed contrarium longè probabilius est, vt docuit Sayrus dicto num. 4. Henric. lib. 13. cap. 53. num. 2. Suar. disp. 39. sect. 2. num. 14. Bonac. 1. disp. 6. punct. 3. num. 3. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 6. num. 2. quia hæc recitatio non est publica, & sollemnis, sed priuata, quæ nec interdicto, nec cessatione tollitur. Item extra Ecclesiam hæc recitatio licet, vt docuit Henric. supra, & Aulæ 4. Ergo etiam in Ecclesia. Neque obstat Textus in dicto *cap. dimittimus*, quia intelligendus est de permissione officij publici. Textus verò in *cap. quod in re* non facultatem concedit, sed quod aliàs licitum erat, declarat, vt bene notauit Layman. d. *cap. 6. num. 2.* De pulsatione campanarum idem est dicendum, ac de interdicto diximus nullo modo licere in ordine ad diuina officia pulsari; secus verò ad alia quæ officia diuina non sunt, nisi consuetudo in contrarium obferretur ab Ecclesia matrice. Sicuti notauit Suar. disp. 39. sect. 2. num. 17.

Secundus effectus cessationis est priuatio sacramentorum, vt constat ex dicto *cap. non est vobis de sponsalibus*. Difficultas autem est quæ sacramenta ministrari, & recipi liceant? Et dicendum videtur, est spectato iuris rigore solus Baptismus, & penitentia morientibus, & Viaticum administrari posse, vt colligitur ex dicto *cap. non est vobis*, ibi: Nulla diuina officia præter Baptisum paruulorum, & Penitentiam morientium adiuncto etiam Viatico celebrantur. At ex benignitate Ecclesiæ, & grauisimorum Doctorum autoritate ea sacramenta ministrari, & recipi possunt quæ tempore interdicti licent, non quia cessatio sub interdicto comprehendatur; sed quia Ecclesia videtur eam consuetudinem approbasse, ne suos fideles tanto bono priuet, vt tradunt ex communi Couarru. in *cap. alma 2. par. §. 4. num. 7. vers. viciumque tamen sit.* Henric. lib. 13. cap. 53. num. 1. & 4. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 7. Bonac. tom. 1. disp. 6. pun. 3. num. 7. Layman. lib. 1. tr. 5. par. 4. cap. 6. num. 3. Suar. disp. 39. sect. 2. num. 12. Aulæ 6. par. disp. 1. dub. 6. & alij. Quocirca tempore cessationis licet tam paruulis, quam adultis etiam sanis conferre sacramentum Baptismi, quia hoc sacramentum est necessitatis ob vitæ periculum, & vocatur sacramentum paruulorum etiam si adultis

R. detur

detur, quia de iure, & per se, in pueritia illis erat tribuendum. Confirmatio etiam concedi potest; quia est quedam Baptismi perfectio: sicuti tradunt Sayrus, Henric, Bonac. Suar. Layman. & alij *locis allegatis*. Penitentia omnibus moribus concedenda est propter eius necessitatem, ut habetur in *suprad. cap. non est vobis*. An vero sanis sit ministranda? non est ita certum. Probabile est extendi ex benigna Ecclesie interpretatione, nam cum difficile sit aduatum contritione iustificari, non est credendum voluisse piam matrem Ecclesiam suos fideles hoc tam saluatum remedio, & ad iustificationem necessariam priuare. Sicuti docet Couarruu. *dist. 2. p. 8. num. 7. vers. vbi cumque*. Henric lib. 13. cap. 53. num. 4. Sayrus cap. 19. num. 8. Bonac. *p. 3. num. 5. Coninch. disp. 17. dub. 7. num. 82. Suar. Auila, Layman. locis citatis*. Deinde Matrimonium absque solemnitate nuptiali contrahi potest, nam esto sacramentum sit, quia tamen fundatur in humano contractu ex vi cessationis, sicut neque ex interdicto prohibetur, ut docet Sayrus libro 1. capite 19. numero 12. Henriquez cap. 53. numero 4. Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 27*. Quapropter sacramentum Ordinis, Eucharistia sanis, & extrema Unctio infirmis tempore cessationis, sicuti tempore interdicti denegantur, vt aduertunt Doctores relati. Omnia tamen sacramenta que eo tempore ministrari licent administranda sunt cum suo ritu, & solemnitate debita. Sicuti notant Sayrus. Suar. Bonac. Layman. & alij *locis allegatis*. Vnde licitum est hebdomada sancta, si cessatio perseveret consecrare Chistma, & benedicere oleum; quia hae necessariae sunt pro ministracione solemnium Baptismi, & Confirmacionis. Sicuti aduertunt Henric. lib. 13. cap. 53. n. 4. Nauarr. cap. 27. num. 178. Sayr. lib. 5. cap. 19. num. 7. Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 8. & 22. Bonac. disp. 5. p. 3. num. 5. & seqq.*

Tertius effectus cessationis enumerari solet praeterea Ecclesiae sepulturae. Et quidem si cessatio interdictum supponat, vt ferè semper contingit, non est dubium ratione interdicti hanc secum ferre priuationem. Verum si cessatio per se sumatur, valde probabile cenio hunc effectum non habere, quia sepultura Ecclesiastica, vt superior dixi sub officio diuini non comprehenditur: ac cessationi solum diuinorum priuatio, vt effectus annectitur ex *cap. non est vobis de Sponsalibus*, neque vllibi cautum est hanc sepulturae priuationem illi conuenire. Non igitur asserenda est, ideoque possunt spectato iuris rigore non solum Clerici (de quibus ferè omnes Doctores conueniunt) sed etiam laici tempore cessationis emeterio, vel Ecclesia sepeliri abique diuinorum officiorum solemnitate. Vt tradit Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 34. Coninch. disp. 17. dub. 7. n. 84. Bonac. t. 2. disp. 6. p. 1. n. 8. Faul. Layman. lib. 5. tract. 5. p. 4. cap. 6. n. 3. vers. denique.*

§. III.

De causis cessationis.

- 1 Qui possint cessationem indicere & quod sit eius subiectum, & causa finalis.
- 2 Causa materialis ob quam cessatio imponitur debet esse grauisissima.
- 3 Inuitida est cessatio non seruatis conditionibus praescriptis in cap. 1. de sentent. excomm. in 6.
- 4 Postea cessatione si iura mensum partes non se composuerint, Romam mittendum est.
- 5 Alia conditiones seruanda sunt pro cessatione posita à Capitulo.
- 6 Praedictas conditiones non tenetur Capitulum obseruare tempore Sedis vacantis, si per Vicarium à se electum cessationem imponat.
- 7 Referantur poena Capitulo imposta non seruanti praedictas conditiones.
- 8 Quod dictum est de cessatione imposta à Capitulo, dicendum est de cessatione imposta ab Episcopo, alioque Praelato.
- 9 Causam cessationi praebens ad qua obligetur.

Causam materialem, seu subiectum cessationis constat esse locum, seu personas in ordine ad locum, quibus prohibent diuina ibidem celebrare. Efficiens causa est qui cessationem indicit, qui necessariò habere debet iurisdictionem in foro externo, ea autem gaudens cessationem indicere potest. Sicuti excommunicare, suspendere, & interdicere. Cui enim potestas ferendi has censuras competit, competit etiam potestas ferendi cessationem. Quapropter ex proprio officio Episcopis, aliisque iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus, & Capitulo Sede vacante hae potestas inest. Vt colligitur ex *cap. si canonici de officio ordinari. lib. 6*. Et ibi Glossa verbo *cessare*. Capitulo vero Sede non vacante hanc neque cessationem indicare, nisi ex privilegio, aut consuetudine recepta: vt colligitur ex *dicto cap. si canonici*, & tunc non nisi ex consensu Episcopi, & conuocatis omnibus capitularibus etiam absentibus, sicuti fit ad ele-

tionem, vt colligitur ex *cap. irrefragabili de officio ordinarij, & cap. si canonici. Cap. quomodo eodem tit. in 6*. Et notant Sotus in 4. d. 22. q. 3. art. 2. conclus. 3. Couarruu. in *cap. aima 2. §. 2. numero 6*. Henric. lib. 13. cap. 53. num. 1. Sayr. lib. 5. cap. 18. num. 5. Finalis causa conlequenda per cessationem est rebelles, & inobedientes coërcere, & à delicto parato remouere. Causa verbò formalis, seu modus ferendi cessationem, & causa propter quam ferenda est praescribitur in *cap. irrefragabili §. ceterum de officio ordinarij, & cap. si canonici. Cap. quomodo eodem tit. in 6*. Qui Textus est loquantur de cessatione imposta à Capitulo; Doctores referendi ad quancunque cessationem extendunt.

Causa materialis, seu delictum ad cuius emendationem ferenda est cessatio, debet esse eius qualitaris, vt adaequetur dantis ex cessatione prouenientibus, quae cum grauisima sit, grauisimum delictum exigunt. Et praeterea debet esse delictum notorium, & manifestum notoritate facti, vt eius scandalo possit cessatio occurrere. Neque in contrarium stare potest consuetudo vtopè irrationalis, & in grauum Ecclesiae cedens. Sic dicit Syluest. verbo *irrefragabili*, n. 1. Sotus in 4. d. 22. q. 3. art. 2. conclus. 3. Henric. lib. 13. c. 53. num. 1. Sayr. lib. 5. thesauri, cap. 18. num. 12. Suar. *disp. 39. sect. 2. n. 4. & 7. Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. condit. 1. & seqq.* Coninch. d. 17. dub. 7. n. 87. Bonac. t. 1. d. 6. de *cessa. p. 1. m. 1. Galpar. Hurtado de cessat. difficult. 3. n. 59. & colligitur ex cap. irrefragabili de officio ordinarij. Et cap. si canonici. Cap. quomodo, eodem tit. in 6*. Insuper hae causa propterquam imponitur exprimi debet instrumento publico per Tabellionem, seu alius parentibus literis sigillo authentico munitis, quae debent tradi ei contra quem cessatio indicitur. Sicuti cautur in *suprad. cap. si canonici*. Praeterea debet prius delinquens moueri, an satisfacionem, & emendationem praestare velit. Non enim cessatio quae grauisima pena est, iudici potest nisi pro contumacia vt manifestè colligitur ex *d. cap. quomodo*.

Hae conditiones ferè sunt eiusdem rationis, ac illae quae praescribuntur in *cap. 1. de sentent. excommunicat. in 6*. pro qualibet censura ferenda. An vero aliqua ex his delictibus nulla sit cessatio; variant Doctores. Nam Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 8. & 11*. esto ex stimer in qualibet cessatione hae conditiones obseruandas esse, ac affirmat ad eorum defectum cessationem non fore irritam, sed inultam tantum. Solum de monitione asserit esse necessariam, eam scilicet quae sufficeret ad notitiam habendam de cessatione imponenda, quaeque ad valorem cuiuscunque censuræ requisita foret; non autem quod fiat tali tempore, & modo, quo praetribuitur in *dicto cap. quomodo*. Et reddit rationem, quia in *hoc cap. & cap. si canonici* non redditur nulla sententia, & alioquin ex iure ipso notitiam praedictae conditiones pro valore cessationis non requiruntur. Vt Coninch. *disp. 17. dub. 7. num. 90*.

Ceterum verius censo ex defectu cuiuscunque conditionis ex superioribus enumeratis inualidam esse cessationem huc impostam à Capitulo siue à Praelato. Quod docet Aristotelis Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 18. num. 16. Stephan. Danila 6. p. de *cessat. disp. 2. dub. 2. §. circa iunctio. 8. secundo notandum*. & de cessationibus à Capitulo impostis asserit Suar. *disp. 39. sect. 1. num. 13. Coninch. dicto dub. 7. num. 90*. praefatas conditiones necessarias esse. Ducor, quia Doctores plerumque conueniunt supra dictas conditiones communes esse omnibus cessationibus siue impostis à Capitulo, siue à Praelato. At in *cap. quomodo de officio ordinarij. lib. 6. in fine*, dicitur parte cessante, & supra scripta (scilicet quae in illo cap. conuenerunt, & quae lata erant in *cap. si canonici eodem tit. & lib. & in cap. irrefragabili de officio ordinarij*, quaeque in *dicto cap. quomodo initio* renouantur) non seruante non tenetur cessatio. Sicuti non est seruanda cessatio illis conditionibus in eius impositione non seruatis. Ergo illae conditiones sunt pro valo re cessationis requisitae.

Deinde posita cessatione si intra mensem partes non se composuerint debet tam imponens cessationem, quam is ob cuius culpam imponitur Romam petere per se, vel per procuratorem cum actis ad negotium spectantibus, vt Romana Sedes remedium prouideat, ne Ecclesia diu à diuini cesset in graue fidelium detrimentum. Sicuti habetur in *dicto cap. quomodo*, & notant ibi Doctores. Interim vero si pars contumax poeniterit; poterit, & debet cessationem indicens eam tollere, quia ex accessu ad Romanam curiam iurisdictionem non amittit: accessus namque ille solus fuit ibi discutiar quid sit agendum casu quo partes non se composuerint. At facta compositione cessat occasio expectandi Romani Pontificis responsum, vt notant Henric. lib. 13. c. 53. num. 2. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 18. in fine. Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 12. Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. §. sed circa. Bonac. t. 1. disp. 6. p. 1. m. 2. num. 4. aduertit Sotum dist. 22. q. 1. art. 2. & diciturum disp. 2. de *cessa. c. 6. vers. tertio*. Quod si imponens cessationem noluerit post mensem Romam mittere, eo ipso cessat cessatio, vt habetur in *dicto cap. quomodo in fine*. Oportet autem, vt bene aduertit Suarez *disp. 39. sect. 2. num. 12. 13.* cui*

evidenter constet partem illam esse in mora culpabili, quia dum id non constat, retineri ius suum. Quod nullo modo habet locum in eo ob cuius culpam cessatio imposita est: nam est hic non mittat Romam, non eo ipso auferatur cessatio, alioquin ex sua iniquitate commodum reportaret, in cuiusque potestate situm esset cessationem eludere. Sicuti notavit Sayrus dicto lib. 5. cap. 18. num. 17. Suar. d. sect. 3. num. 14. Bonac. disp. 6. p. 3. num. 11. quia ex nullo Textu colligitur hæc abrogatio; nam Caput quammis solum dicit partem non seruante conditiones sibi præscriptas in imponenda cessatione non esse cessationem seruandam; at nihil dicit de imponente valide cessationem, illam vero postea non obseruante, sicuti neque tollitur excommunicatio, aut suspensio, vel interdictum ex eo quod has censuras imponent illas non obseruet.

Præter supradictas aliæ sunt conditiones seruande pro cessatione imposita à Capitulo, scilicet vt ad hanc cessationem imponendam conuocentur omnes qui conuocandi essent pro electione quauis facienda, qui que inter se debent conferre, an expedit cessationem imponi, & consultari facta suffragia ferantur, & ex maiori parte suffragiorum cessatio determinatur; aliis sicut de electio sine hac conuocatione, consultatione, & determinatione est nulla. Cap. eorum delicto. Cap. quia propter de electione. Sic cessatio quæ electioni comparatur in dicto cap. quammis de officio ordinarij lib. 6. nulla erit: sicuti notavit Sayrus lib. 5. Thesauri, cap. 18. num. 14.

Dubium tamen est, an debeat Capitulum Sede vacante has conditiones in ferenda cessatione obseruare? Affirmat Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. §. circa has conditiones. Dicitur, quia Textus in cap. quammis de officio ordinarij. in 6. hæc præscribit conditiones obseruandas à Capitulo, seu conuentu, qui ex maiore parte canonicorum, seu conuenualium coalescit. Sed hoc verum est casu quo Capitulum, seu Conuentus per se cessationem indiceret: at quia Capitulum Sede vacante non per se, sed per vicarium electum iurisdictionem exerceat, iuxta Conc. Trident. sess. 24. cap. 16. de reformat. ea de causa ad imponendam cessationem non indiget Canonicorum conuocatione, & aliis in dicto cap. quammis præscriptis. Sicuti notavit Suar. disp. 19. sect. 3. num. 10.

Capitulum cessationem indicens prædictis conditionibus non seruatis, nequit prouentus, & distributiones, quæ intercessibus diuinis officiis conceduntur, recipere; quia absque causa ab illis officiis abstinere, ideoque omnes prouentus, & emolumenta eo tempore percepta restituere tenetur, & insuper parti contra quam cessauerit, obligatur damna reparare. Quod intelligendum est, etiam si causa legitima adit imponendi cessationem. Nam dictus Textus in cap. si canonici vtrumque requirit & causam cessationis legitimam esse, & conditiones in cessatione imponenda ibidem præscriptas obseruari, vt constat manifestè ex illis verbis: Si hoc prætermissis cessauerint, vel causa non fuerit canonica. Sicuti notavit Auila 6. p. de censur. disp. 2. dub. 3. Henric. cap. 52. numero 3. Sayrus plures referens, lib. 5. thesauri, cap. 19. numero 17. Suar. disp. 39. sect. 3. num. 15. vbi bene aduertit hanc obligationem maiori ex parte ex ipsa rei natura ante iudicij sententiam procedere, quia si nulla est cessatio vel ob defectum causæ, vel conditionum obseruandarum irrationabiliter cessant Canonici à diuinis officiis, inuisitque recipiunt distributiones, & alia commoda Ecclesiæ, ob eius obsequium debita, inuisitumque parti aduersus quam cessatur irrogant, damnaque illi facta reparare debent.

Quod dictum est de cessatione nulliter imposita à Capitulo, idem est dicendum de cessatione imposita ab Episcopo, aliove Prælato, si absque causa legitima, vel non seruatis conditionibus, quas obseruare tenetur cessationem interdixerit; debet inquam tunc restituere Canonis ea, quæ ob cessationem impositam amittunt, & aliis clericis stipendia quæ ex Missis, aliisque officiis diuinis acquirunt, & damna quæ pars aduersus quam cessatur sustinet. Sicuti aliis relatis tradunt Sayr. Henric. Suar. Auila supra.

Verum si cessatio iusta sit tenetur qui causam dedit, omnia damna innocentibus personis prouenientia reparare, & arbitrio superioris condemnandus in aliqua quantitate conuertenda in augmentum diuini cultus. Sicuti hæc colliguntur ex dicto cap. quammis. & cap. si canonici de officio ordinarij. in 6. Et notantur aliis relatis Henric. lib. 13. cap. 12. num. 3. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 19. num. 19. Suarez disp. 39. sect. 3. num. 16. Coninch. disp. 17. dub. 7. num. 91. Auila 6. p. disp. 2. dub. 3. conc. 3. Bonac. t. 1. de censur. disp. 6. p. 3. circa finem.

§. IV.

De obligatione seruandi cessationem, & pœna transgressoribus imposita.

- 1. Grave peccatum est violare cessationem.
2. Religiosi obligati sunt cessationem à Capitulo, seu Prælato obseruare.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars VI.

- 3. Clerici, & religiosi tam exempti, quam non exempti incurramus excommunicationem violantes cessationem.
4. Pœna irregularitatis clericis violantibus cessationem imposita non est.

Nemini est dubium graue peccatum commissurum qui cessationem celebratione diuinorum officiorum administratione, vel receptione Sacramentorum violaret, quia violat legem Ecclesiasticam ob grauissimam causam impositam.

Solum est dubium? An Religiosi exempti obligentur seruare, & publicare in suis conuentibus cessationem impositam à Capitulo, seu Prælato, & obseruatam ab Ecclesia matrice? Negat Alterius de interdico, disp. 2. cap. 8. col. 4. quia Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de Regularib. solum præcepit obseruari censuras, & interdicta, at cessatio à diuinis neque est censura, neque interdictum etiam pœnale. Ergo in prædicto decreto non continetur.

Nihilominus contrarium dicendum est. Concilij enim decretum expeditum fuit in confirmationem Clement. 1. de sentent. excommunicat. vbi tam regulares exempti, quam non exempti obligantur interdicta, & cessationes à diuinis obseruata ab Ecclesia matrice obseruare. Et licet textus in principio solius interdicti mentionem fecerit, ex subsequentibus colligitur sub interdicti nomine voluisse cessationem à diuinis comprehendere, vt colligitur ex illis verbis, Quod etiam in interdictis, & cessationibus etc. quæ indicant antea de interdictis, & cessationibus sermone factum esse. Præterea in cessatione magis videntur rationes obligantes, vt religiosorum conuentus cum Ecclesia matrice confirmantur. Atque ita tradit Bonac. t. 1. disp. 6. pun. 3. num. 10.

Quoad pœnas attingit, nulla est laicis violentibus cessationem ipso iure imposita, sed arbitrio iudicis puniri debent. Clericis verò Religiosis tam exemptis imposita est excommunicatio ipso facto in Clem. de sentent. excommunicat. vt loquentes de interdicto diximus. Debet tamen cessatio esse generalis, & obseruari ab Ecclesia matrice, nam ex violatione cessationis specialis, nulla pœna ipso iure contrahitur, quia nullibi habetur, nec de prædicta cessatione loquitur præfata Clement. Et quammis Paludan. in 4. d. 18. q. 8. num. 38. asserat hanc pœnam excommunicationis habere locum in cessatione tantum imposita à Capitulo, Collegio, seu Conuentu, Concilioque provinciali, non autem in cessatione ab Ordinariis imposita, nullo modo ei adherendum est, sed omnino affirmandum illam pœnam excommunicationis communem esse omni cessationi generali, siue imposita sit à Capitulo, Collegio, seu Conuentu, siue à Concilio provinciali, siue ab Ordinatio, siue à Delegato Pontificis, vt ex dicta Clement. constat in vers. quod etiam. & notavit Couarrua. cap. alma. 2. p. §. 2. num. 3. Henric. lib. 13. cap. 54. num. 3. Nauarr. cap. 27. num. 145. & 189. Sotus d. 22. q. 3. art. 2. Sayrus aliis relatis, lib. 5. cap. 19. in fine. Suar. disp. 39. sect. 3. num. 36. Auila 6. p. disp. 3. dub. 2. conclus. 2. Bonac. disp. 6. punct. 3. num. 9. Notant tamen Henric. & Auila supra. Sayrus lib. 5. cap. 18. num. 11. religiosos Mendicantes ab hac pœna eximi ex particulari privilegio, quod mihi non constat.

Pœnam irregularitatis, quam aliqui Doctores adseribunt violentibus cessationem per exercitium ordinis, verius est non contrahi, quia nullibi est expressa, & irregularitas non contrahitur nisi in casibus à iure expressis. Cap. is cui de sentent. excommunicat. in 8. Et licet in dicta Clement. 1. cessatio æquiparetur interdicto, id est solum quoad pœnam excommunicationis impositam Religiosis interdictum, & cessationem generalem non obseruantibus, non tamen quoad reliqua omnia. Sicuti docet Glossa in cap. si canonici, verbo cessare de officio ordinarij. lib. 6. Panormit. cap. dilectis filiis. num. 18. de appellacionib. Paludan. d. 18. q. 8. art. 3. num. 38. Nauarr. cap. 27. n. 189. Suar. disp. 39. sect. 1. d. num. 8. Auila 6. p. disp. 3. dub. 2. conc. 4. Henric. lib. 13. cap. 54. num. 3. Sayr. lib. 5. cap. 18. num. 9. & alij plures apud ipsos.

§. V.

De relaxatione cessationis.

- 1. Quis possit cessationem relaxare, & qua forma seruanda sit.
2. Bene potest per appellacionem suspendi cessatio, si executioni mandata non sit.

Certum est imponentem cessationem posse illam relaxare, neque alium nisi superior sit, vel æqualis, vel ab imponente potestatem acceperit. Forma verò relaxandi cessationem nulla est in iure determinata, sed illa sufficet quæ voluntatem relaxantis exprimat, vt notant ex communi sententia Henric. lib. 13. cap. 52. num. 3. Sayrus lib. 5. cap. 18. numero 7. Filliuc. tract. 18. num. 138. Bonac. t. 1. disp. 6. de cessat. p. 3. in fine.

R. Dubium

2 Dubium tamen est, an per appellationem suspendi possit: Panormit. in cap. delictus filius. & Villadiego relatus à Couarrou. cap. alma. 2. p. §. 2. num. 1. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 17. num. 7. existimant suspendi non posse, quia hæc cessatio non à iure dicitur, ideoque ad factum pertinet, quod non videtur appellatione suspendi posse. Verum dicendum est sententiam cessationis executioni mandatum appellatione non suspendi, quia secum trahit executionem, quæ nulla alia via impediri potest quam relaxatione: at bene suspendi possit, si executioni mandata non sit, quia per appellationem impeditur iurisdictionis imponentis, & ex defectu iurisdictionis nulla erit cessatio. Sicuti tradunt Couarrou. loco citato. Suar. disp. 39. sect. vlt. n. 3. Henric. c. 52. num. 1. in Gloss. lit. O. Auila 6. disp. 3. dub. 1. conclus. 1.

DISPUTATIO VI.
DE IRREGVLARITATE.

DE hac materia nullus est specialis tractatus in iure canonico, sed occasione diuersarum irregularitatum quæ ibi constituntur, diuersos tractatus Doctores edidit, vti Gratian. & alij in Decreto distinct. 26. & in Decretalibus tit. de homicidio, de corpore vitiatas, de sententia excommunicationis. Et alia. Vt distincte procedamus agemus prius de his quæ communia videntur cuiuslibet irregularitatis, deinde de his quæ propria sūt.

PUNCTVM I.

De nomine, & natura irregularitatis, eiusque diuisione.

- 1 Vnde dicta sit irregularitas?
- 2 Expenditur irregularitatis definitio, & qualiter ab aliis censuris differat.
- 3 Quomplex sit irregularitas?

1 **S**I nominis ethymologiam spectemus irregularitas à regula deducitur, addita præpositione in, quæ priuationem significat, ideoque irregularitas idem est ac priuatio regulæ seu extra regulam. Etenim cum regula iuris Pontificij sit omnes ad statum clericalem admittere, qui eo priuatus extiterit extra hanc regulam erit, irregularisque nuncupabitur. Secundum quam significationem sumitur in præfati irregularitas pro impedimento inquam, & priuatione assumendi clericorum statum, & regulam. Argum. Textus in capite 1. de sententia, & re iudicata lib. 6. Capite cum medicinalis. §. sine & capite is qui de sententia excommunicat. eodem libro & alibi.

2 Doctores communiter definiunt irregularitatem, vt sit impedimentum canonicum primum, & per se impediens ordinis susceptionem, & secundariò illius vfum. Sic Archidiacon. & Ioann. Andreas in cap. 1. de sententia. & re iudicata lib. 6. Syluest. verbo irregularitas. initio. Nauarr. cap. 27. n. 191. Couarrou. in Clemens. si furiosus de homicidio. in prin. Henric. lib. 14. cap. 1. num. 2. Gregor. de Valent. t. 2. disp. 7. q. 19. punct. 1. Sayrus lib. 6. cap. 1. num. 16. Suar. disp. 40. sect. 1. Coninch. disp. 18. dub. 1. num. 1. Paul. Layman. lib. 1. summ. tract. 5. part. 5. cap. 1. & alij passim: & colligitur ex cap. significasti el. 1. de homicidio. Impedimentum ponitur loco generis, quia quælibet censura, & quilibet defectus naturalis ordinis impediens est impedimentum. Canonice dicitur, vt excludamus quodlibet aliud impedimentum iure naturæ vel diuino introductum, quo affectus est infidelis, seu non baptizatus, truncus, & scemina; omnes ij iure naturæ, vel diuino excluduntur ab ordinibus. Dicitur directe impediens, ordinis susceptionem, vt distinguamus hanc inhabilitatem ab excommunicatione, suspensione, & interdico, quæ censuræ sunt, itemque à depositione, & degradatione. Etenim irregularitas absolute non est censura, cum non sit pœna. Quod si aliqua irregularitas pœna sit, non est pœna medicinalis quæ recedente contumacia tolli debet, sed est pœna de se perpetua. Præterquam quod non tam in pœnam delicti commissi imponitur, quam ob honorem Ecclesiastici status, quem dederat in eum assumi qui tale delictum commisit.

Specialiter autem differt irregularitas ab excommunicatione, ex eo quod directe impedit ordinis susceptionem quatenus talis est, cum tamen excommunicatio illius susceptionem impediatur quatenus est quædam cum fidelibus communicatio, & excommunicatio minor, quatenus est quoddam Ecclesiæ sacramentum. A suspensione verò differt, quia suspensio per se non priuat ordinis susceptionem, sed illius vfum, ideoque solis clericis aptatur, cum tamen irregularitas tam clericis,

quam laicis communis sit. Ab interdico distinguitur: quia esto aliquando interdico impeditur Ordinis susceptionem, non tamen quatenus Ordo est, sed quatenus est quoddam sacramentum, & diuini ministerium. Quod si irregularitas homini iam ordinato superueniat, non obinde mutatur eius natura, sicuti non mutatur in impedimento affinitatis matrimonio superuenientis, quod ex se habet dirimere matrimonium, sed quia matrimonio iam contracto superuenit, illudque dirimere non potest, impedit eius vfum. Sic irregularitas ex se constituit irregularem extra Ecclesiæ ministros, at quando Ecclesiæ ministris superuenit impedit ministerij vfum.

Præterea irregularitas solùm priuat directe irregularem ordinis susceptionem, & indirectè illius vfum, at reliquæ censuræ pluribus aliis priuant, vt ex superioribus constat. Deinde à depositione, & degradatione differt irregularitas, quia depositio, & degradatio sunt sententiæ ab homine latae, cum tamen irregularitas nunquam ab homine, sed à iure indicta sit, & semper indicuntur in pœnam alicuius delicti, cum tamen irregularitas ex se pœna non sit.

Præterea depositio, & degradatio directe non priuant Ordinum susceptionem, sed potius illorum vfum, cum per se supponant ordinem à cuius vfum deponunt, secus irregularitas. Denique irregularitas inducitur ob decorem status clericalis seruandum: at depositio, & degradatio ob vitandum scandalum, quod ex ministerio, Ordinisque vfum persone deponere prouenire potest.

Quoad diuisionem atinet communiter diuidunt Doctores irregularitatem in eam quæ prouenit ex delicto, & in eam quæ prouenit ex alio defectu. Quælibet autem ex his irregularitatibus plures sub se continet, vt in sequentibus videbitur.

Deinde solet diuidi irregularitas in totalem, & partialem. Totalis est, quæ priuat ordinem susceptionem, illorumque vfum, partialis quæ susceptorum ordinem vfum in totum, vel in parte priuat. Etenim homicidium ordinato superueniens eum vfum ordinem priuat, secus verò oculorum, vel inanium defectus, qui tantum priuat ordinatum illorum Ordinum vfum qui cum tali defectu comparari non potest.

Præterea subiungitur irregularitas in perpetuam, & temporalem. Perpetua est quæ sola dispensatione tollitur, temporalis quæ lapsu temporis cessat, vt est irregularitas oris ex defectu ætatis, quæ adueniente ætate tollitur, & in his in omnes Doctores conueniunt, ideoque superuacuum est illos recensere.

PUNCTVM II.

De causa efficiente, & materiali irregularitatis

- 1 Nullus alius præter Pontificem irregularitatem inducere potest.
- 2 Satisfit obiectioni.
- 3 Subiectum irregularitatis est vir baptizatus.
- 4 Summus Pontifex incapax est irregularitatis contrahenda.
- 5 Episcopus sub lege generalis irregularitatem inducente comprehenditur.

Cum irregularitas non incuratur, nisi in casibus à iure expressis. Vt deciditur in capite is qui de sententia excommunicationis, & nullus alius præter Pontificem potestatem habeat condendi ius, efficitur sanè à nullo alio quam à Pontifice irregularitatem induci posse, vt latè comprobatur. de censur. disputat. 40. sect. 4. à num. 7. Auila 7. part. disputat. 1. in fine. Bonac. t. 1. disp. 7. q. 1. pun. 2. num. 1. & alij passim.

Aduersus hanc doctrinam processit Sotus, in 4. disputat. 1. q. 1. & Gab. lect. 9. in canon. lit. D. ducti ex eo quod nullibi videatur prohibitum Iudicibus Pontifice inferioribus irregularitatem alicui indicere ob delictum commissum. Si enim possunt depositionem, & degradationem inferre quæ gratiores sunt pœnæ, cur non poterunt irregularitatem? Sed facilis est horum solutio, dicimus namque omnibus Iudicibus Pontifice inferioribus hanc potestatem derogatam esse in dicto cap. is qui de sententia excommunicat. Nam ibi expressè deciditur irregularitatem contrahi non posse nisi in casibus à iure expressis. Si autem alij à Pontifice irregularitatem indicare possent, iam extra casus à iure expressos irregularitas contraheretur. Præterea non expediebat alios à Pontifice potestatem habere inducendi irregularitatem, quia irregularitas per se non inducitur ad puniendam delicta, sed ad vitandam indecentiam oram ex eo quod irregularis in statu Ecclesiasticum assumatur. Statuere autem, & decernere quæ hanc indecentiam inducant cum id commune sit toti Ecclesiæ, proprium est Pontificis. Ergo solus Pontifex irregularitatem inducere potest, & nullus alius.

Quoad causam materiale atinet, seu quoad subiectum irregularitatis